Baş ve diş, Romatizma ve siyatik ağrılarını geçiren en tesirli ilâçtır. Lütfen ismine ve sakallı markasına dikkat, Her eczanede bulunur.

ALGOPAN

Cumhuriyet

İSTANBUL - CAĞALOĞLU

Onbirinci yıl sayı: 3946 Telgraf ve mektup adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246 Pazar 12 Mayıs 1935

Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366, Tahrir heyeti: 24298, İdare ve matbaa kısmile Matbaacılık ve Neşriyat Şirketi. 24299 - 24290.

Gazetemiz bugün **16** sahifedir

Ulusal Parti: Ekonomik alanda

Dünyayı kaplıyan buhranla dörtbaşı mamur uluslar için bile hayatın bir demir leblebi olduğunu düşünmeliyiz bir, bir de ayni zamanda bizim altı yüz yıllık bir fena idareden yıkıntı ve çöküntü halinde devraldığımız ülkeyi biran evvel bayındırlıklarla şenlendirmek zorunda olduğumuzu gözönüne almalıyız. Ulusal partinin ekonomik alanda tuttuğu çalışma yollarını iyi kavrıyabilmek için bu iki durumu gözden kaçırmamak gerektir. Şimdi yaşamalıyız, ve hergünlük binbir ihtiyacı olan devleti yürütmeliyiz. Bunlardan artık olarak ta altı yüz yıldır yapılmamış işleri biran önce başarmalıyız. Yeni Türkiye devletinin ulusal parti görüşünden bilhassa ekonomik alanda devletçi bir sistem kovalaması bu zaruretleri biribirlerile uygunlaştırmağa çalışmaktan doğar.

Partinin gözünde Türk ulusu tek veya toplu olarak çalışan yurddaşlardan birleşmiştir. Ulusal parti yurddaşın özünde ve onun özü kadar işine değer verir. Devletçi sistemin anlaşılışında zaman zaman bazı kimselerin zorluk çektiklerini ve hatta yanıldıklarını gördüğümüz için bu ana prensipleri belirtmeği lüzumsuz saymıyoruz. Bu konudaki (mevzudaki) ulusal parti ana prensipi şu iki temelde kısaltılabilir:

1 : Partiye göre özel (hususî) çalışma temeldir.

2 : Teklerin (ferdlerin) yapamıyacakları ve çabuk yapılması gerekli büyük işleri devlet yapar.

Ülkeyi demiryolu şebekesile kaplamağa uğraşan devletin bu işte devletçiliğini çok açık görürüz. Bu büyük işi tekler beceremezlerdi, ve hatta bu alanda teklerden birleşmiş şirketler bile memleketimiz için şimdilik olağan birşey diye alınamaz. Bunun gibi çok sermaye ve ona göre de çalışma ve yetişme istiyen büyük sanayii devlet eline almıştır. Bu işler dahi teklerin çalışmalarile devletin düşündüğü toplulukta ve tamlıkta istediğimiz kadar kısa bir zamanda ortaya konamazdı.

Teklerin özel çalışmaları esas olmakla beraber bütün çalışmaların genel budun faydasına uygün bir düzen içinde yürümesi esastır. Devletin özel çalışmaları bu noktadan gözönünde tutarak onlardan zararlı olabileceklerin zararlarına yer vermemesi ve ileri götürülmesi lâzım gelenlere ise her yöntemde yardım etmesi gene ulusal parti programında dikkate alınmış işlerdendir. Parti programının bu temellere dokunan bazı parçalarını burada beraber okuyabiliriz:

«— *Türkiye Cumhuriyeti halkını ayrı ayrı sınıflardan mürekkeb değil ve fakat ferdî ve içtimaî hayat için iş bölümü itibarile muhtelif mesai erbabına ayrılmış bir camia telâkki etmek esas prensiplerimizdendir. Çiftçiler, küçük sanayi erbabı ve esnaf, amele ve işçi, serbest meslek erbabı ve tüccar, Türk camiasını teşkil eden başlıca çalışma zümreleridir. Bunların her birinin çalışması, diğerinin ve umumi camianın hayat ve saadeti için zaruridir.*»

Partinin özel çalışmaya nekadar geniş bir alan bıraktığı yukarıki sözlerde çok açık görülür. Ulusal parti sınıf kavgasına karşıdır, ve bunun yerine ülkede ve ulusta elbirliği ve biribirine yardım temellerini tutar. Cumhuriyet Türkiyesinin devletçi sistemi özel çalışmaların ahengini korumakta ve hatta onlardan ihtiyacı olanlara yardım etmekte bile belirir. Çiftçinin para etmiyen buğdayını değerlendiren devlet bu hareketile özel bir işe yardım fedakârlığını üstüne almakta ve böylelikle devletçiliğin dikkat edilmedikçe iyi görülemiyen güzel bir şeklini göstermektedir. Asıl devletci sisteme gelince programda o su suretle yazılmıştır:

«— *Hususî meşai ve faaliyeti esas tutmakla beraber mümkün olduğu kadar az zaman içinde milleti refaha ve memleketi mamuriyete eriştirmek için milletin umumî ve yüksek menfaatlerinin icab ettirdiği işlerde bilhassa iktısadî sahada devleti filen alâkadar etmek mühim esaslarımızdandır.*

«*Devletin hangi iktısadî işleri filen yapacağının takdiri milletin umumî ve yüksek menfaatlerinin icabına bağlıdır.*»

İşte ulusal partinin ekonomik işlerdeki programının en önemli noktalara

YUNUS NADİ

(Arkası 3 üncü sahifede)

Yeni inkılâblar hazırlığı

Parti Kurultayı Encümeni programda ehemmiyetli tadilât yaptı

Türk köylüsünü kalkındırmak en mühim gaye olacaktır. Sınaî müesseseler memleketin her tarafına dağıtılacaktır

Kurultay bugün ikinci içtimaını yapıyor

Ankara 11 (Telefonla) — Parti kurultayının nizamname, program ve dilek encümenleri bu sabah toplanarak çalışmalarına devam ettiler. Nizamnamede program encümeni işletme taslağı üzerinde yaptığı tadiller ve ilâveleri tamamladı. Dilek encümeni geceyarısından sonraya kadar hemen fasılasız denecek şekilde çalıştı. Encümen bugün akşama kadar ençok maliyeyi alâkadar eden dilekler üzerinde meşgul oldu. Maliye Bakanı encümende bulunarak uzunuzadıya izahat verdi.

20 den sonra da Ekonomi Bakanlığını alâkadar eden dileklerin tetkikine geçildi. Bu toplantıda da Ekonomi Bakanı Celâl Bayar bulundu ve dileklerin tahakkuku için imkânlar araştırıldı ve birçok kararlar tesbit edildi.

İkinci umumî içtima

Ankara 12 (Telefonla) — Parti kurultayı yarın (bugün) 15 te toplanarak konuşmalarına devam edecektir. Kurultayda evvelâ hesab encümeninin raporu okunacak, sonra program ve nizamname görüşülecektir.

Encümenin yaptığı tadiller

Ankara 11 (Geceyarısından sonra, telefonla) — Program ve nizamnameler encümeni, hazırlanan taslaklar üzerinde ehemmiyetli tadiller ve ilâveler yaptı. Programa posta ve telgraf ve telefon için yeniden madde konmuş, bilhassa şehirler arası telefonlarının durmadan artırılması belirtilmiştir. Sınaî müesseselerin memleketin muayyen köşelerinde toplanması yerine yurdun her tarafına genişlikle yayılması esası programa ilâve edilmiştir. Ancak sınaî müesseselerin kuruluşlarında bittabi ekonomik şartlar da birinci derecede göz önünde tutulacaktır. Kara, deniz ve hava nakil vasıtalarının yurda tam değerinde fayda vermesi için işletme ve tarifelerinde birbirine uyan ve birbirini tamamlıyan bir ahenk kurmak yurdun ekonomik ihtiyaclarına uygun sayılmış ve bu cihetle programa konmuştur.

(Arkası 3 üncü sahifede)

İtalyan - Habeş ihtilâfı

Ingilizler Italyayı tenkit ediyorlar

İngiltere ile Fransa bir İtalyan - Habeş harbine mâni olmak için konuşmağa başladılar

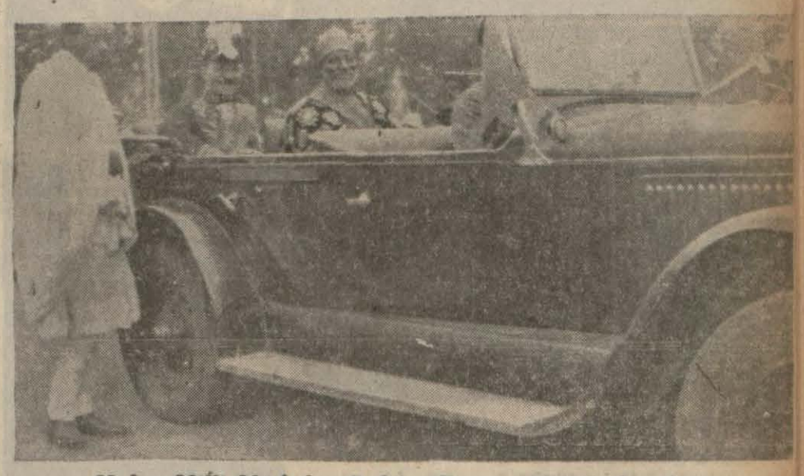

Habeş Milli Müdafaa Bakanı Fransız elçisile beraber

Londra 11 (A.A.) — Röyter ajansının duyumuna göre, Fransız ve İngiliz hükûmetleri, muhtemel bir İtalya - Habeşistan savaşına karşı koymak çaresini aramak için konuşmalara başlamışlardır.

Fransa ve İngilterenin yakında İtlya hükûmetine, esasen her iki tarafın kabul ettiği bir uzlaşma komitesi teşkilinin barışın devamı için elzem olduğunu bildirmeleri muhtemeldir. Şimdiye kadar Londraya 1930 kararının çiğnererek Habeşistana silâh yollanması hakkında hiçbir İtalyan protestosu gelmemiştir.

(Arkası 12 nci sahifede)

Bükreş müzakereleri

Dış işleri bakanları son ictimaı bugün yapıyorlar

Dün dört Balkan devleti Bakanları şerefine bir ziyafet verildi ve gece Kral sarayında bir resmi kabul yapıldı

Bükreş 11 (A.A.) — Bugün öğleden sonra toplanan Balkan Antantı konseyi, ruznamesindeki meseleleri konuşmuştur. Yarınki son toplantıdan sonra varılan bitimler hakkında bir tebliğ neşredilecektir.

Saat 20 de Balkan Antantı Dışarı İşleri Bakanları şerefine bir ziyafet verilmiş ve bu ziyafette hükûmet erkânile elçiler heyeti bulunmuşlardır. Saat 22 de Kralın sarayında bir kabul resmi yapılmıştır.

Dün görüşülen çok mühim meseleler

Bükreş 11 (A.A.) — Balkan konferansı Roma anlaşmalarına bağlı meseleleri ve burada Tuna meselesile Avusturyanın ergiliği, Asuturya, Macaristan ve Bulgaristanın süel statü -

(Arkası 4 üncü sahifede)

Balkan Andlaşması hakkında mühim bir makale yazan M. Çaldaris

M. Laval Varşovada çok soğuk karşılanmış!

Fransız gazeteleri «Lehistanı tatmin ederken Fransız - Sovyet andlaşmasını zafa uğratmıyalım» diyor

Fransız - Sovyet andlaşmasının imza merasiminden bir intıba: M. Laval andlaşmayı imzalarken

Paris 11 (A.A.) — Gazeteler, Varşovada M. Lavale yapılan sessiz kabul resminden bahsetmektedirler.

Övr gazetesi diyor ki:

«Varşova istasyonunda pek az emniyet tedbirleri alınmıştı. Fransız bakanının gelişini görmeğe hemen hiç kimse gelmemişti. Fransız - Leh münasebetlerinin şekli, Alman - Leh ya-

(Arkası 8 inci sahifede)

Atinada yirmi üç idam kararı

Reisicumhur iki idam cezasını müebbed küreğe tahvil etti

(Atina hususî muhabirimizden)

İdam mahkûmu kaymakam Papazoğlu avukatı Mel. Titomikeli ile görüşürken

Atina 11 — Tersane baskınına iştirak ve asi donamayı idare eden zabitlerin muhakemesi dün gec vakit bitmiş ve divan hükmünü vermiştir. Bu hükme göre:

Miki muhribinin süvarisi olup isyan esnasında hükûmet tayyareleri -

(Aarkası 2 nci sahifede)

Bugün

2 ncide :	Atatürkün Rus artistlerine iltifatı
4 üncüde :	Çanakkale tefrikası, Dikkatler, Tayyare piyangosu
5 incide	Almanlar ve musiki: Selim Sırrı Tarcan, Görüşler ve görünüşler, Siz de bu fikirde misiniz: Sabiha Zekeriyya
6 ncıda :	Hikâye, Venizelosun yaptıkları tafrikası
7 ncide :	Beyaz kartalın yeniden dirilişi: Ercümend Ekrem Talu, Yugoslavyada tetkikler
8 incide :	Zonguldakta yapılan büyük tezahürat, Dirilen Yahudi diyarı: Filistin
9 uncuda	Elmas memleketinin tarihi, dünya hâdiselerine dair intıblar
10 uncuda :	Spor haberleri, Büyük müsabakamız
11 incide:	Haftalık Radyo programı, Memleketteki nüfus azlığını nasıl artırabiliriz
12 ncide :	Ekonomi haberleri, İnkılâb dersi
13 üncüde:	Bir aşiret köyünde düğün, Kayseride halıcılığın düştüğü elim vaziyet

Bulgaristanda işler gene karışıyor!

Askerî Birlik kendi kendini feshettikten birkaç gün sonra tekrar meydana çıktı!

[Sofya hususî muhabirimizden]

Sofya 11 (Telefonla) — Askerî birliğin bundan bir hafta evvel toplanan kongresinde iki cereyanın belirdiğini bildirmiştim. Bu cereyanlardan biri ordunun badema siyaseti bırakıp kışlaya dönmesi, idarede kontrol olarak yalnız Harbiye Nazırının kalması, böylelikle askerî birliğin de kendiliğinden feshedilmesi merkezinde idi. Diğer cereyanın taraftarları da bilâkis ordunun 19 mayıstan sonra olduğu gibi gene siyasete karışıp memlekete fırkacılığı sokmamak için idareyi sıkı kontrol altında bulundurmasını istiyorlardı. Neticede kongrede birinci cereyan ekseriyet kazanmıştı. Fakat mesele bu kongre ile halledilmiş değildir. İkinci cereyana, yani ordunun memleketin idaresini sıkı kontrol altında bulundurmasına taraftar olan zabitan bu kongrenin kapanmasından sonra ayrı bir yerde yeniden içtima etmiş ve bu içtimaın askerî birliğin hakikî kongresi olduğunu ilân eylemişlerdir.

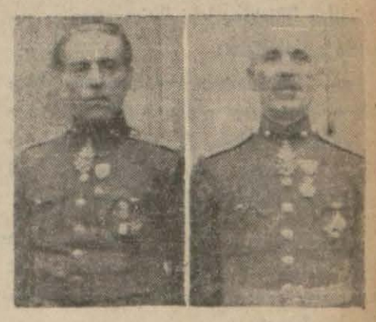

Yeni askeri birlik azaları tarafından şiddetle itham ve tenkid edilen

Eski İç Bakan Miralay Kolef — *Eski Başbakan General Zlatef*

Bu vaziyet karşısında askerî birlik ikiye ayrılmış demektir. Birinci cereyana taraftar zabitan askerî birliğin son kongresinde verdikleri kararla artık bitaraf zabitana iltihak etmişler demektir. İkinci cereyana tâbi

(Arkası 6 ncı sahifede)

— Sayfiye hayatı pek rahat değil mi?

— Kışın evet! Yazın Allah eksik etmesin, eş dost yalnız bırakmaz!

Atatürkün Rus artistlerine iltifatı

Büyük Şef, misafirlere hediyeler yolladı

San'atkârlar Türkiyede gördükleri dostluk tezahürlerinden memnuniyetle bahsediyorlar

Dün de Tepebaşında bir konser verildi

Yukarıda sağda Moskova Akademik tiyatro müdürü gazetecilere izahat veriyor, solda Rus viyolonistinin dünkü konserde bir pozu, aşağıda sağda Prima Donna taganni ederken, solda Konservatuar çayından bir görünüş

Sovyet san'atkârları dün Tepebaşı tiyatrosunda konservatuvar talebesi şerefine bir konser vermişler ve çok muvaffak olmuşlardır. Konsere iki piyanist, bir viyolonist, bir de prima donna Madam Brosova iştirak etmiş ve hepsi de şiddetle alkışlanmışlardır.

Konservatuvar tarafından madam Brasovaya bir buket verilmiştir. Dünkü konserde Başvekil General İsmet İnönünün refikaları da hazır bulunmuştur.

Moskova tiyatrosu müdürünün beyanatı

Dünkü konserden evvel Perapalasta gazetecileri kabul eden Moskova Akademik tiyatrosu müdürü Arkavof Yoldaş Türkiyedeki ihtisasatını şu suretle anlatmıştır:

«— Türkiyenin her tarafında bize karşı gösterilen alâkadan son derece mütehassis olduk. Bu yüksek alâkayı Türk - Sovyet dostluğunun kuvvetli tezahürü olarak telâkki ettik.

Türkiyede Sovyet dostluğunu gözlerile gören artist arkadaşlarımızın artist ruhlarında bu tezahürat çok derin akisler bırakmıştır.

Türkiyeye gelirken burada klâsiklerin nasıl karşılanacağını endişe ediyorduk. Halbuki Ankarada, İzmirde, ve İstanbulda Türk dinleyicisi klâsiklere karşı büyük bir alâka gösterdi ve anlayışla dinliyerek takdir etti.

Türk dinleyicisinin bir artisti memnun edecek hassas ve anlayışlı bir dinleyici olduğunu bugün iftiharla ve büyük bir memnuniyetle alenen söyliyebiliriz.

Ankarada Büyük Önderinizin ve diğer büyüklerinizin gayet iyi iltifatlarına mazhar olduk. Burada da Vali Muavini bize Büyük Önderimizin lûtfettiği hatıraları getirdi. Bundan fevkalâde mütehassisiz. Bu tahassüsümüzü sizin vasıtanızla açıkça bir daha bildirmek isteriz.

Ankarada ve civardaki köylerde Türk halk şarkıları ve musiki hakkında tetkikler yaptık. Ve bundan büyük bir zevk duyduk.»

Belediye reis muavini Hâmid dün Sovyet artistlerini ziyaret ederek Cumhur Başkanı Atatürk tarafından artistlere gönderilen hediyeleri kendilerine vermiştir.

Cumhur Başkanımız artistlere üzerinde her artistin fotoğrafı ve 26 nisan 1935 tarihi ile Atatürkün imzası bulunan birer altın tabaka hediye buyurmuşlardır. Bundan başka hediyeler arasında Cumhur Başkanımızın imzalı fotoğrafları da vardır.

Artistler Cumhur Başkanımıza derin teşekkürlerini bildirmesini vali muavininden bilhassa rica etmişlerdir.

Dün konserden sonra artistlere Konservatuvarda bir çay ziyafeti verilmiştir. Misafirlerimiz bugün Büyükadaya gidecekler ve yarın akşam halka bir konser daha vereceklerdir.

Konservatuarın çayında misafirler, Konsrevatuar muallimleri ve gazeteciler bir arada

Atinada yirmi üç idam kararı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

nin hücumunda teslim bayrağını çeken ve bunun üzerine yaklaşan tayyareyi topa tutarak düşüren kaymakam Papazoğlu ile isyana zorla girdirmek için amiral Kordeloyu başından yaralıyarak kaçan amiral Domestikosun yaveri Trigirakis vicahen idama, asi donanmanın umum kumandanı Vis amiral Demestikas, Kolpaleksis, miralay Holkiyopulos, Grigorakis, eski Cumhurreisi Amiral Kondoryotisin oğlu kaymakam Konduryotis, kruvazör süvarisi Manolatos ve 22 zabit giyaben idama, birçok deniz zabit ve zabit vekilleri giyaben ve vicahen küreğe, isyan esnasında Salamin tersanesi kumandanı bulunan amiral Rassen 10 sene, Cumhurreisinin yaveri miralay Kivotos ve tersane kumandan muavini miralay Pinocis beşer sene küreğe vicahen mahkûm edilmişlerdir.

İdama mahkûm olan iki kaymakam Cumhurreisi tarafından affedilmezlerse kurşuna dizileceklerdir.

Atina 11 (Telefonla) — Deniz divanıharbinin idamlarına karar verdiği kaymakam Papazoğlunun avukatı Matmazel Titomiheli ile diğer idam mahkûmunun avukatı divanıharbin hükmü tefhim edilir edilmez Cumhurreisine müracaatle mahkûmların cezalarının müebbed küreğe tebdilini istida etmişlerdi. Cumhurreisi kanuni salâhiyetini istimal ederek bu iki ölüm mahkûmunun cezalarını müebbed küreğe tebdil etmiştir.

Şehir ve Memleket Haberleri

İstiyoruz!

Tiyatro perdecilerine kadar mı?

Bizim memlekette gazeteciye kolaylık göstermek şöyle dursun müşkülât çıkarmak âdeta moda oldu. Vazifesini ifaya çalışan muhbire, muharrire, fotoğrafçıya güçlük çıkarmağı, onların işlerini bozmağı marifet sayanlar var. Halbuki gazeteci bütün zahmetlere halka haber yetiştirmek için katlanır, onun için çırpınır.

Bu mânasız zihniyet gün geçtikçe ilerliyor, büyük küçük memurlardan müstahdemlere kadar, herkesi sarıyor. İşte bir misal: Dün fotoğrafçımız, Tepebaşı Tiyatrosunda, Sovyet artistlerinin konser verirlerken resimlerini almak için sahneye girmek istemiş ve tiyatro müdürüne müracaat etmiştir. Fakat üdür, sahneye kendisinin karışmadığını (?!) cevabını vermiştir. Arkadaşımız da sahneye girmek istiyen bir gazeteciye bu garib cevabı veren müdürün salâhiyetsizliği karşısında hayrette kalarak sahneye gidiyor. Orada kuliste durarak resim çekmeğe çalışıyor. Müdürün karışmadığı sahneye perdeci karışıyor olacak ki bu adam arkadaşımızı kolundan tuttuğu gibi çekip sahneden dışarı atıyor.

Buna benzer haller, ötede beride ve ikide birde vukua gelmeseydi, Şehir Tiyatrosundaki perdeciden daha fazla nezaket bekliyemiyecegimize göre, hâdiseyi tabiî bulurduk. Fakat, artık gazeteciye vazifesini yaptırmamak tiyatro perdecilerine kadar sirayet eden bir moda halini aldığı içindir, ki bu çirkin hareketi kayde lüzum gördük.

Kahvelerin ıslâhına varıncaya kadar herşeyi düşünen İç İşleri Bakanlığından gazetecilere müşkülât çıkarılmaması için bir tamim neşretmesini de

İstiyoruz!

MÜTEFERRİK

Yalovada yeni inşaat

Yalova kaplıcalarında yapılacak 150 yataklı asrî otelin inşaatına pek yakında başlanacaktır. Binanın inşaatını 280 bin liraya üzerine alan Türk müteahhidi kaplıcalarda otelin yapılacağı mahalde hazırlıklara başlamıştır. Kalorifer, sıcak su, dahilî telefon ve asansör tesisatını haiz olacak olan ve halkın kışın da kaplıcalardan istifade etmesi maksadile yaptırılan yeni otel bir sene içinde bitecektir.

Akay müdürü Cemil otele aid işler için dün Yalovaya gitmiştir.

Yeni lokomotifler

Devlet Demiryolları tarafından alınan son sistem yeni lokomotiflerin bir kısmı Sirkeciye gelmiştir. Bunlardan beş tanesi raylı dubalarla Haydarpaşaya geçirilmiştir. Devlet Demiryolları Avrupadan yeni bazı vesait daha getirtmektedir.

Ayasofya hafriyatı

Ayasofya hafriyatı devam etmektedir. Bir haftaya kadar açılan yerler muvakkat bir zaman için kapatılacak ve üç ay sonra hafriyat yapılmıyan yerler açılacaktır.

Müze dahilindeki mozaiklerin temizlenmesi için Amerikalı mütehassıs Vitmor çalışmakta devam etmektedir.

ECNEBİ MEHAFİLDE

Türkiyeden ayrılan esnaf

Küçük san'atlar kanununun tatbiki dolayısile memleketimizde iş yapamıyan ecnebilerden birçoğu Mısır, Irak ve İrana gitmekte, bir kısmı da memleketlerine dönmektedirler.

Bunlardan bazıları da Filistine gitmek kararını vermişlerdir. Bunlar meyanında Beyoğlundaki mağazalarını tasfiye eden bazı maruf fotoğrafçılar da vardır.

ADLİYEDE

Bir hastabakıcının muhakemesi

Sultanahmedde Şeftali sokağında oturan Ayşeyi tedavi ederken lüzumundan fazla morfin sıkmak suretile ölümüne sebebiyet vermekten maznun Katerin isimli hastabakıcı hakkındaki davaya dün de üçüncü cezada bakılmıştır.

Dünkü celsede doktor İbrahim Zati ile mürettib İsmail Şahid olarak dinlenmiş ve muhakeme diğer şahidlerin de dinlenmesi için başka bir güne bırakılmıştır.

Türk-Yunan mahkemesi

12,000 e yakın davayı hallederek işini bitirdi ve dün merasimle dağıldı

Lozan muahedesine tevfikan teşekkül eden muhtelit mahkemelerden Türk - Yunan mahkemesi dün işini bitirerek dağılmıştır. Bu münasebetle eski Maarif binasındaki dairesinde merasim yapılmış ve başarılan bu büyük iş etrafında dostça nutuklar söylenmiştir.

Bitaraf reis dün yapılan işleri anlatıyor

Danimarkalı bitaraf hâkim M. Boeg, mahkemenin 12,000 kadar dava hallettiğini, müşterek mesai hayatında gösterdikleri kolaylık, ciddiyet ve dostluktan dolayı her iki taraf hükûmet ve mümessillerine müteşekkir olduğunu söyliyerek demiştir ki:

« — İki hükûmeti alâkadar eden davalar arasında vaziyetim şüphesiz nazikti. Fakat herşeye rağmen gayet dostane çalıştık. Bütün muhakemelerimizde Lozan muahedesi hükümlerinden bir lâhza ayrılmadık.»

Türk umumî ajanı Emin Âli de kısa bir nutuk söylemiş:

«— Vazifem icabı bazı davalarda şiddetli itirazlarda bulundum, bu hal size karşı duyduğum samimî hissiyatı zerre kadar haleldar etmiş değildir.» demiştir.

Bundan sonra Yunan ajanı da hissiyatını anlatarak şöyle demiştir:

— Adaleti tezahür ettirmek için yaptığınız şiddetli itirazlarınız bizi müteessir etmek değil, bilâkis siz Türklerin adalet karşısında daima ciddî olduğunuzu ispat etmiştir.»

Bundan sonra dostça hasbıhaller yapılmış ve heyet dağılmıştır.

Kaybolan çocuklar kâmilen bulunmuş

Vali muavinine göre hâdiselerin mahiyeti

Vali Muavini Rükneddin dün bir muharririmize şunları söylemiştir:

«— Son günlerde bazı gazetelerde İstanbulda çocuk çalındığı veya adam kaybolduğu tarzında bir takım neşriyat görülmektedir. Kaybolmuş, bulunmamış, aşırılmış çocuk veya adam yoktur. Herhangi bir surette mektebe gitmiyen veya evinden kaçan bazı yaramaz çocuklar veya başka bir yere giden herhangi bir adam bulunabilir. Aşırılmış diye yazılan çocukların hepsi bulunmuş ve ebeveynine teslim edilmiştir.

11 mayıs tarihli bir akşam gazetesinde «çocuk kaçırmak istiyen biri yakalandı. Halk Serkis adındaki bu adamı linc ediyordu, polis güç kurtardı» serlevhalı bir yazı vardır. Keyfiyet şöyledir: Mevzuu bahsolan adam oradan geçerken mahalle çocukları kendisine taş atmış, bu taşlardan biri adamın omzuna dokunmuş olduğundan o da çocuğun babasına şikâyet etmiş, çocuğun babası kendisini koğmuş ve mahalle çocukları peşine takılarak takib etmişlerdir. Keyfiyet polise aksederek muktazi muamele yapılmıştır. Vaziyet bundan ibarettir.»

KÜLTÜR İŞLERİ

Evdeki merdivenden düşmüş

İstanbul 44 üncü ilk mekteb talebesinden Mehmed Refik oğlu Halûkun merdivenden düşerek hastalandığı ve neticede öldüğü üyazılmıştı.

Dün 44 üncü mekteb müdürlüğünden aldığımız bir mektubda Halûkun, mektebde değil, evindeki merdiven den düştüğü bildirilmektedir.

Muallim mekteblerinde imtihan

Bu sene, muallim mekteblerinden mezun olması lâzım gelen 300 gencin tatbikat imtihanları dün yapılmıştır.

Olgunluk imtihanları

Bu sene yapılacak olan lise ve son sınıf olgunluk imtihanlarına girmek üzere Kültür idaresine şimdiye kadar hariçten 50 kişi müracaat etmiştir.

Orta tedrisat muallim muavinliği

Bir temmuzda yapılacak orta tedrisat muallim muavinliği imtihanına girmek üzere şimdiye kadar İstanbul Kültür Müdürlüğüne 25 kişi müracaat etmiştir.

SAĞLIK İŞLERİ

Menenjit salgını yok

Bir akşam gazetesi son günlerde şehrimizde menenjit salgını görüldüğünü yazmıştı. Bu hususta Sağlık İşleri Müdürü Ali Rıza bir muharririmize demiştir ki:

«— Şehirde belki bir iki vak'a görülebilir, ama buna salgın demek doğru olamaz.»

Hukuk Fakültesi imtihan şekli

Bakanlık talimatta tadilât yaptı

Aylardanberi dedikodusu devam eden Hukuk fakültesinin imtihan talimatnamesinin değiştirilmesi hakkındaki şayialar nihayet tahakkuk etmiş ve Kültür Bakanlığının son yapmış olduğu tadilâtla talebelere imtihanlara hazırlanabilmeleri için geniş mikyasta müsaade verilmiştir. Buna göre:

Hukuk fakültesinde dersler 20 mayısta kesilecek ve 22 mayısta ilk tahrirî imtihanlar başlıyacaktır. Tahrirî yoklamalar bittikten sonra talebenin şifahî imtihanlara hazırlanabilmesi için 20 gün izin verilmiştir. Bundan başka her şifaî imtihan arasında talebenin istirahati için bir gün ara verilecektir.

İkmal kalmak şartları üzerinde yapılan değişikliğin mahiyeti Kültür Bakanlığının tebliğinden sonra anlaşılacaktır.

İstatistik dersi imtihanı

Hukuk fakültesinin üçüncü sınıfının esas programına dahil olmayıp ta ilâveten okutulan istastik dersinden dün imtihan yapılmıştır. Ayni mahiyeti haiz ve ikinci sınıfta okutturulan Roma hukuku dersinin imtihanı da yarın yapılacaktır. Bundan başka bugün Üniversitede okuyan ve Afransızca kursuna devam eden talebelerin yabancı dilden imtihanları da bugün öğleden sonra konferans salonunda yapılacaktır.

MALİYEDE

Maaş yoklamaları

Dünden itibaren eytam, eramil ve mütekaidinin yoklamalarına başlanmıştır.

POLİSTE

Sarıyer cinayeti failleri bulunamıyor

Bundan on beş gün evvel Sarıyerde Elmasyan isminde zengin bir kadın feci bir surette öldürülmüş, çıkmacı Enver ve bahçıvan Mehmed isminde iki kişi maznun olarak tevkif edilmişlerdi. Müddeiumumilikçe yapılan tahkikatın sonunda bu iki kişinin de hiçbir suçu olmadığı anlaşılmış ve dün serbest bırakılmışlardır.

Bu suretle bu cinayet gene esrarlı kalmaktadır ve elde de başka hiçbir ipucu yoktur.

Çekiçle çocuğu yaraladı

Kasımpaşada, Camiikebirde Börekçi sokakta oturan Avram oğlu 11 yaşında Salamon sokakta oynarken oradan geçmekte olan eskici Aliyi kızdırmış, Ali de kunduracı çekicile Salamonu suratından yaralamıştır. Polisler Aliyi yakalamışlardır.

Kale duvarı bir evi yıktı

Aksarayda Küçüklângada Bostanlar arasında bulunan tramvaycı Abdullahın iki katlı evinin arkasındaki kale duvarı yıkılmış, evin üst katını yıkmıştır. Büyük bir tesadüf eseri nüfusça zayiat yoktur.

Siyasî icmal

Baltık hükûmetlerinin konferansı

Harbi Umuminin sonunda Sovyet Rusyanın Baltık sahillerinde vücude gelen dört yeni hükûmetten Estonya ve Letonya ile Lituvanya Hariciye Nazırları Lituvanyanın merkezi Kounas - eski adı Kovno - da toplandılar. Mayısın beşindenberi resmî bir konferans halinde müzakerede bulunuyorlar. Avrupanın bu üç cumhuriyetinin dış işlerinden mes'ul adamları tarafından görüşülen mevzular biri kendi aralarındaki işler ve diğeri beynelmilel politikaya aid meseleler diye iki grupa ayrılmıştır.

Bu müzakerelerin esas gayesi ayrı ayrı bulundukları zaman birer küçük ve zayıf hükûmet olarak kalacak olan bu memleketlerin kendi aralarında sıkı bir surette birleşmeleri ve Avrupa Andlaşması ve İskandinavya birligi gibi toplu olarak tesir yapmaktır.

Konferansta her şeyden evvel üç memleketin dahilî işlerinde ahenk ve birlik vücude getirilmesi düşünülmüş ve bu sahada müsbet kararlar verilmiştir. Bu cücleden olarak üç hükûmetin gümrük kanunları ve nizamları ile iflâsa aid ceza kanunlarının tevhid edilmesi kararlaştırılmıştır.

Haricî işlerde dahi bir derece birlik temin edilmiştir. Bu üç hükûmetten her birinin ecnebi hükûmetler nezdinde ayrı ayrı sefirler bulundurmaması, bir hükûmetin diplomasi mümessillerinin diğer iki hükûmeti temsil etmesi, Cenevrede Uluslar Derneği nezdinde dahi üç hükûmetten birinin diğerlerini dahi temsil eylemesi esas itibarile muvafık görülmüştür.

Beynelmilel siyaset sahasına aid umumî meselelerde de üç hükûmetin Hariciye nazırı arasında görüşülmüştür. Fakat bu hükûmetlerden sırf birine aid bulunan iki mesele üzerinde yani Memel ve Vilna meseleleri üzerinde Estonya ile Letonya her hangi bir teahhüd altına girmekten imtina etmişlerdir. Zaten şimdiye kadar Estonya ile Letonya aralarında sıkı ittifak ve iş birliği olduğu halde Lituvanya ile sırf mezkûr mesel[illegible] dolayı birleşmekten çekiniyorlardı. Çünkü bu iki hükûmet kendilerine hiçbir teallûku olmıyan iki hususî meseleden dolayı Almanya ve Lehistan devletlerile bozuşmak istememişlerdi. Şimdi de ayni düşünce ile Kaunas konferansında bu meselelere yanaşmamışlardır. Maahaza Lehistanla Lituvanya arasındaki gerginliği tahfif edecek ilk salâh emaresi, Cenevrede Lehistan Hariciye Nazırile Lituvanyanın Paris sefiri arasında yapılan mülâkatın neticesi konferansta memnuniyetle kaydedilmiştir.

Memel meselesinin Almanyanın silâhlanması ve ağır basması üzerine büyük devletler Lituvanya arasında ciddî müzakerelere mevzu teşkil etmesi ve bu meselenin hallinin daha ziyade büyük devletlerin elinde olması Estonya ile Letonyanın tam bitaraf bir vaziyet almalarını kolaylaştırmıştır. Konferans devam etmektedir.

Muharrem Feyzi TOGAY

ŞEHİR İŞLERİ

Evlenme memurlarına dair tahkikat

Beyoğlu evlenme memuru İsmet ve muavini Galib hakkında yapılmakta olan tahkikat henüz bitmemiştir. Her iki memur da henüz vazifelerine devam etmektedirler.

LİMANDA

Umum Müdürün Ankara temasları

Ankarada bulunan Liman umum müdürü Ali Rıza Çevik henüz şehrimize dönmemiştir. Ali Rıza Çevik liman idaresinin Ekonomi Bakanlığına raptı işlerile meşgul olmaktadır.

Soy adı

Söğüd hükûmet baytarı Hüsnü, Haseki soy adını almıştır.

Cumhuriyet

Nüshası 5 Kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750	1450
Üç aylık	400	800
Bir aylık	150	yoktur

TELGRAF HABERLERİ

İngiltere ve Almanya

İngiliz Dominyonları, Cenevrenin Almanya hakkındaki kararına iştiraki yüzünden İngiltere hükûmetini protesto etmişler

Londra 11 (A.A.) — Daily Ekspress gazetesine göre, Kanada, Avusturalya ve Cenubî Afrika Bakanları, İngiliz Bakanlarile yaptıkları konuşmalar sırasında, İngilterenin Cenevrede, Almanyaya karşı alınan kararı tasvib etmesini şiddetle protesto etmişlerdir. Bakanların İngilterenin Dominyonların reyini almadan Stresa konferansının kararlarını tasvib etmiş olmasını da protesto ettikleri söylenmektedir.

Matbuat Kongresi

Dün Ankarada yapılan iki toplantı

Ankara 11 (Telefonla) — 25 mayısta toplanacak olan Matbuat kongresinde yevmî gazetelerin Ankara muhabirleri Ankaradaki serbest muharrirler namına murahhasların da iştirakleri kararlaştırılmıştı.

Serbest muharrirlerle muhabirler bugün saat 17 de ayrı, ayrı toplandılar.

Serbest muharrirler arasında şair Yahya Kemal, Kâzım Nami, İsmail Müştak, İbrahim Necmi, Nureddin, Ahmed İhsan, Halid, Vasfi Raşid, Enver Behnan da bulunmakta idi.

Muhabirlerin toplantısına Ankarada bulunan yevmî gazetelerin mevcud 14 muhabiri iştirak etmiştir. Yapılan seçimde Mecdi Sadreddin, Avni ve Meki Saidin Matbuat kongresinde Ankara muhabirlerini temsil etmeleri kararlaştırıldı.

Ankara muhabirleri bir hafta sonra Ankarapalasta bir toplantı yaparak dilekleri tesbit edeceklerdir.

Türk Dili bülteninin aboneleri bitti

Ankara 11 (A.A.) — Türk Dili Araştırma Kurumu genel sekreterliğinden:

«Türk Dili» bülteninin onuncu sayısile birinci abone yılı bitmiştir. İkinci abone yılının ilk sayısı olan on birinci «Türk Dili» de basılmaktadır.

Dil devriminin geçirdiği bütün değişmeleri içinde toplıyan «Türk Dili» bültenine abone olmak dolayısile bu büyük ulusal devrime ilgi göstermiş olanların, yeni yıl için de abonelerini yeniliyeceklerine inanıyoruz.

Birinci abone yılı içinde abone merkezinin iki kere değişmesi yüzünden vaktinde bültenlerini alamamış olanların adları yeniden devlet Basımevine gönderilmiştir. Abonelerimiz içinde eksik sayı almış olanlar kalmışsa onların da hemen kurum genel sekreterliğine adlarile adreslerini ve hangi sayıyı almadıklarını bildirmelerini dileriz. Yeni yıl aboneleri için İstanbulda Ankara caddesinde Türk Kitabcılık Limited şirketi merkez edinilmiştir. Abonelerini yenileme istiyenler, eskiden abone olduklarını da bildirerek bu şirket müdürlüğüne yazmalıdırlar.

Bültenin abonesi on sayı için üç liradır. Türkiye içinde abone olanlardan ayrıca posta parası alınmaz.

Bültenin yeni yılı içinde ikinci Türk Dili kurultayında okunmuş olan değerli tezlerden bir çoğu çıkarılacak, karşılıklar kılavuzu, derleme dergisi, ekler dergisi hazırlıklarına dair birçok malûmat bulunacaktır. Bütün abonelerimizin geçen yıldan çok daha önemli olacak olan yeni yıl abonesine ilgi göstereceklerini şüphesiz sayarız.

Brükselde toplanacak müzaherat konferansı

Ankara 11 (Telefonla) — Haziran iptidasında Brükselde Uluslar Birliği müzaherat cemiyeti konferansı toplanacaktır. Giresun saylavı General İhsan bu konferansa iştirak için seçildi. Bundan başka Üniversite Rektörü Cemil ile profesör Baha da murahhas olarak gideceklerdir.

İstanbul gümrüklerindeki ıslahat

Ankara 11 (Telefonla) — İstanbul gümrüklerinde yapılan yeni teşkilâtın muamelâtı tesri etmediği ileri sürülmekte idi. Yapılan ıslahat muamelâtın tesrii noktai nazarından ziyade iş bölümü noktasından yapılmıştır. Maamafih Gümrükler Bakanlığı muamelâtı kolaylaştıracak tedbirleri tetkik etmektedir. Bunların da tatbikına geçilecektir.

Atatürkün söylevi

Dost Rusyada derin memnuniyetle karşılandı

Moskova 11 (Hususî muhabirimizden telsizle) — Türkiye Cumhur Reisi Atatürkün Parti kongresinde irad ettiği nutkun Türk - Sovyet dostluğuna temas eden kısmı bugün gazeteler tarafından aynen ve iri yazılarla neşredilmektedir.

Türkiyenin en mühim teşkilâtı olan Halk Partisi kongresi karşısında Büsanide Kremlinde açılan 7 nci Sovyet-dostluğunun hatırlatılması Parti ve siyasî muhitlerde büyük bir memnuniyet ve samimiyet ile karşılanmış ve güzel intibalar uyandırmıştır. Atatürkün Sovyet Rusyanın dostluğuna temas eden hararetli nutku umumiyetle 28 kânunusani Kremlinde açılan yedinci Sovyetler kongresinde Başbakan Molotofun Türkiye hakkındaki nutkunda Türkiye mümessili Vasıf Çınara karşı divanı riyaset te dahil olduğu halde bütün kongre azaları tarafından ayakta yapılan nümayişlere cevab telâkki edilmektedir.

Türk - Sovyet dostluğu, Balkan misakı ve Sovyet - Fransız andlaşmasile Avrupada vücude gelecek cihet tayinine muhakkak tesir edecektir. Atatürkle Leninin anlaşmalarile iki devletin büyük Petrodan başlıyarak iki asra yakın devam eden tarihi boğuşmalarına kat'i surette nihayet verilmiş samimî dostluğun temeli kurulmuş, bu dostluk günden güne inkişaf etmekte bulunmuştur.

Atatürkle İngiliz ve Irak Kralları arasında samimî telgraflar

Ankara 11 (A.A.) — İngiliz Kralı Beşinci Corcun jübilesi dolayısile Reisicumhur Atatürk ile müşarünileyh Kral Hazretleri arasında aşağıdaki telgraflar çekilmiştir:

Majestelerinin tahta çıkışlarının 25 inci yıldönümünü kutluladığı bu anda kendilerine çok samimî tebriklerimle birlikte şahsî saadetleri ve Krallık ailesinin saadeti için olan en hararetli temennilerimi arzetmekle bahtiyarım.

Kamâl Atatürk

Tahta çıkışımın 25 inci senei devriyesi münasebetile vaki nazikâne tebrik ve temennilerinize bütün kalbimle teşekkür ederim.

Corc

Ankara 11 (A.A.) — Reisicumhur Atatürkle Irak Kralı arasında aşağıdaki telgraflar teati olunmuştur:

Haşmetlû Birinci Gazi Hazretleri,
Irak Kralı

Ailei Kraliyelerile dost Irak miletini sevindiren mes'ud hâdiseyi sevincle öğrendim. Zatı haşmetanelerinin Kraliçe ve genc veliahd hazretlerinin sıhhat ve sonsuz saadetleri hakkında samimî temennilerimi takdime müsaraat ederim.

Kamâl Atatürk

Kamâl Atatürk Hazretleri

Zatı devletlerinin nazikâne tebriklerinden çok mütehassis oldum. Yürekten teşekkürlerimi sunar ve saadetinizin devamile dost ve komşu Türkiyenin ikbali hakkındaki öz dileklerime inanmanızı rica ederim.

Gazi

Bursada tarikatçılar tahkikatı bitti

Bursa 11 (Telefonla) — Müddeiumumilik tarikatçılara aid tahkikatı bugün bitirmiştir. Şimdi tahkikat evrakını ve fezlekeyi hazırlamakla meşguldür. Bugün başka tevkif edilen kimse yoktur. Mevkufların sayısı 20 dir. Bunlar verilecek emre göre ya bura da ve yahud Eskişehirde muhakeme edilecektir.

BUGÜN DE BU..

Ağaçları dikmekle kalmıyalım

İstanbul Orman Müdürlüğünün, gazeteler, güzel bir teşebbüsünü haber verdiler. Müdürlük, mevcud ormanları genişletecek, çıplak yerlere de yeniden ağaçlar diktirecekmiş. Bu gerekli işe, bu seneden tezi yok, başlamak niyeti varmış.

Eğer, yolunuz, karşı kıyıya düştü de, şöyle sırtlarda dolaştı iseniz, yurdumuzda ağaçların nasıl sebebsizce ve şuursuzca kesilmekte olduğunu elemle müşahede etmişsinizdir. Bulunduğu yere hususî bir cazibe verip manzara süsliyen zavallı ağaçların lüzumsuz yere baltalandığını görmekle insanın yüreği dağlanır. Fazla olarak ta, her yaz, şurada burada zuhûr eden orman ve fundalık yangınlarının da önüne geçmek, zuhûruna mâni olmak için hâlâ hiç bir tedbir almamışızdır.

Tuhaftır ki köylülerimiz, ekseriyetle, ağaçlara düşmandırlar. Halbuki, bir ağacın yetişmesi ne çok emeklere ve ne uzun zamana bağlı olduğunu herkesten iyi bilen onlar, agaçlara karşı daha dost ve daha kıskanç davranmalıdırlar.

Ağaçların, tabiatin ahengi içerisinde ne gibi bir rol oynadıkları, onların kıymet ve kudsiyeti, daha mekteb sıralarında, çocuklarımıza öğretilmek lâzımdır. Ağac kesmenin, ormanları yoketmenin yurda vereceği zararları, köyde ve şehirde küçük yaştan, yurddaşlarımıza izah etmek ulusal bir vazifedir.

Yurdun diriminde ağacın o kadar büyük yeri vardır ki, bunu iyice anlıyan memleketler, son zamanlarda, ormanları çoğaltmak, agac katilliğinin önüne geçmek için lüzumlu tedbirler almışlardır.

Şimdi görünüyor ki, bizde de buna benzer tedbirler almak düşünülmektedir. İstanbul Orman müdürünün teşebbüsü bu alkışlanacak manayı ifade eder.

Lâkin ağacı dikmekle, ormanı yetiştirmekle iş bitmez. Bunları korumak ta, korumasını bilmek te lâzımdır. Bu hususta, yasalarımızın kifayetsizliği açıktadır. Korucu teşkilâtımız da noksandır. Bunları tamamlamalıyız.

Yurdumuz kömür müstahsilidir. Karadeniz kıyılarında zengin ocaklarımız var. Buradan çıkan maden kömürünü yabancı memleketlere bile satıyoruz. Böyle iken, hâlâ birçok yerlerde sobalarımızda odun, mangallarımızda ağac kömürü yakarız. Nuhu Nebiden kalma manasız, asılsız bir kanaatle, ağac kömürünün yemeğe lezzet verdiğine inanırız. Ağac kömürü ise, artık dünyanın hiç bir tarafında kalmamıştır. Bazı memleketlerde ilâc için ararsanız bir gram bulamazsınız. Biz de artık bu zararlı istihlâkten vaz geçmeliyiz. Medenî yerlerin çoğunda olduğu gibi, maden kömürü kullanarak ulusal servetimizi korumağa alışmalıyız. Zira ağac, orman, bir memleket için büyük bir servettir. Onu çarçur etmek bir suç teşkil eder. Bu suça elbirliğile mâni olmak lâzımdır.

Ağrıkültür Bakanlığı elbet buna bir çare düşünüyordur. Ağac katillerinin de adam öldürenler gibi cezaya çarptırılması çok yerinde olur.

Ağac kesmenin ne büyük bir fenalık olduğunu anlamak isterseniz, o, canım Alemdağı ormanlarının, gidin de halini görün!..

Ercümend Ekrem TALU

Öz türkçenin tatbikatı

Ankara 11 (Telefonla) — Bugün öğle üzeri Ankaradaki matbuat erkânı toplanarak Dil Tetkik başkanı ile öz türkçenin gazetelerdeki tatbikatı şekilleri hakkında etraflıca konuştular.

Takas yolsuzlukları

Kereste suiistimali tahkikatının adlî cepheden üç kısma ayrılacağı anlaşılıyor

Ankara 11 (Telefonla) — Gümrükler Hukuk Müşavirliği kereste takas yolsuzluğuna aid olan evrak üzerindeki tetkiklerine dün de devam etmiştir. Gümrükler Hukuk Müşavirliği evrakı muhtelif mercilere ayırmaktadır. Bunun sebeb ve mahiyeti şudur:

Kereste takas yolsuzluğu işinde birçok kimselerin suçlu olarak adları geçmektedir. Fakat bu kimselerin suçları ayni derece ve mahiyette değildir.

Bir kısmı doğrudan doğruya takasçılığı yapanlar, bir kısmı da vazifelerinde ihmal ve terahileri görülenlerdir. Suçları mahiyeti itibarile bir olmıyanların hepsinin bir arada ayni mahkemeye verilmeleri doğru görülmemiş ve mercilerin ayrılması lüzumu hâsıl olmuştur. Anlaşıldığına göre memurlar evvelâ Memurin Muhakemat encümenine verileceklerdir. Suçlulardan bir kısmının da adi mahkemelere verilmesi muhtemeldir. Diğer bir parti de doğruca doğruya İhtisas mahkemesine verilecektir. Gümrükler Hukuk Müşavirliği evrakı da tetkikatı bu noktalardan yapmaktadır.

Tütün, gülyağı ve halı gibi diğer takas yolsuzluklarına gelince kat'i şekilde öğrendiğime göre henüz bunlardan hiçbirinin tetkikine başlanmamıştır.

Bu yolsuzluklar üzerindeki tetkikata haziranın ilk haftasında başlanacaktır. Sebebi de yeni yıl dolayısile gümrük müfettişlerinin yerlerinin değiştirilecek olmasıdır. Bu sebeble İstanbulda da yeni bir teftiş heyeti kurulmuş olacağından tetkikata bu heyetin başlaması muhtemeldir. Mevcud gümrük müfettişlerinden hemen hepsinin yerleri değiştirilecektir.

Parti kurultayında yeni değişiklikler hazırlığı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Düzgün ödeme vergiler için de ana fikir olarak alınmaktadır. Programa ilâve edilen bir maddede de deniyor ki: «Yeni Türkiyenin hayatında köyü her bakımile mühim sayarız. Köylünün sıhhati, güleryüzlülüğü, kültür ve inkılâb anlayışında değeri ve ekonomik alanda varlıklı oluşu bütün çalışma kollarımız için mühim bir gaye olarak gözönünde tutulacaktır.

Programdaki vatan müdafaası millî vazifelerin en mukaddesidir. Esasına da bazı kısımlar ilâve edilmiştir. Ve bu esas daha kuvvetli olarak ifade olunmuştur. Encümen nizamnameye de mühim olarak şu ilâveleri yapmıştır:

Madde 104 — Grup toplantılarında müzakereler hazırlanmış ruznamesi üzerine yapılır. Acele hallerde grup azasının ruzname dışında yapacağı teklifin o günkü ruznameye alınıp alınmamasına grup heyeti umumiyesince gene o gün yapılacak diğer toplantıda karar verilir.

Madde 105 — Grup müzakerelerinde grup azaları müzakere mevzuu hakkındaki içtihad ve reylerinde tamamile serbest olup fikirlerini kayidsiz ve şartsız söylerler.

Sual serbesttir. Sual tahrirî veya şifahî olur. Grup azası vekillerin herhangi birinden aydınlatılmasını istedikleri meseleler hakkında sorguda bulunabilir.

İstizaha gelince: İstizah ancak parti grupu karar verdiği takdirde yapılır. Ve parti grupunda cereyan eder. İstizahın Kamutaya intikali grup kararile olur. Grup kararı olmadan sual istizaha kaydedilemez.

Nizamnameye ilâve

Nizamnameye şu madde de ilâve edilmiştir:

Parti saylavlarının siyasî mahiyetteki beynelmilel teşekküllere girmeleri ve yahud bu teşekküllerin mütenazırlarını kurmaları gibi işleri tanzim ve murakabe etmek grup idare heyetine aiddir.

Gerek program ve gerek nizamname yarınki içtimada tamamile öz türkçeye çevrilmiş olarak murahhaslara sunulacaktır.

Parti Kurultayının bildiriği

Ankara 11 (A.A.) — C. H. P. büyük kurultayı bildiriği:

C. H. P. büyük kurultayı komisyonları, 11-5-1935 cumartesi sabahından geç vakte kadar çalışmalarına devam etmişlerdir. Bu çalışma geceyarısına kadar sürecek, yarın sabah tekrar başlıyacaktır.

Program komisyonu dil cemiyeti üyelerile birlikte programın öz türkçeye çevrilmesi yolunda çalışıyor.

Dilekler komisyonu da ilk oturuşta Gümrük ve İnhisarlar Bakanlığile Sü Bakanlığını ilgilendiren dilekler, ikinci oturumda Finans dilekleri üzerinde çalışmış ve ilgili bakanların izahını dinlemiştir. Bu komisyon saat 22 de tekrar ekonomi dileklerini görüşmeğe başlıyacak ve Ekonomi Bakanını dinliyecektir.

Hesab komisyonu mazbatasını yazmış ve parti merkez hesablarının tamlığını ve düzgünlüğünü takdir diliyle anmıştır.

İtalyanın harb plânı Almanyanın eline geçmiş!

Londrada münteşir Deyli Herald gazetesinin Viyana muhabiri gazetesine telgrafla şu müheyyiç haberi bildirmiştir:

«Avusturya Harbiye Nezaretinde çok mühim bir sirkat hâdisesi olmuş, bu hâdise büyük endişeler uyandırmıştır.

Nazilerin gizli ajanlarından biri olan Avusturya ordusu zabitlerinden bir kaymakam bir harb vukuunda İtalyan ordusunun Avusturya arazisinde yapacağı harekâta aid plânı üç gün evvel Avusturya Harbiye Nezaretinden aşırarak Almanyaya kaçmıştır. İtalya erkânı harbiyei umumiyesi bu plânı tetkik edilmek üzere Avusturya Harbiye Nezaretine göndermişti.»

Diğer taraftan Royter ajansının bildirdiğine göre Prağda 24 Alman müttecisi casuslukla itham edilerek tevkif olunmuşlardır. Bunlar arasında defaatle Çekoslovakyadan hudud harici edilen Almanlar vardır. Bunlar sahte isimler ile tekrar Prağa gelmişlerdir. Üzerlerinde pek çok para bulunmuştur.

M. Musolini Avusturya Başbakanile görüştü

Floransa 11 (A.A.) — M. Musolini beraberinde dış asbakanı M. Suviç ve hava asbakanı General Valle olduğu halde, Floransa uçaklar limanına inmiş ve Avusturya Başbakanı M. Şuşnig ile Avusturya elçisi ve şehrin yüksek memurları tarafından karşılanmıştır.

Floransa 11 (A.A.) — M. Şuşnigin Duçe ile konuşması iki saat sürmüştür. İki devlet adamı, İtalya ile Avusturya arasında tam bir görüş beraberliği bulunduğunu anlamışlardır. M. Musolini bugün Romaya, M. Şuşnig de yarın Viyanaya gidecektir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Sovyet san'atkârlarını dinlerken

Onları, evvelki gece radyoda, dün akşamüstü de Tepebaşı Tiyatrosunda dinledim. Hem genc, hem de yüksek san'atkârlar... Belli ki ruhan san'atkâr doğmuşlar, sonra da bu Allah vergisi istidadlarını esaslı surette çalışarak mükemmelen inkişaf ettirmişler...

Halk, onları büyük zevkle dinledi ve çok, pek çok alkışladı. Almanyada dinlediğimiz operaların aksi, henüz kulağımda olduğu için, Sovyet san'atkârlarının yüksek kabiliyetlerini daha iyi ölçmeğe imkân buldum. Misafirlerin bilhassa sesleri çok tatlı ve sıcaktı. Göğüslerinden taşan nağmeler, bir büyü çağlıyanı halinde dinliyenlerin kulaklarından ruhuna akıyordu. San'atkârlar susunca halk coşuyordu. Fransız ve Tepebaşı Tiyatroları çoktanberi böyle yüksek san'atkârlar dinlememiştir. Bunu halkın coşkun ve taşkın alkışlarından da anlamak kabildi.

Sovyet artistleri, dinliyenlerde bedii heyecanlar yaratan bir kudretle kabiliyetlerini ispat ederlerken ben bu, bir avuc insanın, ne büyük ve ne kuvvetli bir propaganda vasıtası olduğunu düşündüm. Onlar, Ankara, İzmir ve İstanbulda Sovyet Rusyanın, musikideki yüksek mevkiini ispat ettiler. Bu san'atkârlar, dünyanın hangi köşesine gitseler, Sovyetlerin, güzel san'atlerdeki varlığını gösteren canlı birer vesika olurlar. Onların san'ati, ruhların en derin köşelerine kadar nüfuz ederek Sovyet Rusya lehinde, kuvvetli bir propaganda yapar. Böyle güzide musiki san'atkârları yetiştiren bir memlekete karşı gönüllerde sevgi, takdir ve hayranlık uyanır. Bu itibarla Sovyet artistleri birer kültür propagandacısıdırlar ve sürekli salvolar halinde tiyatroları sarsan alkışlar, bu sahada onların nekadar muvaffakiyet kazandıklarını göstermeğe kifayet eder.

Sovyet Rusyanın İstanbulda şaklıyan bülbülünü derin bir zevkle dinlerken Türk san'atkârlarından mürekkeb bir heyetin Avrupa ve Amerika memleketlerini dolaşması, Türklük için nekadar faydalı olacağı aklıma geldi. Böyle birşey yapabilseydik san'atkârlarımız, bizi medeniyet âlemine kolayca ve ne iyi tanıtırlardı. Fakat dinlediğimiz Sovyet artistleri ayarında san'atkâr nerede?

1 mayıs günü Berlin operasında Alman Propaganda Nazırı Göbels Nasyonal Sosyalist hükûmetinin bir sene içinde gördüğü işleri anlatarak efkârı umumiyeye bir nevi hesab verirken, hükûmetin güzel san'atlerin inkişafı için yaptıklarını da uzun uzadıya saymıştı. Nefis san'atlerin pek ileride bulunduğu Almanyada, nasyonal sosyalist partisinin, bu sahada yeni faaliyetler ve gayretler sarfetmesi, ilkönce, bana fazla gibi gelmişti. Fakat, sonra, kültür meselesinin milletlerin hayatındaki mühim mevkiini düşünerek bugünkü Almanyayı idare edenlere hak verdim. Medeniyetin her şubesinde, fevkalâde bir hamle yapmak mecburiyetinde olduğumuza göre, güzel san'atler, bilhassa musiki tahsili için de kız ve erkek müstaid genclerimizden birçoğunu Avrupaya göndermemiz lâzımdır. Onlar, yetişip memlekete döndükleri zaman, hem gençliğe hocalık, mürebbilik ederler, hem de Avrupada tenvir ve propaganda seyahatlerine çıkarlar. İşte, benim, dün dinlediğim konserden aldığım ders.

Ulusal Parti: Ekonomik alanda

(Başmakaleden devam)

dokuman iki ana prensipi. Bu prensipleri ele alarak bunların iş halinde nasıl yürüdüklerini görmek herkese göre imkânlı ve pek kolaydır. Bu prensiplere dayanan Cumhuriyet Türkiyesi özel işlere kendi yardımlarile de kuvvetlendirilen açık ve geniş bir ön vermekle birlikte ülkeyi biran önce bayındırlığa ve baysallığa (refaha) ulaştırmak için her biri Dumlupınar ayarında yeni muvaffakiyetler elde etmek yolunda yürüyüp gidiyor. Ülkenin demir ağlarla örülmesi ve sanayi programının bir ucundan yapılmağa başlanılmış bulunması ulusal partinin Cumhuriyet rejiminde hergün daha büyük kuvvetlerle ilerlettiği çalışmaların neyrengi noktalarını belirtiyor. Bugünkü Türkiye yeni rejimle bambaşka ve gerçekten Avrupadaki eşlerine erişmeğe koşan bir diyar olmuştur. Yarınki Türkiye tüm kendi işini kendi gören bir ülke olup çıkacaktır.

YUNUS NADİ

Yumurcağın muziblikleri

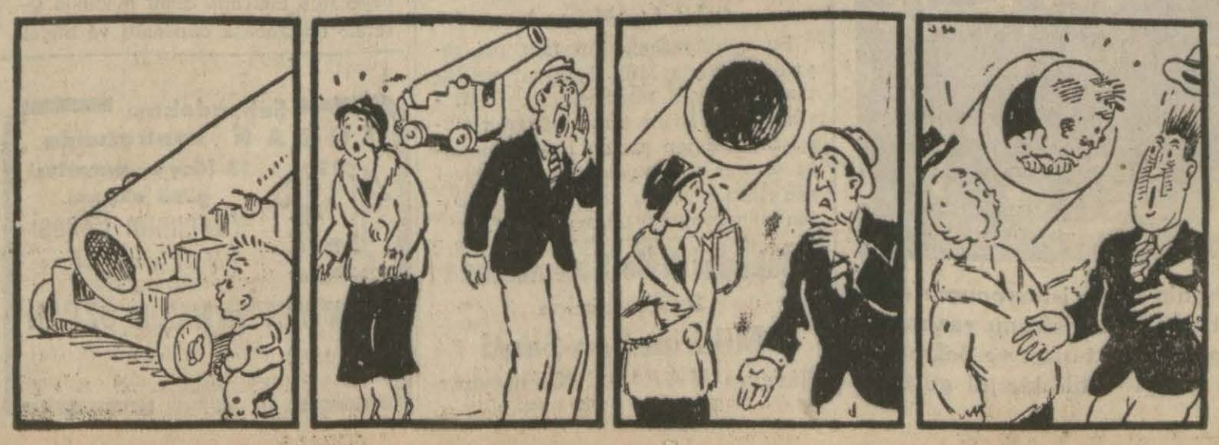

Çanakkalede
Türklerle Süngü Süngüye

No. 181 — A. DAVER

Zavallı nefer şehid olmuş, kendisile ayni zamanda telef olan beygirin eğeri üzerinde kalmıştı!

Kannengiser'den :

Şurasını itiraf edeyim ki alaylarımın sevk emrini hiç te istiyerek vermemiş - tim. Çünkü geceleyin kendi mevziime hücum edileceğini muhakkak surette bekliyordum. Halbuki bu mevzi ile ismim, takriben iki aylık bir çalışma neticesinde sımsıkı bağlı bulunuyordu. Sahil muhafaza kuvveti ise yalnız başına mevzii devamlı surette müdafaa edemezdi.

Asker itaat etmelidir. Muvaffakiyet bundan doğar. Aşağıda anlatacağım bir vak'ada da bunun bir misalini gördüm.

6 ağustosta öğleden sonra geç vakit kıtaatımı hareket ettirdikten sonra atıma bindim ve muharebe vaziyetini öğrenmek için 16 ncı fırka kumandanına gittim.

Bu seyaaht hoş bir şey değildi. Beygirim cesedler üzerinde yürüyordu. 16 ncı fırkanın mevzilerine kapı teşkil eden çukur yolu geçeceğim zaman ortalık alaca karanlık olmuştu. Bizim yol şebekesini mükemmel surette bilen İngilizler burasını daimî surette ateş altında tutuyorlardı. Birdenbire atım ürktü. Bölük kumandanı için elinde sefertası olduğu halde yemek getirmeğe giden koca yiğit bir nefer yerde yatıyordu. Gelibolu yarımadasında zabitlere yemek getiren hizmetçi neferlere sık sık tesadüf olunuyordu. Zavallı adam şehid olmuş, belki kendisile ayni zamanda telef olan beygirin eğeri üzerinde kalmıştı. Sağ elile de sefertasının sapını sımsıkı tutmuştu. Bu manzara, cephede ölüm karşısında, bir dereceye kadar pişkin olan askerler için bile cidden korkuncdu; çok duramadım, atımı mahmuzlıyarak sürdüm. Dört nala giderek erkânıharbimle birlikte çukur yolu kazasız geçtik.

16 ncı fırka kumandanı Kanlısırtın tekrar elde edilmesi için başka bir fırkanın sevkedildiğini söyledi. Biraz sonra Esad Paşa telefonla beni bulup 9 uncu fırkanın şimdilik şimal grupuna ihtiyat olarak bırakıldığını ve kendisini görmek için Kemalyerine gelmekliğimi söyledi. Muharebenin vaziyeti hakkında sarih malûmat alamadım. Daima nezaket gösteren Esad Paşa saat altıda yanına gelerek beklemekliğimi rica etti.

Esad Paşanın yanına gittiğim zaman 5 inci ordu erkânıharbiye reisi Kâzım Beyi orada buldum. Kâzım Bey şimal grupunun arkasındaki araziden tecrid eden düşmanın şiddetli mania ateşinden avdet edememişti. Erkânıharbimle süvari olarak henüz geçtiğim ateş bu mania ateşi imiş.

Her iki zat türkçe konuşuyorlardı. Söz arasında benim ismim sık sık geçiyordu. Bana yeni bir vazife verilmesi düşünüldüğü aşikârdı. Yeni vazifemi evvelden düşünmek için malûmat rica ettim. Esad Paşa meselenin henüz mevzuu bahsedilecek dereceye gelmediğini söyledi. Zannedersem tam bu sırada - geceyarısından biraz evvel- Arıburnu cephesinin şimale doğru tevsi edildiğine delâlet eden ilk haberler gelmiştir.

Benim bundan malûmatım yoktu. Tabiî mütemadiyen endişe içinde Kayaltepe mevziini düşünüyordum.

Orada kalmağı manasız bulduğumdan uyumak için Esad Paşadan müsaade istedim. Ertesi günü yeni bir vazife karşısında bulunmak ihtimali olduğundan erken yatmak lâzımdı. Zabitan yemekhanesinde erkânıharbimin yanına gittim. Bir masanın üzerine kalın bir kurd postu serilerek bana yatacak yer hazırlanmıştı. Post pire dolu olduğundan hiç uyuyamadım.

Sabahleyin saat dört buçuğa doğru Esad Paşa tarafından davet edildim. Paşa düşmanın Arıburnu şimaline asker çıkardığını ve hedefinin henüz anlaşılmadığını söyledikten sonra bana Kocaçimen - Conkbayırı hattının işgal ve müdafaasını emretti.

25 inci ve 64 üncü piyade alayları ve bataryalar derhal hareket ettirildi. Ben de erkânıharbimle askerden evvel hareket eyledim.

Yalın kılıç hücum hikâyesi

Ştegman Çanakkale muharebelerine dair yazdığı meşhur ve mükemmel eserinde bu seferimi gûya faciaengiz bir surette tasvir etmiştir. Gûya Conkbayırına çoktan yerleşip siperler kazmış olan düşman üzerine fırkamın önünde yalın kılıc hücum etmişim. Burasını itiraf etmeliyim ki maatteessüf iş bu kadar parlak olmamıştır. Yahud Allaha şükretmeliyim ki vak'a böyle cereyan etmemiştir. Çünkü İngilizlerden evvel bayırın yukarısına yetiştim. İngilizler benim peşim sıra buraya geldiler.

Derin bir vadiden giderken karşımda Conkbayırının dik yamacını gördüm. Bunun sırtlarından civarındaki Kocaçimen dağının sırtlarına çabucak geçiliyordu. Beygirlerimizden inmeğe mecbur olduk. Saat sabahın altısı olduğu halde güneş pek yakıcı idi.

Conkbayırına tırmanmağa başladık. Sık çalılık ve yüksek ot kümeleri arasından geçmek çok zahmetli oldu. Yukarı çıktığımız zaman uzun ve dar bir sırt bulduk. Buranın nezareti mükemmeldi. Gayet arızalı dağlık arazi üzerinden Adalardenizine kadar her yer ayak altında idi.

Suvla körfezi gemilerle doluydu. Körfezde on nakliye, altı harb ve tam yedi hastane gemisi saydık. Körfezin sahilinde düşman askerleri karınca gibi kaynıyordu. Kurumuş tuzlu gölün göz kamaştırıcı beyaz sathı üzerinde bir bataryanın cenuba doğru gittiğini gördük. Üzerimizde silâh namına bir çift rüvelver vardı. Tabiî bunlarla bir iş yapaamzdık.

Bulunduğumuz yerin etrafında tam bir sükûnet vardı. İnsandan eser yoktu. Önümüzdeki dağlık arazi de bomboştu. Düşman görünmüyordu. Dürbünlerimizi gezdire gezdire Azmakderenin şimalinde ovanın şark hududunda binbaşı Vilmer Beyin müfrezesini gördük. İngilizlerin de Lalababa üzerinde ve ovada müteferrik yerlerde siper kazmakta olduklarını seçtik. Hiçbir yerde harbedilmiyordu.

Arkamızdan gelmekte olan alayları hazır bir emirle karşılamak için arazide keşif yaptım. Tepelerden mürekkeb uzun bir sırt Abdurrahman bayırından başlayıp Kocaçimen dağı - Conkbayırı hattı üzerinden Düztepeye doğru uzanıyordu.

İngilizler buraya umumî bir isim olarak «Sarıbayır» namını vermişlerdir. Düşman ayni zamanda dik vadilerden yukarıya çıktığı takdirde bu koca mevzide iki alayımın hiç mesabesinde kalarak kaybolacağını anladım. Hiçbir yerde ateş meydanı olacak açıklık yoktu.

(Arkası var)

Türk gazetecilerile Bulgar gazetecileri bir arada

Almanyadan dönen Türk gazetecilerinin Sofya istasyonunda Bulgar gazetecileri tarafından samimiyetle karşılandıklarını yazmıştık. Yukarıki resim arkadaşlarımızın Bulgar meslektaşları ve Sofya elçimiz tarafından Sofya istasyonunda teşyi edildiklerini göstermektedir.

Dikkatler
«Toz hamaratlığı»

Yaza girdik. Gene yollar tozlarına kavuşacak, gene İstanbul; eski tozlu günlerini yaşayacaktır. Geçen yıl yazın en tozlu bir gününde, bir çöpçü görmüştüm. Yerleri süpürüyor. O kadar işine ve süpürgesinin gidişine kendini kaptırmıştı ki, sesimi duyamadı. Yanına kadar ister, istemez sokuldum ve «nedir bu yaptığın?» dedim. Yüzüme baktı. Benim sorgum da tuhaftı ya.. İşte adam temizlik yapıyor, sokağı süpürüyor. O da ayni düşünce ile bana döndü:

— Süpürüyoruz ya, görmüyor musun, dedi.

Ben sözü kesmedim ve tatlı, tatlı bir atıştık.

Oğlum, diyordum, gün ortası, bak şu süpürgenin kaldırdığı toza, buna temizlik demezler, pislik derler.

Ben söylendikçe o ağız dolusu homurdandı ve işine yersiz karışan bir adama karşı içinin bütün öfkesile dolu bir kavrayışla süpürgesini yerlere öyle bir vuruşla vurdu ki, ilerisine gidemedim ve onu toz duman içinde bırakıp uzaklaştım.

Gene bu hamaratlıklar başgösterecek, gene o süpürgeler, yolların tozlarını temizlik yapıyoruz diye karıştıracaktır.

Eğer Belediyemize, bütçeye dokunur bir teklifte bulunsaydım, yapılmazdı veya yapılamazdı. Bu da bir bütçe işi değil ya.. Sokakları, yolları sulamak eskiden bir Terkos meselesi ve belki de bir para kapısıydı. Bu yıla, Terkos bizim olarak giriyoruz. Artık yollarımızı, sokaklarımızı erkenden sulatalım. Gün ortası çöpçüler süpürgelerini, gelip geçenin burnuna dayamasınlar. Kuru tozları süpürmek, sağlığı süpürmek değil de nedir? Çöpçülere bunu söylemek için de para istemez ya?

V. Ö.

Köy evleri projesi yapacak mimarlara

İstanbul Halkevinden:

İstanbul ve Trakya havalisinde ev yaptıracak köylülerimize birer nümune vermek için düzenlediğimiz (köy evleri) proje müsabakasının müddeti, şartnamesi mucibince, 1 mayısta bitmiştir. O tarihe kadar Evimize ancak üç proje gönderilmiştir. Müsabakaya iştirak eden mimarlarımızın azlığı yüzünden 15 mayısta zarfların açılmasından vazgeçilerek daha bir kısım genc ve memleket sever san'atkârlarımızın da bu hayırlı işe girmelerini temin için müsabakanın müddeti 1 haziran 935 tarihine uzatılması ve zarfların 15 haziran 935 te açılması idare heyetimizce kararlaştırılmıştır. Genc mimarlarımızdan bu budun işile alâkalanmalarını dileriz.

Acıklı bir ölüm

Deniz binbaşılığından mütekaid ve Holanda Bankası kontrolu Refik Bartunun kayınpederi Sabri tedavi edilmekte olduğu Beyoğlu Belediye hastanesinde vefat etmiştir.

Merhum Sabrinin cenazesi bugün hastaneden kaldırılacaktır.

YENİ ESERLER

Yarım Ay

«Yarımay» 9 mayıs tarihinde Ankarada toplanan (Cumhuriyet Halk Partisi) dördüncü büyük kurultayını kutlulamak üzere bir «hususî fevkalâde nüsha» çıkarmıştır. Yarımayın baştanbaşa renkli olarak çıkardığı bu sayı Partinin doğduğu günden bugüne kadar geçirdiği bütün safahatı, başardığı büyük işleri anlatmaktadır.

Evrenselây

Resimli Ay Basım Evinin her ay çıkartmakta olduğu bu içtimaî mecmua, mayıs nüshasını (Cumhuriyet Halk Partisi) ne tahsis etmiştir. Renkli, gayet zarif bir kapak içinde ve tamamen renkli olarak basılmış olan bu sayıda Partinin ana yurdda yaptığı büyük hizmetler teşrih olunmaktadır.

Çalışkan çocuk

Her hafta perşembe günleri çıkan bu değerli çocuk mecmuamız 9 mayıs sayısını (fevkalâde bir nüsha) olarak çıkarmıştır. Burada genc yavrularımıza Cumhuriyet Halk Partisinin vatana yaptığı hizmetleri öğretmek için güzel yazılar vardır.

Arkitekt (Mimar)

Bu aylık mecmuanın (52) nci sayısı Ankarada Millî Tasarruf ve İktısad Cemiyeti tarafından inşa ettirilen Sergi Evine tahsis edilerek çıkmıştır. Bundan maada birçok meslekî yazılar ve projeler vardır. Güzel san'atleri sevenleri tatmin edecek olan bu mecmuayı tavsiye ederiz.

Üsküdar Hâle Sinemasında
2 filim birden
Mikinin Sen Saati
İlâveten *HAFİYE* Kenmaynar
DUHULİYE 15

Tayyare piyangosu

19 uncu tertibin birinci keşidesine dün başlandı, yirmi beş bin lira 26263 numaraya çıktı

Nimet ve Tek kollu Gazi gişelerinde ikramiye kazanan iki talihliye paraları veriliyor

On dokuzuncu tertib Tayyare piyangosunun birinci keşidesine dün Beyoğlunda Asrî sinemada başlanmıştır. Bu keşidenin en büyük ikramiyesi olan yirmi beş bin lira 26263 numaraya çıkmıştır.

Keşideye bugün de devam edilecektir. Yirmi beş, on beş ve on iki bin liralık ikramiyeyi kazanan numaraların yetmiş beş aşağı ve yetmiş beş yukarısında bulunan numaralar da ikişer lira amorti alacaklardır. Dün çıkan numaralar sıra tertibile aşağıdadır:

25 bin lira kazanan
26263

15 bin lira kazanan
20853

12 bin lira kazanan
15452

500 lira kazananlar

1706	2101	4302	6209	6735	7776	8484
19203	21219	22234	28106			

150 lira kazananlar

54	4258	4909	5825	7192	8173	8182
9193	12227	12279	12393	17389	18941	20462
21325	22852	22942	23745	24573	26953	27895
28163						

100 lira kazananlar

76	1049	2854	3750	3773	3878	4019
4827	5093	5462	6827	8103	9585	9683
10571	10819	12507	13008	15693	15963	17197
19706	19736	19817	19959	20031	20238	20274
21523	22195	22198	22447	23159	23521	23584
26050	27778	28447	28859	29019	29208	29289
29455	29651					

50 lira kazananlar

15	85	141	158	220	365	392
551	619	640	1122	1208	1300	1365
1403	1543	1635	1690	1761	1790	1994
2175	2178	2305	2658	2662	2885	3340
3560	4197	4329	4345	4362	4400	4430
4515	4538	4597	4834	5023	5126	5323
5449	5520	5778	5789	5846	5969	6004
6096	6238	6435	6798	7017	7052	7075
7294	7464	7481	7743	8070	8230	8452
8462	8765	8825	9039	9054	9274	9302
9639	9697	9750	9757	10118	10194	10226
10294	10301	10487	10622	10635	10647	10686
11191	11225	11462	11498	11526	11596	11900
12066	12073	12085	12838	12961	12999	13131
13135	13168	13407	13431	13540	13611	13779
13788	13922	13992	14005	14068	14303	14408
14511	14649	14745	15017	15277	15494	15509
15715	16137	16387	16449	16546	16557	16734
16828	16871	16998	17346	17650	17922	18011
18671	18825	18940	19008	19019	19537	19977
20359	20495	20849	20908	21022	21276	21321
21503	21833	21845	21916	22129	22222	22810
22848	23181	23305	23427	23502	23568	23729
24050	24132	24173	24399	24461	24582	24859
24900	25072	25207	25270	25295	25442	25477
25501	26156	26184	26454	26567	26714	26872
26884	26927	27220	27318	27387	27452	27506
27603	27727	27755	27782	28088	28427	28569
28582	28609	28667	28880	29133	29176	29224
29239	29322	29362	29438	29572	29606	29694

30 lira kazananlar

62	349	457	476	600	680	682
733	871	1016	1080	1101	1344	1425
1461	1484	1596	1703	1741	1806	1979
2167	2173	2242	2523	2539	2592	2680
2703	2970	3068	3173	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3891	4213	4217	4275	4336	4469	4504
4649	4805	5155	5203	5254	5367	5441
5468	5605	5817	5958	6190	6385	6405
6464	6890	7013	7042	7420	7701	7782
7875	8323	8507	8550	8667	8780	8978
9032	9270	9344	9432	9446	9477	9773
10056	10189	10422	10511	10560	10578	10765
10768	10879	11150	11449	11696	11933	11947
11990	12352	12404	12567	12593	12942	12974
12976	13246	13314	13686	13637	13756	14253
14309	14352	14600	15032	15185	15243	15656
15993	16305	16347	16444	16582	16690	16772
17085	17257	17331	17665	17746	17749	17808
17890	18190	18523	19066	19218	19889	19894
19900	20288	20402	20598	20815	20833	20988
21061	21295	21477	21481	21601	21655	21726
21747	21880	21936	21949	22168	22273	22551
23105	32138	23276	23434	23461	23500	23520
23608	23618	23784	23822	23940	24141	24148
24627	24774	24973	25135	25314	25514	26008
26075	26221	26343	26593	26608	26670	26870
26941	27298	27307	27430	27744	27759	27834
27997	28207	28280	28550	28566	28784	29003
29252	29779	29843				

Bandırmada Parti kurultayı için yapılan tezahürat

Bandırma (Hususî) — Halk Partisinin dördüncü kurultayında Atatürkün söylevi Bandırmada binlerce halk tarafından büyük bir alâka, saygı ve heyecanla dinlendi. Şehir bugünün şerefine baştanbaşa donanmış ve birçok toplantılar yapılmıştır. Şehir bandosu Cumhuriyet alanında güzel havalar çalarak halkı eğlendirmiştir. Gönderdiğim resim muhtelif yerlere konulan hoparlörlerden birinin önünde Atatürkün söylevini dinliyen halkı göstermektedir.

Şehzadebaşı
TURAN tiyatrosunda
13 Mayıs pazartesi günü akşamı
Yavrunun Gecesi
Londra saz heyeti ve ses kraliçesi
HAMİYET ve NAŞID ÖZCAN
ve yavruyu seven birçok saz ve okuyucu arkadaşlarının iştirakile konser ve komedi

Bu hafta
SUMER Sinemasında
2 güzel Fransız filmi birden
1 - KANUN MUHAFIZI
G. O' BRİEN'in temsili, ilk defa olarak gösterilmektedir.
2 - Yataklı Vagon Cilveleri
FLORELLE'in temsili,
Nefis bir komedi müzikal

Bükreş müzakereleri

Dış Bakanları bugün son toplantıyı yapıyorlar

(Baştarafı 1 inci sahifede)

lerinin değiştirilmesi hakkındaki istekleri ve İtalya tarafından düşünülen orta Avrupa barışının pekiştirilmesi meselelerini konuşmuştur. Konferansın Akdeniz andlaşması meselesine de dokunduğu sanılmaktadır. Toplantının çok içten olduğu kaydediliyor.

Gazeteler ne diyor?

Bükreş 11 (A.A.) — Sabah gazeteleri, Balkan Andlaşması konseyinin çalışmasına uzun ve öbölümler özgülemekte, konseyin ilk otorumuna büyük bir önem vermekte ve bu oturumanın programda oranlanmış olan uzarı geçtiğini ve dört saat sürdüğünü belirterek kaydeylemektedirler.

M. Çaldarisin mühim makalesi

Bükreş 11 (A.A.) — «Heureactuelle» dergisi Balkan Andlaşması konseyinin toplantısına ayırdığı dünkü numarasında Yunan Başbakanı M. Çaldarisin bir belgesini yazmaktadır:

«Sarsılmaz bir bağlılık ve açık ve öz bir kardeşlik: İşte, Balkan Andlaşmasını idare eden iki prensip» başlıklı bu makalesinde M. Çaldaris bir senelik varlığı olan Balkan Andlaşmasını gözden geçiriyor ve diyor ki:

«Seçkin Rumen arkadaşımızın başkanlığında Balkan Andlaşması illerinin dört bakanı, Atinada başlanan ve Ankarada, Cenevrede karşılaşmak fırsatını buldukları her yerde olan çalışmalarını Bükreşte de ilerleteceklerdir. Bizler hem doğrudan doğruya hem dolayısile bize dokunan bütün işleri gözden geçireceğiz. Andlaşmamızın temeli olan kardeşlik her birimizle ilişiği olan arsıulusal meselelerin tetkiki ve bunlar etrafında faydalı kararlar almak imkânlarını birçok defalar bize vermiştir. Günün büyük siyasa meseleleri dışında, Ankarada geçende toplanmış olan ekonomi konseyimizin kararlarını yerine getirmek işi de görüşülecektir. Aramızdaki ekonomik münasebetlerin yoluna konması ve genişletilmesi bağlanmamız lâzım gelen ilgi ile, gütmekte olduğumuz yakınlık işine çalışacağız. Böyle hiç şüphesiz faydalı neticeler verecek olan yakınlık plânımızı dayayacağımız sağlam bir temel kurmuş olacağız.»

M. Yevticin diyevi

Bükreş 11 (A.A.) — «Dimineata» gazetesi Yugoslavya Başbakanı M. Yevtiçin şu diyevini yazmaktadır:

«Birge asığlarımız yolunda Bükreşe ilk defa geliyor değilim. Buraya gelmekle duyduğum sevinci artıran bir şey varsa o da Romanya ile Yugoslavyanın Küçük Andlaşma ve Balkan Andlaşması gibi iki sağlam kurumda bulunmalarıdır. Romanya kamusal düşününü uzun zamandanberi tanıyorum. Vefalı bir dost ve bayrı bir bağlaşık olan Rumen ulusunu selâmlamakla bahtiyarım. Romanyaya gelen herhangi bir Yugoslav gibi kendimi evimde sanıyorum ve illerimizin yalnız geçmişleri bakımından değil, halleri ve hele gelecekleri bakımından nekadar birleşik olduklarını görmekle artan bir sevinc duyuyorum. İllerimizin ötedenberi bir tek ereki olmuştur. Tabiî haklarının korunması, barışın kurumlandırılması ve sınırların güvenliği. Balkan Andlaşmasının asığ birliği ve git gide artan arsıulusal önemi ve en son Uluslar Birliğine karşı olan ödevlerimiz bizi bu kere Bükreşte toplamaktadır. Amacımızı, kararlarımızı Balkan Andlaşmasında, barışta ve arsıulusal iş birliğinde daha etkin yapmaktır.

Ulusal bayramları günü dostlarımız Romanyalıların arasında bulunmakla ve S. M. ikinci Karola derin saygı ve vefalığımızı sunmakla çok bahtlıyım.»

Nöbetçi eczaneler

Bu gece nöbetçi olan eczaneler şunlardır:

Şinasi (Büyükada), Yusuf (Heybeli), Salih Necati (Bahçekapı), Eşref (Ankara caddesi), Cemil (Beyazıd), Yorgi (Küçükpazar), İbrahim Halil (Saraçhanebaşı), Sarim (Aksaray), Rıdvan (Samatya), Nazım (Şehremini), Fuad (Karagümrük), Hilâl (Bakırköy), Hüsameddin (Fener), Yeni Türkiye (Hasköy), Yeni Turan (Kasımpaşa), Nail (Beşiktaş), Hilâl (Fındıklı), Şişli (Şişli), Galatasaray (Galatasaray), Vinikopulo (Yüksekkaldırım), Büyük Eczane (Kadıköy, İskelebaşı caddesi), Üçler (Kadıköy, Yeldeğirmeni), Selimiye (Üsküdar).

San'at bahisleri

ALMANLAR VE MUSİKİ

Selim Sırrı Tarcan

(Larousse) nin büyük lûgati musikiyi şöyle tarif ediyor: Musiki sesleri kulağa hoş gelecek bir yolda terkib ve imtizac ettirmek san'atidir. Musiki melodi, Ritm ve armoniden doğan bir ses ilmidir.

Madam (de Staël)de musiki seslerin mimarisidir, diyor. Nitekim mimarî açıklığın, genişliğin, fezanın gerçekten bir musikisidir.

Eski Yunanlılarda musikinin daha geniş, daha üniversel bir manası vardı. Eflâtun musiki ruhu terbiye eden biricik vasıtadır, diyor. Yunanlılar musikiyi, şiirden ayrı başlı başına bir san'at olarak kabul etmiyorlar. Musiki şiirin mütemmimidir, diyorlardı. Filhakika musiki onların yaşayışının her türlü tezahürlerine girmişti. Harblerde, gelin veya cnaze alaylarında, tiyatrolarda, olimpiyatlarda mutlak musikinin büyük bir yeri vardı.

Musiki hakkında şu küçük başlangıçtan sonra asıl mevzuumuza girebiliriz. Almanlar ve musiki? Bunu en salâhiyet sahibi bir Alman kompozitöründen yani [*] (Richard Wagner) den dinliyelim:

«En tanınmış bestekârlarımızın serlerile Paris halkını ülfet ettirmek gibi temiz ve yüce bir işi üzerine alan artistlrimizin gayretlerine, himmetlerine ve liyakatlerine şükürler olsun. O değerli eserler çok kere dinleyenleri heyecana getirmiş ve takdirlerle, alkışlarla karşılanmıştır. Siyasî, fikrî, içtimaî anlaşmamazlıklar yüzünden milletler arasında görülen ayrı gayrılık, bu sayede san'at vadisinde olsun ortadan kalkmış oluyor. Şurasını da bilmek lâzımdır ki umumiyetle Fransızlar dışarıdan gelen şeyleri ne mahiyette olursa olsun içeri sokmak istemezler. Kendi varlıklarile kanaat ederler. Yeni bir (steyle) ile zevklerini daha mükemmelleştirmeyi düşünmezler. Yalnız içlerinde uyanık düşünceli olanlar böyle değildir. Onlar yabancı san'atkârları yadırgamazlar ve değerleri varsa onu beğenmekte gecikmezler. Almanlar büsbütün başka türlü düşünür. Dışarıdan gelen ne olursa olsun vatana giren bir san'ata kayıtsız, şartsız kollarını açarlar. Sonra onu kendi mizac ve zevklerine uydurmağa çalışırlar. İşte bu itibarla Fransızların Alman musikisini büsbütün anlamış olduklarına hükmetmek te doğru değildir.

Paris konservatuvarında çalınan (Beethoven) nin senfonilerinin uyandırdığı heyecan biraz da yapmadır. Zaten senfonilerin çalındığı akşamın ertesi günü san'ate düşkün olanların yazdıkları yazılar, yürüttükleri mülâhazalar bu şaheserdeki Alman musikisi dehasını iyice kavrıyamamış olduklarını gösterir.

Avrupada kökleşmiş bir kanaat vardır. Derler ki musiki İtalyada aşkın tercümanı, Fransada cemiyetin dinlenme ve gönülavutma vasıtası, Almanyada ise mücerred (abstrait) bir ilimdir.

Bana kalırsa İtalyanlarda musiki fıtridir. Bilhassa ses musikisi onlarda doğumla başlar. Fransızlarda keder ve zevkleri paylaşan bir yoldaş, Almanlarda ise fikrin ve hissin tam manasile bir in'ikâsı (Reflet) dır.

Alman musikiyi san'at san'at içindir deyip sevmiş ve benimsemiştir. Musikiyi gururunu tatmin, elemlerini teskin veya maişetini temin için değil, onun kudsiyetine, büyüklüğüne iman ettiği için sevmiştir. Alman artisti ilhamlarına kendini olduğu gibi verir, teslif olur. Bestelediği musiki parçalarını kendisi için nihayet bir dostu için yazar.

Eserinin çalınıp çalınmıyacağını, bu yüzden tanınıp tanınmıyacağını hiç düşünmez. Şöhretini, ismini duyurmadan mezara beraber götüren ne kadar çok üstadlar vardır.

Alman evvelâ kendini geçindirecek bir iş tutar, sonra boş vakitlerini kendini memnun eden, avutan, heyecanlarına tercüman olan musikiye merak sardırır. Bir kış gecesi kendi hallerinde yaşıyan yurtların bir toplantısına gidiniz. Orada çok ciddî ve yüksek bir musiki dinliyeceksiniz. Babası sucuk, pastırma, soğuk et satmakla geçinen ve üç oğlunu yüksek mekteblerde okutan bir evin kapısını çalınız. Oğullarından birinin keman, ikincisinin alto, üçüncüsünün viyolonsel, kendisinin kitara çaldığını göreceksiniz. Biraz ötede bir katlı küçük bir taş evde oturan ihtiyar da bir ilk mekteb hocasıdır. Bir oğlu viyolonsel, bir kızı armonik, kendisi keman çalıyor. Onların da hemen her gece evlerinde konser vardır. Dikkatli dinlerseniz bunlar öyle alelâde çalgıcı değil, gerçekten birer san'atkârdırlar. Böyle binlerce yurdda musikinin ne büyük yer tuttuğunu gördükten sonra Almanların doğuştaki musiki aşkına siz de inanacaksınız.

Almanyada on bin, on beş bin nüfuslu şehirciklerde en mükemmel senfoniler çalar üç dört büyük orkestraya rastlanır. Alman musikişinas deyince orkestrada sade keman, alto, klârnet veya piyano çalan bir san'atkâr hatıra gelmemelidir. Evvelâ kemandan, piyanoya kadar hepsi de san'atlarında mahirdirler, sonra da hepsi de en aşağı üç muhtelif aleti adamakıllı çalar. Hepsinin de armoniye, kontripuvana derin vukufu vardır.

Almanlarda musiki her sınıf halkın yüreğinde ve dimağında yer tutmuştur. Almanda yalnız kulağın değil, müfekkirenin de musikiden aldığı gıda vardır. Alman musikiyi yalnız işitmekle, hissetmekle kalmaz, düşünmek ve en derin inceliklerine akıl erdirmek ister. Yalnız kalbi ile dinlemez, kafası ile de dinler. Musikiyi anlama kabiliyeti, Almanlarda babadan evlâda kalan bir ecdad mirasıdır. Alman çocukları daha ilk mekteb sıralarında musiki ilminin prensiplerine akıl erdirmeğe savaşırlar ve onu fikir terbiyesine yarıyan bir ilim gibi öğrenirler. Bir çocuğa coğrafya, hesab, tarih, ana dili öğretmek nasıl lâzımsa, musiki de onlar kadar lâzımdır. Orta tahsilini bitiren bir Alman çocuğu fırsat bulursa bir saz çalmağa ve onu mükemmel çalmağa merak eder. Musiki Alman genci için yemek, içmek kadar lüzumlu bir ihtiyacdır.

Hülâsa musiki Almanın yüreğinde olduğu kadar kafasında da yaşar. Musiki Almanın kanına ve teneffüs ettiği havaya girmiştir. O kadar ki yabancı bir milletin musikisi bile Alman san'atkârının eline geçince hüviyetini kaybeder, Almanlaşır. Bunun en büyük misali (Mozart) tır. Eşi bulunmıyan san'at üstadı İtalyan musikisini o kadar kendine maletmiştir ki o saha âdeta kendisinin malikânesi olmuş, bestelediği eserler İtalyanlıktan çıkmış Alman olmuştur.

Selim Sırrı Tarcan

(*) Anvers de Richard Wagner Gesammelte Schriften Librairie Delagrave 15 Rue Soufflet Paris

Ankara suyunu temin çareleri

Nafıa Müsteşarı Yunanistandaki tetkikinden iyi intıbalarla döndü

Nafıa Müsteşarı Arif

Ankaranın su ihtiyacını temin için Ankarada Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı Arifin riyasetinde bir heyet çalışmaktadır. Ankaranın su ihtiyacı mevcud membalardan temin edilememekte olduğundan Ankaradan 15 - 20 kilometro ilerideki suyu Ankaraya getirmeğe karar verilmiş ve Çubuk barajı denilen seddin inşasına başlanmıştı. Bu inşaatı geçenlerde Başbakan İsmet İnönü mahallinde giderek tetkik etmiş ve Ankaranın su ihtiyacile Atina şehrinin su ihtiyacının birbirinin ayni olduğunu görerek oradaki inşaatın mahallinde tetkiki ile Ankara için de bundan istifade edilmesini tavsiye etmiştir.

Filhakika birkaç sene evelisine kadar Atina susuzluktan sıkıntı çekmekte idi. Amerikalı Hoogh şirketi Yunan hükûmetile bir anlaşma yaparak Atinadan epey uzakta barajlar inşa etmiş ve bu barajlarda biriken suları Atinaya getirerek hemen her eve son sistem vesaitle su vermeğe muvaffak olmuştur. Bu tesisat Yunan hükûmetine epeyce pahalıya malolmakla beraber Atinadaki su sıkıntısına da nihayet vermiştir.

Başbakan İsmet İnönü Atinayı ziyaret ettiği zaman bu tesisatı da gözden geçirmiş ve çok beğenmişti. Hoogh şirketi bundan sekiz, on sene evvel İstanbul Belediyesine de müracaat ederek mühim bazı inşaat yaparak Belediyeye terketmek istemiş, fakat Belediye, bu şirketin istediği faizi fazla görmüştü. Atinadaki bu tesisatı görmek üzere gitmiş olan Nafıa Müsteşarı Arif uzun müddet yerinde tetkikat yapmış, Vardar, Ustruma ve Karasu nehirlerinin kurutulmasına aid işleri de gördükten sonra Selânik ve Trakyadan geçerek şehrimize gelmiştir, bugün Ankaraya dönecektir.

Önümüzdeki sene Ankaranın su meselesi halledilecektir. Yapılacak tesisat için lâzım gelen tahsisat yeni sene bütçesine konacak ve inşaata başlanacaktır. Yunanlılar yukarıda ismi geçen nehirlerin etrafındaki bataklıkları, hatta bazı gölleri tamamile kurutmağa muvaffak olmuslardır. Bu kurutma Yunanistana çok mümbit ve vâsi arazi kazandırmıştır. Bundan da Küçük Menderes ve havalisinin kurutulması için istifadeler edilecektir.

Görüşler Görünüşler

Mürekkebli kalemin ceddi

Evvelce de bir vesile ile yazdığım gibi yeraltından çıkan mazinin döküntüleri geriliğimiz hesabına yüzümüzü kızartıyor.

Bugün modern geçinen herkes, cebinde bir stilo - mürekkebli kalem taşır ve bunu kullanırken de 20 nci asır fenninin harikalarına emindir.

Halbuki, Mısırda, 4000 senelik bir mezarın içinde bir mürekkebli kalem, daha doğrusu mürekkebli kalemin cedlerinden birini keşfetmişler! Kalem kamıştan yapılmıştır.

Yazı yazmağa mahsus sivri bir ucu vardır. İçi de mürekkeb doldurulmak üzere oyuk bırakılmıştır. Tepelik vazifesini gören parçası bakırdandır. Dedik ya, bir gün İkinci Ramsesin fotoğraflarile Tutankamonun televizyon makinesini bulacaklar ve bugünkü muhteşem medeniyetimizin nasıl geri bir kopya olduğunu ispat edecekler!

Rus artistlerinin konserinde

Biz zaman zaman «bayım bu musiki denilen mübarek şey kültür işidir, dinlemek için kulak dolgunluğu ister, konserlerde bulunmak ve garb konpozitörlerini ve eserlerini ezberlemek ister, filân falan..» deriz. Gerçi bunu demek birşey isbat eder ama bazan bunun aksi de bir hakikat isbat ediyormuş...

Dün güzide Rus muzisiyenlerini dinliyorduk. herkes kulak kesilmiş; koca salonda çıt yok. Belli ki koltukları dolduranların çoğu Konservatuvar talebesidir. Yoksa az çok fıstık kabuğu çıtıltısı, ince dedikodu fısıltısı işitilmez değildi. Sevincimiz uzun sürmedi, ikinci kat localarından yükselen tiz bir ses kemanı bastırdı:

— İnne, inneeeeeee!

Bütün dikkatler oraya toplandı. Bir babanın kucağında azamî 10 aylık bir vatandaş; bu toplantıyı artık lüzumundan fazla uzun bulmuş olacak anlaşılan ki yeter borusunu bastırmış!

Bir de kendimize bühtan ederiz. Bir memleket ki çocukları daha kundak sınırını geçmeden müzik dinlemeğe alıştırılıyor ve cıyak cıyak bağırmalarile, ağır başlı bir konsere refakat etmeleri bile göze alınıyor. Garp musikisine biz de alışmazsak kim alışır be birader?

Ancak bu, Türkiyenin en genc musiki dinleyicisinin ailesi neden beşik getirmeği unutmuş? Havsalamız almadı gitti.

Buhtunnasırın hafidi değilmiş

Iraktaki Asurilere kiralık vatan aramakla meşgul Uluslar kurumu Azlıklar komisyonu, eski Babil hükümdarı Sardanapalın altmış altıncı hafidi tarafından Temps gazetesinde «Ben Buhtunnasır olmak istiyorum!» başlıklı bir yazı yazılarak verasetini isbat etmek istediğini duymuş ve tahkikata başlamıştır. Fakat neticede işin blof olduğu ve imza sahibinin Buhtunnasırla bir gûna alâkası olmayıp kadim Akbatan sülâlesine mensub bulunduğu anlaşılmıştır.

Dürbünle dinleyiş

Beş hissimiz arasında muhakkak samianın üstün bir rolü vardır. Ben konserde sanatkârın el hareketlerini göremez ve takib edemezsem hep sesi iyi kavrıyamadığımı sanır ve üzülürüm. Fakat dürbünle konser dinlemekteki yüksek hikmeti hiç hatırıma getirmemiştim. Dün dikkat ettim:

Şehir Meclisinin sayın azalarından Bay Tevfik Âmir, Yavuz dretnotunun tarassud kulesindeymiş gibi iki saat dürbünü elden bırakmadı. Sahnede yarı çıplak bir bale heyeti olsaydı bu derin tetkik için kuvvetli bir sebeb teşkil ederdi ama piyano konserinde böyle ince bir mevzu bulamadım doğrusu... Bereket versin arkadaşlardan Fuad müşkülümü halletti:

— İtiyad eseri olacak, dedi, Bay Tevfik Âmir Şehir Meclisi tetkiki hesabat encümeninde azadır!

Ancak ne olursa olsun ben zihnen bir kıyas yapmaktan kendimi alamadım: Acaba fevkalâde cazib bir sahne seyretmek lâzım gelirse muhterem meclis azası teleskop mu getirecek?

Hatırlıyor musunuz ?

1 — Arasıra ayın etrafında beliren hâle nereden ve neden doğar?

2 — Yağ ne suretle keşfolundu?

3 — Nyron kimdir?

4 — Amerikanın istiklâli hangi tarihte ilân edildi?

5 — Mihri Hanım kimdir?

6 — Aslanlar salonu nerede idi?

7 — «Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan olmak» meselindeki dimyat nerededir?

(Cevabları yarınki sayımızda)

Dünkü sorgular ve karşılıkları:

1 — Türkiyedeki ormanların mesahası?

C — 8,816,294 hektar.

2 — Yer yüzünde en yüksek tepe neresidir?

C — Himalâyada Verest (8881 metro).

3 — Yer yüzünde en alçak nokta neresidir?

C — Sûdan vadisi - denizden 394 metro aşağıdadır.

4 — En büyük adanın adı?

C — Gruenlând (2,169,750 kilometro murabbaı).

5 — Çin dilinde kaç harf vardır?

C — Yirmi beş bin.

6 — En çok otomobili olan memleket neresidir?

C — Amerika. (24,136,874 otomobil).

7 — En çok altını olan memleket?

C — Gene Amerika. (99,450,000,000)

Bulgaristanın yeni Ankara ataşemiliteri

Sofya 11 (Telefonla) — Bulgar Harbiye Nezareti, Ankara, Atina, Berlin ve Bükreşe yeni ataşemiliterler tayin etmiştir. Bunlar için bu devletlerden muvafakat cevabları gelmiştir. Bulgaristanın yeni Ankara ataşemiliterliğine erkânıharb binbaşı Bozilof tayin edilmiştir. Şimdiki Ankara ataşemiliteri kaymakam Yorgiyef te Filibe garnizonuna nakledilmektedir.

Bulgaristanın haricî borçları

Sofya 11 (Telefonla) — Bulgar Maliye Nezaretile haricî alacaklılar arasında aktedilen mukavele bugün Heyeti Vekile tarafından tasdik edilmiştir. Mukaveleye nazaran Bulgar hükûmeti haricî borçlarının yüzde altmış yedi buçuğuna karşı Sofyadaki Cemiyeti Akvam mümessiline yüzde iki faizli bono verecek, geriye kalan yüzde 32 buçuğun yüzde on beşini ecnebi dövizle ödenecek, yüzde 17 buçuğunu da Bulgar levasile ödiyecektir. Bu mukavele bu sene 3 eylûle kadardır. Bundan sonra Bulgaristan haricî alacaklılarile yeniden bir mukavele aktedecektir.

Siz de Bu fikirde misiniz?

Kadınlar Birliğine geçmiş olsun!

Ölünün arkasından kemliğini söylemek doğru bir iş değil ama, bir defacık bu günahı bana bağışlayın. Birçokları Kadınlar Birliğinin niçin kapatıldığını bir türlü anlamıyorlar. Bu gaflet içinde uyuyanları uyandırmak için bu günahı işliyorum.

***

Günlerden bir gün, ellibeşlik bir Fransız matmazeli beni görmeğe geldi. Ulusal Kadınlar Birliğindenmiş, Türkiyedeki Kadınlar Birliğile beraber çalışıyor, Türk kadınlarına yol gösteriyormuş.

— Hangi yolu gösteriyorsunuz? dedim.

— Sulh yolunu. dedi.

— Ben böyle apstre şeylerden anlamam. Kadınlık meselesi içtimaî bir meseledir. Hem de çözülmesi çok güç bir meselelerden biri. Kadınların sulhla uğraşması ile, kendi meseleleri arasında hiçbir münasebet yok.

— Biz Ulusal Milletler Cemiyetine mensubuz. Oradan aldığımız direktifle hareket ederiz.

***

Ulusal Kadınlar Birliği, Ulusal Milletler Cemiyetinin kuyruğu. Türk Kadınlar Birliği, dünya kadın birlikleri Ulusal Kadın Birliğinin kuyrukları. Bu birbirine bağlı kuyruklar döne döne birbirine dolanmış bir kördüğüm olmuş. Bu kopan birinci kuyruk. Bir kördüğüm olmuş kuyrukların bir gün topu birden kopacaklarına, yere bastığım toprak kadar kuvvetli bir inancla inanıyorum.

***

Bu kuyrukları birbirine bağlamaktan maksad, Ulusal Milletler Cemiyetinin her tarafta propaganda ajanlarını kurmak içindir. Ulusal Milletler Cemiyeti hangi işlere karışmaz. Sulhtan başlar, kadın teşkilâtlarına, genclik teşkilâtlarına, çocuk teşkilâtlarına, cemiyet içerisinde teşkilât ismi altında ne varsa hepsine burnunu sokar. Bunu insaniyet namına yaptığına inananlar varsa, Allah afiyet versin...

***

Bir yazıcı, Kadınlar Birliği haklarını aldığı için değil, bu işi başaramadığı için kapandı, dedi. Niçin başaramadığını da ben söyleyim:

1 — Ulusal Milletler Cemiyetine bağlı Ulusal Kadın Birliğinin çığırtkanlığını yaptığı için.

2 — Kendi davasını ve müdafaasını bilmediği için.

3 — Koskocaman içtimaî bir davayı, bir salon dedikodusu haline getirdiği için.

4 — Ezilen kadının salondaki kadın değil, işteki kadın olduğunu bilmediği için.

Daha bazı içinler var ama, ölünün arkasından bu kadar söylenmek zebunküşlük olur. Ölümünden tasalananlara geçmiş olsun...

SABİHA ZEKERİYYA

Rektör dün geldi

Bundan bir hafta evvel Cenevre seyahati hakkında izahat vermek ve Üniversite işleri üzerinde Kültür Bakanlığı ile temasta bulunmak üzere Ankaraya gitmiş olan Üniversite Rektörü Cemil Bilsel dün Ankaradan dönmüştür.

Edebî tefrika: **22**

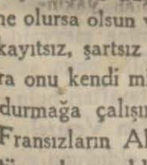

Onu Bekliyorum

Yazan Suad Derviş

— Hayır.

Susuyoruz.. O koltuğun içine adeta gömülmüş elindeki kitabı okumağa başlıyor... Gözlerim bir noktaya matuf, ellerim koltuğun iki kenarında dalgın, dalgın oturuyorum... Bahar rüzgârının çiçeklerden ve meyva ağaçlarından topladığı güzel kokular açık pencereden odanın içine doluyor.

Mor abajurlu lâmbanın hafif ziyasının tamamile öldüremediği solgun bir ayışığı pencereden dizlerimin üstüne dökülüyor ve yüzüğümün iri pırlantasında nurlar yaratıyor.

***

Geceyi dinliyorum.

Mehtabla büsbütün sakinleşen bu geceye bakıyorum...

— Gözlerin dışarlarda sanki bir yolcu bekliyor gibisin.

Titriyorum... Başımı çeviriyor, ona gülüyorum. Ona yalancı bir gülüşle gülüyorum, cevab vermiyorum.

Hakikati ona söylemeğe cesaretim yok...

O doğru söyledi... Ben bir yolcu bekliyorum... Düz çizgiler gibi şehre, dağlara, korulara uzanan muhtelif yollara bakıyorum.

O yollardan bir tek yolcu bekliyorum.

O yolcudan korkuyorum. Ağzından damla, damla dökülen, şakağından fışkıran siyah kanile onu bir gece bu yollarda göreceğimi, bu yollarda muhakkak göreceğimi zannediyorum.

Mantıki olmıyan, aklın, hakikatin, her şeyin, her şeyin fevkinde bir korku alnımı, şakaklarımı, ellerimi ateşler içinde yakarken beni iliklerime kadar titretiyor ve omuzlarımda bu ürpermeleri, saçlarımı alnıma, yanaklarıma yapıştıran bu terleri yaratıyor. Korkuyorum.

Ve Şefik bu korkumu sezer diye endişe ediyorum.

***

— Bir şeyle meşgul değilsin Suzan?

— Sana bakıyorum Şefik.

— Bana bakmasını sever misin?

Elimi tutuyor... Bir kabahatli gibi ürperiyorum... Çekiniyorum. Odanın her tarafına korku ile bakıyorum...

— Bu da sual mi Şefik?

Başka hiçbir kulak söylediğim sözü duymasın diye o kadar hafif bir sesle konusuyorum ki:

— Beni seviyor musun Suzan?

— Evet... Hem bundan emin değil misin?

Ya onu demek istiyor. Ya onu beni sevdiğin gibi sevmiş miydin? Bu suali tavrından okuyorum, yüzündeki çizgilerden okuyorum.

***

— Eminim Suzan, beni sevdiğinden emin olduğum için sana ebediyen minnettar ve müteşekkirim.

Bana ebediyen minnettar ve müteşekkir olması, hemen gözlerini korkudan büyümüş gözlerimden elindeki kitaba çevirmesine bir mâni teşkil etmiyor, beni seviyor... Fakat yalnız beni, en evvel beni seviyor. Zaten bunu bana her zaman söylememişmiydi. Fakat dinlemekle, anlamakla, işitmekle yaşamak arasında öyle büyük farklar var ki.

***

Yerimden sıçrıyorum...

— Ne oldun?

— Bir ses oldu.

— Kitabın yaprağını çevirdim

— Kalbim öyle atıyor ki.

— Neden?

— Dalmıştım... Birdenbire korktum.

— Çocuk.

Ve gene gözleri.. Gene dikkati kitabın sahifelerine çevriliyor. Ben ise öyle çok konuşmak istiyorum ki..

Geceyi dinlemekten... Ayın solgun ışığile masallardaki yollara benziyen bu yollardan kin dolu gözleri kan fışkıran yarasile gelecek hayali beklemekten, aylardanberi onu beklemekten öyle harabım ki.

***

Niçin? Neden Şefikle başbaşa kalamıyorum. Bir dakika bile... Niçin bizi yalnız bırakmıyor... Niçin?.. Neden her dakika yarası, gözleri ve kinile karşımda... Niçin onu bir dakika unutamıyorum... Bu bir ceza mı?

Niçin ondan bu kadar çok korkuyor, niçin onu bu kadar çok arıyorum...

Onu görecek olursam şiddetile beni öldüreceğini tasavvur ettiğim his dehşet mi, yoksa sevinc mi olacak?

***

— Pencereyi örteceğim Suzan.

Emreden sesinin üzerimde büyük bir tesiri var.

— Sen bilirsin.

— Çok üşüyorsun... Titriyorsun... Hem o kadar ki oturduğun iskemle hafif hafif sallanıyor.

— Belki!

— Gene hastalanırsın diye korkuyorum.

— Peki.

Kalkıyor.. Pencereyi örtüyor.

— Şimdi rahat ettim.

Perdeyi de kapamak istiyor.. Bağırıyorum:

— Perdeyi kapama...

— Neden?

— Dışarı bakıyorum.

Hakikati nasıl söyledim... Onu beklediğimi, onu evhamla, onu ümidle beklediğimi nasıl söyledim... Evlendiğimiz gündenberi kocamla benim aramızda büyük bir sır, bir yalan yaşıyor...

Şefikten bütün gayretimle saklamağa uğraşırken ben çılgın bir emniyetle erkeğimi bekliyorum... Gelecek beni bir kere daha görmeğe, beni görüp affetmeğe gelecek.

***

— Hâlâ titriyorsun?

— Sana öyle geliyor..

Gene okuyor... Hep pencereden dışarlara bakıyorum. Yollar düz, beyaz ve uzun. Bir gölge bile yok. Mehtab öyle güzel ki... Rüzgâr gitgide artıyor ve ağaclar çılgın, şakrak hışıltılarla biribirlerine birşeyler anlatıyorlar. Ağaclar, biribirlerine ilk aşk hikâyelerini fısıldaşan genc kızlara benziyorlar.

***

— Omzuna birşey alır mısın yavrum?

— Benimle çok meşgul oluyorsun Şefik, okuduğunu anlamıyorsun.

Gülüyor.

— Vakıâ öyle oluyor ama Suzan... Biliyorsun iki gecede bir kendime mezuniyet veriyorum ve o gece işte böyle senin yanında kalıyorum... Asıl ciddi çalıştığım geceler senin yanına uğramıyorum bile... Ne olursa olsun seni bırakıp gidiyorum. İş odama kimse hatta sen bile girmeğe mezun değilsin... Seni odanda kitab okur, iş işler veya uyur bilince artık rahat, rahat çalışıyorum.

(Arkası var)

Küçük Hikâye

İçimizin içi (*)

Suad Derviş

Müzeyyen mi?. Bu da nereden aklına geldi... Müzeyyen sevimli ve nazlı bir maşukadır... Bir maşukayı onun gibi bir dostun yerine nasıl koyar?.. Ne münasebet!!.. Şefikanın neşe ile gülen, daima gülen kalın dudaklarını düşünüyor, kalbi hızlı, hızlı çarpıyor... Müzeyyen sımsıkı kapalı ince dudaklı ve mahzun yüzlü Müzeyyen. Ona Şefikanın verdiği yaşamak kuvvetini verebilir mi hiç?..

Şefika bu bembeyaz dişli, kızıl dudaklı ağzın neşesile o sonsuz yaşamak zevkini Edibe verecek ha!.. Ne güzel ağzı vardır Şefikanın ve bu ağız...

***

Masanın önünden kalkıyor... Kapalı pencereye yaklaşıyor, dışarıda rüzgâr boş avludaki tek ağacın yeşillenmiş yapraklarını dalgalandırıyor.

Alnını cama dayıyor... Alnı ateşler içinde... Oh, alnı ne yanıyor..

— Yarın kocaman bir demet isterim..

Gidecek ve kocaman bir demet istiyor... O leylakları ne çok sever?.. Gözünün önünde tifodan yattığı günler tecessüm ediyor... Ve beyaz yatağının başına iki üç günde bir leylak demeti getiren Şefikayı düşünüyor... Ateşinin buhranı içinde kendisine en muhabbetli bir mana ile gülümsiyen ve serin elinin temasını sonsuz bir zevk gibi alnında hissettiği zaman Şefika ona bir koruyucu melek gibi görünür-dü.

Rıhtımdan kalkan bir vapurun hayali gözünün önünde canlanıyor.. Bol bir seyahat paltosu içinde ince ve uzun vücudile onu görüyor ve Şefika ufuklara doğru açılan bir vapurdan mendil sallıyor, kendisine ...

Pencerenin içine iki damla yaş düşüyor ve bu iki damlanın düşüşünden hasıl olan sesle aklı başına gelen Senih hayretle o damlalara bakıyor ve sağ elinin şehadet parmağını ıslak kirpikleri üstünden geçiriyor...

Ağlıyor mu?.. Neden ağlıyor?.. Ona ne oluyor?.. Neden bu loş bir avluya bakan iş odasının penceresinde sinirli bir kadın gibi ağlıyor...

***

Fakat bu ne?.. Neden göz yaşlarına hâkim değil, neden şimdi bu yaşlar kolaylıkla birbirlerini takib ederek taşa muntazam fasılalarla düşüyorlar.

Giden bir arkadaşa bu kadar ağlanır mı?.. Giden bir dosta hem de saadeti için giden bir dosta.

Ve işte asıl onu ağlatan Şefikanın bir saadete gittiği veya bir saadete gittiğini vehmettiğidir ya!..

Onun siyah saçlarının leylak kokusunu, onun ince ve uzun parmaklı solgun ellerinin leylak kokusunu sanki teneffüs ediyor ve körpe bir dal gibi kıvrak belinin, en ufak bir hareketinde bile tapılacak kadar güzel kıvrılışı gözünün önüne geliyor.. Belki yüz bin kere hiç te ne olduğunu anlamadan gayet tabii bir şey tutar gibi kavradığı bu belin koluna temasının hatırası, şimdi kolunu ateş gibi yakıyor... Ve o saçların, o ellerin leylak kokusu bir yurd hasreti gibi içini tutuşturuyor...

Ve tahteşşuurundan şuuruna yükselen bir hakikat onu dehşetten bunaltıyor...

Büyük bir dehşetle görüyor ki cinsiyetimiz bizim en amansız ve en sinsi düşmanımızdır. O her yerde saklanıyor, en tehlikesiz, en emin zannettiğimiz sonsuz bir dostluğu bile kendisine siper ederek alttan, alta rolünü oynuyor.

Kadın ve erkek arasında bir felâket çıkmaması ve bir gönül faciası olmaması için büyük bir dostluğun kontrolü ve garantisi bile kâfi değil ha!..

***

Ne yapacak?.. Ona bunu söyliyecek mi?.. Ona bu hissini itiraf edecek mi?.. Ona «gitme Şefika çok bedbaht olacağım» diyebilecek mi?.. Gayriihtiyari telefonun başına dönüyor. Telefonu eline alıyor.. Numarayı çeviriyor.. Evet ona söylemek istiyor.. Birdenbire söyliyecek ve bu itiraf tıpkı kendisine olduğu gibi ona da bir yıldırım tesiri yapmalı... Ve o anda.. O anda belki Şefika da kendisinde ayni hislerin yaşadığını bulacak... Belki Şefika da...

Oh bunu düşünmek bile...

Telefon çalıyor... Bir kere... İki kere... Çalıyor...

Yüzünü görmeden itiraf etmek daha kolay... Ve kim bilir belki... Belki yarın gitmez.

Yarın gitmez mi?.. Buna imkân var mı?.. Yarın elbette gidecek... Bu kadar rezalet olur mu hiç?. Böyle hazırlıktan sonra herkes ne der?..

— Allo... Allo...

—Neresi?

— Fazıl beyin evi.

Küçük hanım evde mi?.. Ben Senih kendisile görüşmek istiyorum.

— Benim Senih, sesimi tanımadın mı?

Evet, Şefikanın sesini tanıdı. Fakat neden bu suali soruyor. Kendi de bilmiyor.

— Ey ne var... Bu akşam geliyorsun değil mi?..

— Geliyorum Şefika son gecemizde neşeli olmak isterim. Sana yeni plâklarım var getireyim..

— Getir.. Geç kalma... Sabaha kadar eğleneceğiz değil mi?.. Çok eğleneceğiz.

— Çok eğleneceğiz Şefika.

Telefonu kapıyor.

Neden konuşmuyor... Neden konuşmadı?.. Bunun cevabını da kendine veremiyor.

İçimizin içi ve benliğimizin kökü kendimiz için ne büyük bir muamma Allahım..

SUAD DERVİS

(*) Baş tarafı dünkü sayımızdadır.

Parti Kongresi münasebetile Bursada bayram

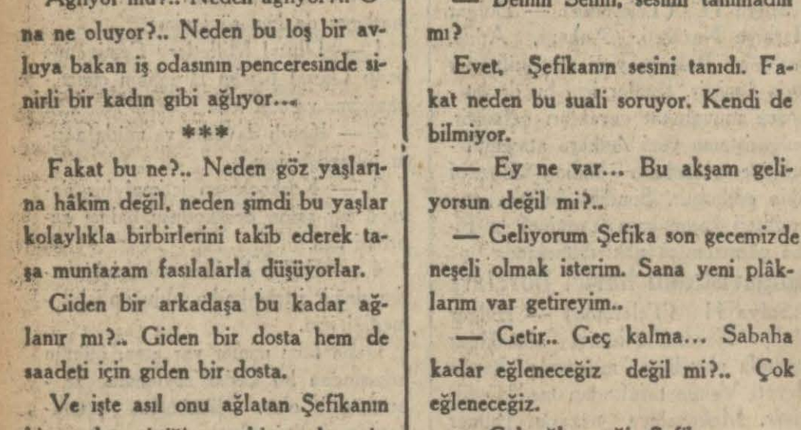

Bursa Cumhuriyet meydanında Vali Fazlı Gülecin nutkunu dinliyen halk

Bursa (Hususi) — C. H. Partisi dördüncü Kurultayının toplanması münasebetile halk burada büyük bir bayram yapmıştır. Şehir baştan başa donatılmış, gece her tarafta elektrik tenviratı yapılmış, on binlerce halk gece geç vakte kadar caddelerde şenlik yapmıştır. Gündüz de hükûmet meydanında binlerce halk toplanarak Atatürkün radyolarla neşredilen nutkunu dinlemiş, müteakiben Valimiz Fazlı Güleç Cumhuriyet meydanında Atatürk heykeli önünde kurulan kürsüye çıkarak binlerce halka çok heyecanlı bir hitabede bulunmuştur. Validen sonra lise muallimlerinden Sami de bir nutukla Partinin yaptığı büyük işleri anlatmıştır.

Türkiyede yapılan işler harıkadır

Eski İsviçre sefirinin mühim bir yazısı

M. Henri Martin

Dokuz sene İsviçrenin Türkiye maslâhatgüzarlığında ve sefirliğinde bulunmuş olan ve son zamanlarda İsviçrenin Kahire sefirliğine tavin edilen M. Henri Martin «Journal des Debast» gazetesinin Kahire muhabirine aşağıdaki beyanatta bulunmuştur. Muhabir bu beyanatı E' Image» gazetesinde neşretmiştir. M. Henri Martin demiştir ki:

«— Sunu iyice biliniz ki, bugünkü Türk memleketini Asyadan Avrupaya giden bir köprünün başı değil, Avrupayı Asyaya bağlıyan bir bülvar addetmektedirler. Bu hal Gazinin mutlak ve noksansız milliyetçiliği her işin başında addetmesine mâni olmamaktadır. Size bu hususta bir misal göstereyim:

Bugün Türkiyede Türk dilinin yabancı ve bilhassa pek mebzul olan Arab ve Acem sözlerinden temizlenmesi için muazzam bir gayret sarfolunmaktadır. Devlet Reisi bu işle meşgul olmak üzere hususi bir komisyon teşkil etmiştir ve bu komisyona Napolyonun kanunu medenî komisyonu toplantılarına riyaset ettiği gibi, riyaset etmekten çekinmektedir ve yabancı kelimelerin karşılıkları vilâyetlerdeki folklor eserleri arasında bile aranmaktadır.

«Cumhuriyet» gazetesi her gün sırf türkçe kelimelerle bir makale yazmaktadır.

Bundan başka Arab alfabesinin yerine Lâtin alfabesinin getirilmesi işine nekadar büyük bir gayret ve hatta kat'iyetle çalışıldığı malûmdur. Bu reform, mütevazı şekillerine rağmen Türkiyenin garblileştirilmesinde muazzam bir tesirde bulunacaktır. Bu hususta şahsan hasıl ettiğim bir intibaı anlatacağım: İlk olarak 1926 yılında Türkiyeye geldiğim zaman duvarlardaki ilânlar ve mağazalardaki levhalar hemen bütün Arab harflerile yazılıydı; ikinci defa yani 1928 yılında Türkiyeye geldiğim zaman bunların hepsini Lâtin harflerile yazılı buldum. Yani levhaları ben de okuyabiliyordum. Bunun için şimdi Türkiyeye ayak basan bir kimse kendisini çok daha kolaylık içinde bulmaktadır.

Şüphesiz, Türkiye kendi benliğine sahib olmak istemektedir ve bu hususta büyük bir gayret sarfettiği itiraf olunmalıdır. «Küçük san'atler kanunu» yabancıların berberlik, kunduracılık, ekmekcilik ve benzeri gibi san'atlerle meşgul olmalarını menederek yabancı memleketlerden sık sık fen mütehassısları getirilmektedir. Velhasıl Türkiyede her sahada milliyetçilik hareketi hissolunmaktadır.

Memlekette yapılan teşkilât ve tesisat hususunda Avrupadan nümuneler alınmaktadır. Türkiyede 1926 yılındanberi İsviçre medenî kanunu kabul edilmiş bulunmaktadır. Bundan sonra İtalyan ceza kanunu ve Alman ticaret kanunu kabul edildi. Bu yeni yeni kanunların tatbiki için lâzım olan unsurları yetiştirmek maksadile Fransaya, İsviçreye devlet masrafile birçok gencler gönderilmektedir. Görüyorsunuz ya, diğer milletlerden ayrı kalmak hususunda Türkiyede hiçbir arzu yoktur.

Bilâkis iş bankaları tesis olunmaktadır ki bunlar, yabancı bankaları yavaş yavaş muamelelerini azaltmağa ve hatta tatile mecbur kılmaktadır. Diğer taraftan yeni Sümer Bank hakikî beş yıllık bir sanayileşme plânının tatbiki işinin para tarafını temin etmektedir. Velhasıl Türkiyenin on beş yıldanberi devam edegelmekte olan inkişafı insanı hayret içinde bırakmaktadır. Mektebler ve hastaneler mantar gibi çoğalmaktadır.

Şimendiferlere gelince, bu hususta yalnız İmparatoluk zamanından kalma demiryollarının tamamlanmasile iktifa olunmamakta, ekserisi sırf millî vasıtalarla olmak üzere, yeni demiryolları yapılmaktadır. Kara ve denizyolları Başbakan İsmet İnönünün büyük bir alâka ile takib ettiği bir iştir.

Türk ordusuna gelince, bundan bir kaç ay evvel ataşemiliterlerden biri Türk ordusunun çok iyi bir surette techiz edilmiş ve fevkalâde idare edilmekte bulunmuş bir ordu olduğunu anlatmıştı. Eski âdetleri yıkan yeniliklerden biri de her Türkün Avrupalıvari bir soy adı almasını mecburî kılan kanundur. Her Türk bir aile adı almağa mecbur bulunmaktadır. Bizzat Gazi bile, Büyük Millet Meclisinin bir kararı mucibince, Atatürk adını almıştır ki, bu da Türklerin Babası demektir. Ermeni ve Rum aile adlarına gelince bunlar da, ekseriya lâhikaların kaldırılması suretile, Türkleştirilmişlerdir.

Büyük Millet Meclisi hususunda bu müessesenin fevkalâde muntazam işlediğini söylemek isterim.

Büyük Millet Meclisi ihmal ve müsamaha nedir bilmez. Bildiğimiz gibi B. M. Meclisindeki aza sayısı son zamanlarda 315 ten 390 a çıkarılmıştır. Şimdi Mecliste ekalliyetlerin de mümessilleri vardır. Maamafih Meclise girecek olan ekalliyetler mümessillerinin Ermeni ve Rumların en iyi unsurlarından olmalarına dikkat edilmiştir. En şayanı dikkat vakıalardan biri de 1934 senesi seçim kanunundan beri kadınların da Meclise girmiş bulunduklarıdır. Bugün Mecliste 18 kadın saylav vardır. Bundan maada bir çok yıllardanberi kadınlar avukatlık, hâkimlik, doktorluk ve Belediye azalığı yapmaktadırlar.»

Deniz idarelerinin senelik blânçoları

Kârlar, yapılacak işlere kapatılacak

Deniz İdarelerinin Kamutay, Muvazenei Maliye ve İktisad encümenlerinin iştirakile toplanan umumî heyet toplantısında hazır bulunmak üzere Ankaraya gitmiş olan Deniz Yolları müdürü Sadeddin ve Akay müdürü Cemil şehrimize dönmüşlerdir.

Gerek Deniz Yolları idaresile Akay müdürlüğü, gerekse Deniz fabrikaları müdürlüğü geçen sene bilânçosunda hâsıl olan kâr ve amortismanı umumî heyet toplantısında verilen karara göre nakil ve sarfedileceklerdir.

Deniz Yolları idaresinin kârı geçen sene Yelkencizadelerden satın alınan Erzurum ve Vatan vapurlarının bedeline karşılık olarak tutulmuştur. Esasen her iki vapur bir senelik işlemeleri hâsılatile bedellerini korumuş vaziyettedirler.

Akay idaresinin kârı da Köprüde yapılacak olan Kadıköy iskelesinin inşaatına karşılık tutulmuştur. Bu iskele Deniz fabrikaları müdürlüğünde yapılmakta olduğundan para bu idareye devredilmiş olacaktır. Kadıköy iskelesinin Avrupaya ısmarlanan saç levhalar geldikten sonra inşaatına Halicdeki havuzlarda başlanacaktır.

Fabrika ve Havuzlar idaresinin kârı da fabrikanın takviyesine tahsis edilmiştir. Bu para ile Avrupaya yeni torna ve tesviye makineleri ısmarlanmıştır. Kalan para ile dökümhane ıslah edilecektir.

Deniz Yolları ve Akay idareleri müdürleri harice ısmarlanacak yeni vapurlar hakkında tetkikatta bulunmak üzere bu hafta içinde Avrupaya gideceklerdir.

Tıb âleminde yeni ve mühim bir keşif

Paris 11 (A.A.) — Doktor George Paisseau, en ağır zehirlenme vak'alarının tedavisinde, strikninin muvaffakiyetli neticeler verdiğini denemiştir. Dr. Paisseau, kuşpalazı toksinlerile vâki olan tesemmümün, barbitürik nev'inden, meselâ veronal gibi, uyku verici zehirlerin fazla miktarda alınmasile hasıl olan zehirlenmelerle bazı müşabehet arzeylediğini görmüş ve bunlara karşı yüksek miktarda striknin kullanıp iyi neticeler almıştır.

Doktor Pesso 23 kuşpalazı vak'asında striknin tatbik etmiş, hastanın ağırlığına göre, kilo başına ve elli gün müddetle her gün, yarımşar miligram strikinin şırınga etmek suretile, cümlesini tedaviye muvaffak olmuştur.

Şehirlerde yapılacak abideler

Ankara 11 (Telefonla) — Bundan sonra idarei hususiyeler tarafından yapılacak abide ve heykeller yaptırılmadan evvel İç İşleri Bakanlığında müteşekkil abide komisyonuna müracaat edilecek projeler bu komisyona gönderilecektir. Heykeller arzu edilen şekilde yapılmasını temin edecek paraya sahib olmıyan belediyelere de istical etmemeleri tavsiye edilmiştir.

Bursa köylerinde bir cinayet

Bursa 11 (Telefonla) — Göbeye ile İnesi köyü arasında kurşunla öldürülmüş ve tefessüh etmiş bir erkek cesedi bulunmuştur. Tıbbı adlî ve Müddeiumumî vak'a mahallinde tahkikat yapmıştır. Bunun 25 yaşında Hüsnü oğldu Rıza olduğu anlaşılmıştır ve babası tarafından öldürüldüğü zannedilmektedir.

Venizelosun Yaptıkları

Yazan: Sabık İntellicens Servis Şefi Sir Bazil Tomson

— 42 —

Fransız sefiri bir gece tiyatrodan çıktığı zaman halk tarafından ıslıkla karşılanmıştı!

Bu hikâye tamamen uydurma olsa gerek. Amiral Dartige de Fournet, İngiliz sefirile beraber çalışmaktan zevk duyuyordu. Çünkü soğukkanlı ve sarih fikirli bir adamdı. Sir Elliot sistematik bir surette her türlü şiddetin ve Yunan işlerine müdahalenin aleyhinde idi. Askerî faaliyetlere, Yunan tebaasının keyfî surette tevkif veya hudud harici edilmelerine kat'iyyen muhalifti. Buna rağmen, Rokföyün tesir ve nüfuzu altında kalmakta olan İngiliz gizli istihbarat zabitleri tarafından yapılan suiniyete müstenid ve beceriksizce işlerden - bunları hoş görmemiş olmakla beraber - mes'ul değildir, denilemez. Sefirin Venizelosa yardım etmiş ve onun maskesini ancak iş işten geçtikten sonra yüzünden çıkarmış olması da hatadır.

Fransız sefiri

Fransız orta elçisi M. Guillemin (Giyömen), büsbütün baska bir adamdı. Kendisi, harbin ilk senesinde sefir olduğu zaman, ona, Yunanistandaki Fransız menfaatlerinin, Baron von Senkin faaliyetinden çok müteessir olduğu söylenmişti. Sefirin talebi üzerinedir ki bir propaganda ve istihbarat teşkilâtı vücude getirmek üzere Rokföy Paristen Atinaya gönderilmişti. Bu Fransız diplomatında, diplomasi mesleğine yaraşmıyan nekadar kusur tasavvur olunabilirse, hemen hemen hepsi vardı. Sinirli, sabırsız, herşeye inanır, kararsız, basiretsiz bir adamdı. Mevcudiyetini kabul ettirmek ve zayıf insanlara has olan kendini göstermek ihtiyacını daima duyuyordu. Ekseriya yanlış muhakeme ederdi; O kadar ki hiçbir zaman doğruyu yalandan ayıramamıştır. Maiyetindekilerle münasebetleri gayrimüsavi ve daima değişik olduğu için otoritesiz bir adamdı. Bu yüzden onları sevk ve idare edecek yerde, kendisi yularını onlara kaptırırdı. Şahsan mes'ul tutulması lâzım gelen siyaset hiçbir zaman kendi siyasası değildi. O, tuttuğu yolun kendisini nereye götüreceğini asla bilememiştir. Budalanın biri idi; hilekâr değildi ama hilekârların elinde oyuncaktı. Beceriksizliği ve bu işte ihtisas sahibi olmayışı Fransız diplomasisine büyük zararlar veriyordu. Atinada kırdığı potlar ve yaptığı hatalar sayılırsa, buhranlı bir zamanda liyakatsiz bir adama mühim bir rol vermenin daima çok meş'um olacağı anlasılır.

Fransız amiralı Darhiye de Fournet, onu diplomatlar arasında bir istisna, görülmemiş bir garibe addederdi. İş saatleri intizamsızdı, donanma irtibat zabitlerini, alışmış oldukları, nezaketle kabul etmezdi. Bu yüzden zabitler, sefiri amirala daima şikâyet ederlerdi. Amiral, mutad samimiyeti ile resmî raporlarının bir suretini daima sefire gönderdiği halde, o, hiç bir zaman buna lüzum görmedi. Hatta amiralın şahsını ve vazifesini alâkadar ve mes'ul eden işlerde bile raporlarının suretini ona göndermedi. Kendisi asla kral tarafından kabul edilmemiş olduğu için, amiralın da sarayı ziyarete gitmesine bütün kuvvetile muhalefet ediyordu.

Fransız sefirinin kafasına mıhlanmış olan fikirlerden biri de Yunan işlerine müsellâhan müdahale idi. Sonu ne olursa olsun o, bunu istiyordu ve Atina kapılarında bir Fransız filosu görünce; müsellâh müdahalenin zamanı geldiğine hükmetti ve artık şiddet onun gündelik politikası oldu.

Küçük bir misal, nazik bir buhran esnasında Fransız cumhuriyetinin şeref ve haysiyetini temsil etmek için Fransa tarafından nasıl bir adam seçilmiş olduğunu isbata kâfidir. Atina tiyatrolarından biri Navarin deniz muharebesine aid bir temsil veriyordu. Fransız elçisi de bu tiyatroya gitti. Tiyatrodan çıktığı zaman halk, ona ıslık çalmıştı. Sefir buna fena halde içerlemiş, doğru amirala giderek ona bu tiyatroyu kapatmak ve tecavüze uğrıyan şeref ve haysiyetinin intikamını almak için ne yapacağını sormuştu.

Amiral, bu gibi hâdiseler karşısında sefirle beraber iş görmenin imkânsızlığını çabucak anladı. Sefir, yalnız bir delil tanıyordu: Cebir ve şiddet. Daha ilk günde, Fransız elçisi, kendi salâhiyetlerini yanlış anladığını isbat etmişti. Az kalsın donanmanın demir yerlerini de amirala o göstererecekti.

Rus sefiri

Rusyayı Atinada prens Demidoff temsil ediyordu. Prensin diplomas mesleğindeki kudret ve salâhiyeti, bilhassa muhaberatının Sovyetler tarafından neşredildiği gündenberi, malûmumuz olmuştur. Diğer diplomatlar böyle bir mecburiyete maruz kalmışlardır. Bu, onların lehine mi, aleyhine mi olmuştur bilmeyiz. Rus sefirinin bu muhabereleri, bir taraftan onun zannedildiğinden daha ciddî olduğunu isbat ettiği gibi diğer taraftan da âmirlerini birçok defalar müşkülâta uğratan şaşırtıcı sebatsızlığı ve televvününü meydana çıkarmıştır.

Bu Rus asilzadesi saraylarda alışmış olduğu için, Yunan emellerinin, Rus menfaatlerini ihlâl etmediği meselelerde, Kral Kostantine meyyaldi. Onun için Sir Francis Ellid onun, şahsında daima, bir itidal taraftarı buluyordu. Prens Demidoffun Venizelosa karşı kör bir hayranlığı olduğunu gösteren hiç bir delil yoktur. Maalesef Rus sefirini Atinada ciddî bir adam yerine koymuyorlardı. O, bir saray adamı, bir nefis san'atlar meraklısı telâkki ediliyordu. 1915 senesinin buhranlı günlerinde, Yunanlıların Çanakkale seferine iştirakleri bahsi karşısında prensin gösterdiği şiddetli muhalefet, Kral Kostantine çok tesir etmişti. Gerçi Demidoffun vaziyeti nazik ve güçtü. Fakat gösterdiği kararsızlıktan dolayı onu muahaze etmemek imkânsızdır. 1916 haziranına kadar, Rus sefirinin istihbaratı hayli fena idi; fakat bu tarihten sonraki telgrafları gösteriyor ki o vaziyeti iyi muhakeme ediyor ve kendi şahsî tenkidlerini veya telâkkilerini karıştırmadan, vakayii olduğu gibi ve sıhhatle hükûmetine bildiriyordu. Bu, bir diplomat için faydalı ve iyi bir meziyettir.

(Arkası var)

Bulgaristanda işler gene karışıyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

olan zabitan ise kongrenin kapanmasından sonra akdettikleri yeni içtimada askerî birliğin ve onun azasının 19 mayıstan şimdiye kadar gösterdikleri faaliyeti en ince teferrüatına kadar gözden geçirmişler ve ayni zamanda Andre Toşef kabinesine karşı takib edecekleri hattı hareketi de müzakere etmişlerdir.

Askerî birliğin 19 mayıs taklibi hükûmetinden şimdiye kadar olan faaliyeti hakkında şu karar verilmiştir: «Askerî birliğe dahil bazı aza kabinede nazır sandalyesi kapabilmek için askerî birlik arasına ihtilâf sokmuşlar ve böylelikle askerî birliğin 19 mayısta millete vadettiği birçok şeylerin yapılmasına da mâni olmuşlardır. Bu aza sabık Başbakan General Zlatef, İç İşleri Bakanı ve sabık askerî birlik reisi miralay Kolef ve saireden.»

Bugünkü Toşef kabinesine karşı tutulacak hattı harekete gelince; kabinede yeni Şimendifer, İktısad ve Nafıa Nazırları tasvib edilmemiş ve Toşef kabinesinin hiçbir suretle ordu namına hareket edemiyeceğine ve onun namına işler yapamıyacağına karar verilmiştir.

Bu suretle ikinci askerî birlik Toşef kabinesile mücadele edecek demektir.

İçtimaın sonunda bu ikinci askerî birliğin yeni idare heyeti de intihab edilmiştir. Yeni idare heyeti eskiden olduğu gibi yedi kişi değil, beş kişidir. Birlik reisi Plevne garnizon kumandanı General Dançeftir. Umumî kâtib Sofyada birinci süvari alayı kumandanı kaymakam Uzunoftur. Azalar da Sofyada birinci piyade alayı kumandanı miralay Dusteski, süvari topçu müfettişi miralay Naikenof, Harbiye Nezaretinde Zat İşleri Müdür muavini miralay Kalenderoftur.

Heyeti idareye giren zabitlerin, heyeti idarede bulundukları müddetçe nazır olmamalarına ve sivil memuriyetler de almamalarına karar verilmiştir.

Yeni heyeti idare siyasetle uğraşmıyacak, siyasi işlerde kendisine ihtiyat zabitlerinden mürekkeb ayrı bir heyet yardım edecektir. İhtiyat zabitlerinden mürekkeb olan bu yardımcı heyetin başında da askerî birliğin sabık kâtibi miralay Damyen Velçof vardır.

Birisi kapanırken ikinci bir askerî birliğin meydana çıkması ve onun Toşef kabinesini tasvib etmemesi Bulgaristanda yakında gene mühim hâdiselerin cereyan edeceğine alâmet sayılmaktadır.

Memduh Talât TEZEL

Beyaz Kartalın yeniden dirilişi

— 3 —

Leh ordusu ve Lehistanın ordusuna olan aşkı

Polonya diktatörünün şatranç merakı – Varşavadaki siyasiler kahvesinde neler görülür? – Bomba ile atılan kilise – İhtiyar Mareşal ve devlet makinesindeki rolü

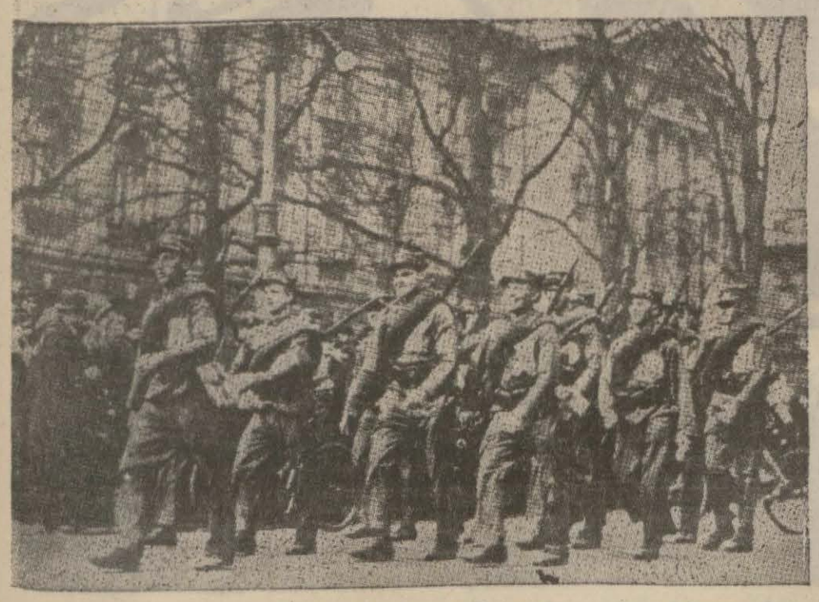

Leh askerleri

Pilsudski meydanına bakan Öropeski kahvesi bütün Varşava yüksek sınıfının toplandığı bir yerdir. Yeni Polonyanın en meşhur edebi simalarına burada rastlarsınız. Romancı Ossendovski, şair Boy - Yelenski öğle üzeri daima burada mola verirler.

Varşavanın en güzel ve en zarif kadınlarını, en şık tuvaletlerini Kafe Öropeeskide görürsünüz. Nazırlar, kalbur üstüne gelen devlet adamları, yabancı diplomatlar da akşam çaylarını ve bazan da sabah kahvelerini burada içerler.

Esasen Öropeeski kahvesi hariciyenin, Başvekâletin, Büyük Erkânıharbiye dairesinin ancak birkaç metro uzağındadır.

Nazır olduğu geniş meydanda evvelce, muazzam bir Rus kilisesi varmış. Çarlık Rusyasının zalim hakimiyetini temsil eden bu kiliseyi, Polonyalılar dinamitle berhava edip, yıkmışlar. Açılan meydana da, ülkelerini kurtaran mareşal Pilsudskinin adını koymuşlar.

Hınç almak için bu da yetmemiş.. Meydanın karşısına tesadüf eden ve eski Saksonya Krallarının sarayı olan şimdiki erkânı harbiye dairesinin iki dil'ını birbirine bağlıyan köprünün altına meçhul askerlerinin mezarını kazmışlar...

Şimdi yurd uğrunda can vermenin faziletini temsil eden bu mezar, hep bu meydanda yapılan askerî şenliklere, kudsiyeti ile iştirak etmektedir.

Öropeeski kahvesi yerli ve yabancı matbuat mümessillerinin de uğrağıdır. Birbirine bitişik ve hepsi de meşgul olan masalardan bir iki tanesinin üzerinde ve etrafında, yayılmış, deste ile kâğıdlar, bu kâğıdları humma ile karalıyan parmaklar, bir kulaktan ötekine havadis fısıldıyan ağızlar görürsünüz. Derken, birisi kalkar, gider, telefon eder, döner, gelir yerine oturur. Bir diğeri, yazdığı telgrafı garsona verir, yollar..

Kahvenin ta yanıbaşında, Varşava Merkez kumandanlığı dairesi vardır. Günün muayyen saatlerinde, asker burada merasimle nöbet değiştirir. Önce, müzika gelir, mermer merdivenlerin alt başına dizilir. Bu hareketi sezen halk, kahve ile kumandanlığın ara yerindeki sokağı doldurmuştur. Her gün tekrar edilen bu merasimi, onlar da her gün seyrettikleri halde usanmamışlardır. Zira Polonyalı, ordusuna âşık ve hayrandır. Onunla iftihar eder. Başında, kırmızı zırhla çevrilmiş şapkayı taşıyan nefere, kadın, erkek, içine saygı karışan bir hayranlıkla bakarlar..

Polonya askeri gençdir ve dindir. Evvelki makalelerimde de bahsettiğim gibi, iki tehlikeli komşu arasında bulunan Polonya ordusunu mümkün olduğu kadar kuvvetlendirmeğe azmetmiştir. Bunun içindir ki, mareşal Pilsudski devletin başındaki diğer en mühim vazifeleri reddederek, Harbiye nazırlığını kendi üzerine almıştır. Mareşal, aynı zamanda ordunun genel müfettişidir. Bu suretle, harb vukuunda, temel yasasının, genel müfettişe tevcih ettiği umum kumandanlık mareşal Pilsudskiye geçecektir. O, bütün mesaisini, bütün kudretini bu orduyu hazırlamağa hasretmiştir. Bu, orada pek kolay bir iş değildir. Efrad iyi yetiştirilmiş, iyi talim görmüştür. Bununla beraber, zabitan kadrosu zayıftır. Polonyanın üç eski sahipleri bulunan Rus, Alman ve Avusturya ordularında yetişmiş yüksek rütbeli zabitleri tasfiye etmek zarureti hâsıl olmuş ve bunların yerleri henüz tamamile doldurulamamıştır. Bu eksik te tamamlandıktan sonra, Polonya ordusu Avrupanın en kuvvetli ordularından biri olacaktır.

Asker, mareşalin şahsına son derece bağlıdır. Onun yüzünü nadiren gördüğü halde, siması gönlünde yaşar. Zaten Polonyalıların ve hassaten Varşava halkının ihtiyar mareşale karşı sevgisi, âdeta tapkı derecesindedir. Onun isim gününde, bütün şehir şenlik yapar. Oturduğu Belveder sarayında açılan tebrik defteri her sınıftan yüz binlerle ahalinin imzalarile dolar. Geceleyin her taraf donanır. Lâkin, gariptir: Bu tezahürat yapıladursun, mareşal, Varşovada bile değildir. Vilno daki malikânesine çekilmiş, orada avlanmakta, yahud ki maiyeti erkânile şatranç oynamaktadır.

Polonyanın diktatörü son derece şatranç meraklısıdır. Devlet işlerini görüşürken bile, şatraç tahtasının başından ayrılmadığını söylerler. Fakat bu merak, kendisinin bu işlerle meşgul olmadığına delâlet etmez. O, dinlememiş gibi göründüğü bir meseleyi, üç gün sonra, kat'î bir tarzda kestirip atmış, cevabını alâkadar makamına tebliğ ettirmiştir.

Mareşal Pilsudskinin hususî bir amacı, bir ideali yoktur, derler. O, dahilde Polonyayı tabiî seyrine bırakmış ve üzerine nezaret etmekle iktifa ediyor gibidir. Lâkin dış siyasada, hâkimi mutlak kendidir. Haricî politikada düsturları muayyendir: Kimse ile ne fazla dost, ne de düşman olmak... Bu suretle, son zamanlarda aktolunan bir sürü arsı ulusal andlaşmalara iltihak hususunda, Polonyanın gösterdiği tereddütleri izah etmek kolaydır..

Ve Polonyayı yakından tanıyanlar, bu siyasaya yerden göke kadar hak verirler. Zira bu koca ülke, - tavir caiz ise - iki cami arasında kalmış binamaz vaziyetindedir.

Ercümend Ekrem TALU

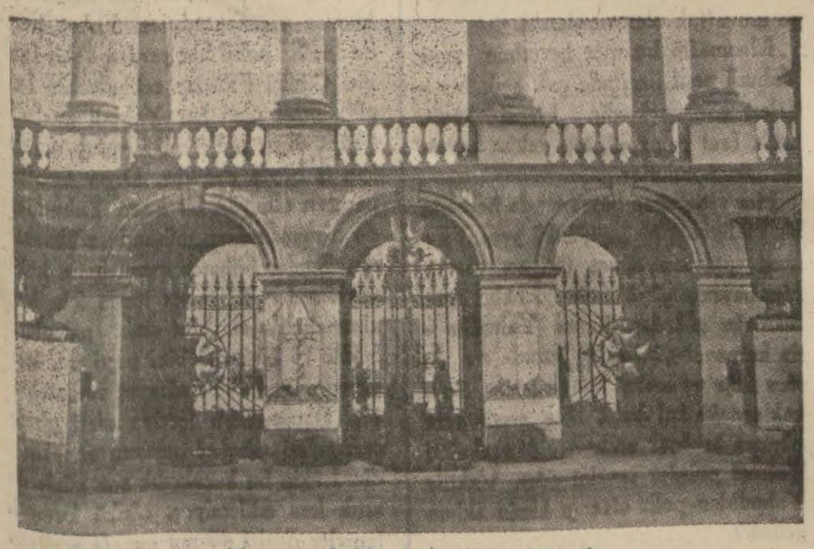

Varşovada Meçhul asker abidesi

Kardeşini diri diri mezara gömen bir çiftçi

Zabıtanın emri üzerine mezarı tekrar açarak cesedi çıkardı

Rethel şehrinden Paris gazetelerine bildiriliyor:

Çiftçilikle meşgul otuz dokuz yaşlarında Prosper Rausseson ve yirmi altı yaşında Jules isminde iki kardeş, Thugny-Truyda babalarının yanında oturuyorlardı. Bu iki kardeşten küçüğü bir müddettenberi işsizdi. Geçen martın dokuzunda, büyüğü birdenbire ortadan kayboldu. Köyde, onun bisiklete binip gittiği haberi yayıldı. O günden sonra bir daha da görünmedi.

Ailesi meraka düşerek araştırmalar yaptırdı. Fakat zabıtanın inceden inceye yaptığı tahkikat hiçbir netice vermedi. Az bir zaman sonra bir takım garib rivayetler işitildi ve zabıta Julesten şüphe etmeğe başladı.

Kendisini sıkı bir sorguya çektiler. İlkönce hiçbir şeyden haberi olmadığını ısrarla söyledi. Fakat bir müddet sonra, bir gün dayısile konuşurken, onun ısrarı üzerine işin doğrusunu söylemeğe ve büyük kardeşile şiddetli bir kavgaya tutuştukları esnada işin döğüşe döküldüğünü ve o sırada onun gırtlağını sıkarak öldürdüğünü itiraf etmeğe mecbur oldu.

Bu hâdisenin ilk safhasıdır. İkinci safhası da şudur:

Adliyece yapılan ikinci tahkikat neticesinde de, Jules her şeyi olduğu gibi anlatmıştır.

— Evet kardeşimi ben öldürdüm. Önce kavga ettik. Sonra döğüştük. Hiddet esnasında onu boğdum. Meydana çıkmaması için de bahçeye, mercimek tarlasına gömdüm. Orada bulursunuz.

Katil tevkif edilmiş ve tarlada araştırma yapılmıştır. Kardeşinin mezarını açması ve cesedini meydana çıkarması için katilin eline bir kazma verilmiş o da hiç tereddüd etmeden, kazmayı almış ve insanı çileden çıkartacak bir soğukkanlılıkla toprağı kazmağa başlamıştır. Toprak biraz kazıldıktan sonra cesed meydana çıkmıştır.

Orada hazır bulunan adliye hekimi derhal otopsi yapmıştır. Cesedin yüzünde hiçbir yara izi bulunmamışsa da, boynunda hâlâ sarılı duran fulâr, gırtlağı sıkılmak suretile öldürüldüğünü göstermektedir. Doktor, cesedin genzinde birkaç küçük taş parçası bulmuştur. Bunlar, biçarenin, gömüldükten sonra toprağın altında nefes almış olduğuna delildir. Bu hale nazaran, maktulün, diri diri toprağa gömüldüğü anlaşılıyor. Bu vaziyet karşısında, katil itiraflarını tamamlamak mecburiyetinde kalmış ve demiştir ki:

«— Kardeşim kavgacı ve hırçın bir adamdı. Ondan çekiniyordum. O gün yemekte kavga etmiştik. Yemekten sonra yanıma geldi ve üzerime atıldı. Tırnaklarile yüzümü yırttı ve beni evvelâ o boğmak istedi. Elinden kurtuldum, boynundaki fulârı çıkardım, onun gırtlağına sardım ve olanca kuvvetimle sıktım.

Sonra bahçeye sürükliyerek evden yirmi metro kadar öteye götürdüm. Toprağı kazdım ve onu gömdüm. Diri olduğunu bilmiyorum. Ertesi gün de onu gömdüğüm yere mercimek ektim.»

Katilin ailesi, köyde çok hürmet edilen bir aile idi. Bu itiraflar, köyde büyük bir hayret ve teessüf uyandırmıştır. Cinayet esnasında oralarda hiç kimse bulunmadığı gibi, gürültüyü işitenden de olmadığından, kardeşinin bisikletini tavanarasına saklamış olan katilin, maktulün bisiklete binip gittiğine dair verdiği yalan habere herkes inanmıştı.

Dost Yugoslavyada tetkikler: 6

Italya ve Yugoslavya

İtalya ile Yugoslavya dün niçin düşmandılar ve bugün birbirlerile neden dost olmak istiyorlar?

Belgradda Dedine mevkiindeki yeni saray

Belgrad (Hususi) — Yugoslavya-İtalya münasebeti demek herşeyden evvel Fransa- İtalya, Arnavudluk - İtalya, Macaristan - İtalya ve Avusturya - İtalya münasebatile İtalyanın Hırvatistan ve Dalmaçyada yapmak istediği propagandalar demektir.

İtalya ile Sırbistan Umumî Harb içerisinde müttefiktiler. Omuz omuza harbetmişler ve İtalyanlar da Fransız ve İngilizlerle birlikte Makedonya cephesinde Sırb vatanının ve Sırb menfaatlerinin müdafaası uğrunda kanlarını dökmüşlerdi. Fakat Umumî Harbden sonra meydana Adriyatik denizine dayanan bir Yugoslavya çıkınca iş değişmişti. Çünkü İtalya bütün Adriyatik sahillerini elinde tutup Adriyatik denizini bir İtalyan denizi yapmak istiyordu. Bu, İtalyanların ezeldenberi emelleri idi. İtalya bu emelleri uğruna müttefikleri olan Almanya ile Avusturya Macaristanı son dakikada bırakıp İtilâf devletleri lehine Umumî Harbe iştirak etmişti. Umumî Harbden böyle büyük bir inkisari hayale uğrıyarak çıkan İtalya bu emellerinin tahakkukunda kendisine yegâne mâni olan devlet olarak ortada yalnız Yugoslavyayı ve onun hamisi Fransayı görmüştü. İşte bu sebebledir ki Umumî Harbden sonra İtalyanın bu iki devlete karşı güttüğü siyaset bazı defalar açık bir husumet bazı defalar da esrarengiz bir tutukluk içerisinde geçmiştir.

Umumî Harbden sonraki ilk senelerde İtalya daha ziyade dahilî işlerile meşgul olduğu için haricî siyasetinde o kadar büyük bir faaliyet göstermiyordu. Fakat faşist rejimi yerleşir yerleşmez İtalyan haricî siyasetinin ilk işlerinden birisi 27 teşrinisani 1926 da Arnavudlukla bir dostluk muahedesi akdetmek olmuştur. Arnavudlukla akdedilen bu muahede bir dostluk muahedesinden ziyade Arnavudluğu tam İtalyan nüfuzu altına alan ve içerisinde gizli askerî ahkâm da bulunan bir ittifak muahedesi idi. Bu muahede ile İtalya Arnavudlukta büyük imtiyazlar alıyor, Arnavudluğun askerî, malî, iktısadî, dahilî bütün işleri İtalyan mütehassıslara veriliyor. Arnavudluk hakikatte yarı hür bir İtalyan müstemlekesi oluyordu. Bu muahedeye nazaran Arnavudluk hiçbir devletle İtalyanın Adriyatik denizindeki menfaatlerine zarar getirebilecek siyasî veya askerî bir muahede imzalamıyacaktı. İtalya Yugoslavyanın Adriyatik sahillerinde yani Dalmaçyada gözü olduğunu gizlemiyor, bunu çok açık bir tarzda söylüyor ve üstelik Dalmaçyada tahrikât ta yapıyordu. İmzaladığı bu dostluk muahedesile İtalya Arnavudluğa adamakıllı yerlesiyor, oradan hem Dalmaçya sahillerini ve hem de Makedonyayı tehdid ediyordu.

Diğer taraftan İtalyan âlimleri yalnız Makedonyada yaşıyan Türklerin değil ayni zamanda orada yaşıyan Slavların da Arnavud olduklarını ispat etmeğe çalışıyorlar ve Makedonyanın da Arnavudluğa aid arazi olduğunu bağıra bağıra söylüyorlardı. Bu muahede Yugoslavyayı iki taraftan sıkıştıran, onu müşkül mevkie sokan bir muahede idi ve Yugoslavyaya büyük bir darbe teşkil ediyordu. Bu yüzden bu muahede imzalanır imzalanmaz o zaman Yugoslavya Hariciye Nazırı bulunan, İtalya ile çok dostane bir siyaset gütmeğe çalışan ve kabinede İtalyan dostu olarak tanına Ninçiç derhal başvekile istifasını vermiş, bu istifanın arkasından bütün kabine istifa etmişti. Yani Arnavudluk - İtalya muahedesi Yugoslavyada bütün bir kabineyi devirmişti. Bu muahede Yugoslavyayı o kadar fazla alâkadar ediyordu!

Müruru zamanla Arnavudlukta bu muahedeye karşı kuvvetli bir muhalefet belirdi. Arnavud milliyetperverleri İtalyan dostluğunun Arnavudluk için büyük bir tehlike teşkil ettiğini ve Arnavudluğun Yugoslavya ile kuracağı dostluğun Arnavudluk için bilâkis büyük siyasî ve iktısadî faydaları olabileceğini ileri sürdüler. Bu muhalefet karşısında Arnavud hükûmeti de yavaş yavaş Yugoslavyaya karşı olan tarzı hareketini değiştirdi. İki memleket arasında iyi komşuluk münasebetleri başladı ve Arnavudlukta muhtelif Yugoslav bankaları ve ticaret müesseseleri açıldı.

Diğer taraftan İtalyanın Fransa ile olan münasebatında da büyük bir değişiklik husule geldi. İtalya yavaş yavaş Fransaya yakınlaştı ve en sonunda Roma müzakerelerinde tamamile anlaştı. Bu hâdise Yugoslavya - İtalya münascebatı üzerinde de derhal tesirini gösterdi. Belgrada yeni tayin edilen İtalya sefiri Naibi Kralî Prens Pola itimadnamesini takdim ederken söylediği nutukta «İtalya, Yugoslavyanın tamamiyeti mülkiyesine riayet edecektir ve İtalya, Yugoslavya ile daha sıkı dostluk münasebetleri tesis etmek istiyor» dedi. İtalyan sefirinin bu resmî sözleri fevkalâde büyük bir kıymeti haiz sözlerdi. Çünkü bu kabil sözler ilk defa söylenmekte idi. Ve bittabi Belgradda çok derin bir tesir yaptı. Bu sözler Fransanın tesirile iki memleket arasında açılan yeni devrin ilk müjdecileri idi.

Bugünlerde Yugoslavya Başvekili ve Hariciye Nazırı Yevtiçin de Romaya kadar bir seyahat yapıp orada İtalya Başvekili Musolini ile görüşeceği söylenmektedir. Bu mülâkat Yugoslavya - İtalya münasebatında hakikaten bir dönüm noktası olacaktır.

İtalya şimdi Dalmaçya ve Hırvatistanda yaptığı propagandalar ve tahrikâttan da vaz geçti. Hırvat ihtilâlcileri artık İtalyada yüz bulamamaktadır. Makedonya ihtilâlcileri ise çoktan İtalyanların teveccühünü kaybetmişlerdi.

Macarlarla Avusturyalılara gince İtalyanın Macaristan ve Avusturya ile olan sıkı münasebatı bu devletleri Yugoslavya aleyhine tahrik etmekten ziyade büyük beynelmilel konferanslarda arkasında iki devlet bulunsun diyedir! Çünkü hem Macarların ve hem de Avusturyalıların Yugoslavlarla ticaret muahedeleri ve iyi komşuluk münasebetleri vardır. Ve bunlar günden güne de terakki etmektedir. Diğer taraftan İtalya, Avusturyayı kat'iyyen Almanyanın kucağına atmak istememektedir. Çünkü o zaman küçük bir Avusturya yerine Triyeste de gözü olan ve Adriyatiğe çıkmak istiyen büyük bir Almanya ile komşu olacaktır. Bu ise İtalya için hakikaten büyük bir tehlikedir.

Almanyada Hitlerin mevkii iktidara gelmesi ve kuvvetlenmesi, Avusturyanın Almanya ile birleşme tehlikesinin artması, İtalyanın Habeşistanda meşgul olması İtalyayı Fransa ve dolayısile Yugoslavya ile yakınlastırmıştır. İtalya bugün arkasında bir dost Fransa ile bir dost Yugoslavya istemektedir. Onun için de haricî siyasetinde bu büyük değişikliği yapmıştır. Yugoslavya da buna taraftardır.

Belgradda temas ettiğim Yugoslavya siyasî adamları bana: «Biz İtalyanlardan zaten birşey istediğimiz yoktu. Yalnız İtalyanlar bizden Dalmaçya sahilini istiyorlardı. Şimdi İtalyanlar bu emellerinden vaz geçince aramızda dost olmamak için hiçbir sebeb yoktur. Bahusus biz eskiden de dost idik ve iki millet Umumî Harbde tek gaye uğruna omuz omuza harb de etmiştiler» dediler.

Memduh TEZEL

DİLİMİZ üstünde çalışma

(Ulus) arkadaşımızın türkçe yeni kelimelerin kullanılışını göstermek için açtığı dersleri biz de veriyoruz:

Bayındır = Mamûr
Bayındırlık = 1 — Mamûriyet
2 — Nafıa
Bayındırmak = İmar etmek

Anadolu eski tarihlerde bayındır bir ülke idi.

Anadolunun, eski ve yeni bütün bayındırlığı Türklerin eseridir.

Anadoluda Selçuklardan sonra esaslı bayındırlık işleri görmüyoruz: Selçuk taş, kubbe ve tonozların peşinden Cumuriyet betonu geliyor.

Biz kendi yurdumuzu bayındırmağa uğraşıyoruz.

Yeni bir kanunla, bütün devlet yapı işleri, Bayındırlık Bakanlığına bağlanmaktadır.

***

Tapınç = İbadet
Özvermek = Vakfınefs etmek
Urasa = Hurafe

En büyük Tapınç bir ülküye özvermektir. Urasalarla avunmak devri geçti.

***

Anıt = Abide
Kazı = Hafriyat
Yıkı = Harabe

Bütün Anadolunun altı ve üstü, yalnız Türk anıtları ile doludur. Bütün kazılarda kendimizi arayıp buluyoruz; bütün yıkılar bizimdir.

Fakat, şimdi, hepsinin üzerinde, Cumuriyet yapıları, ilk güneş gibi söküyor.

***

Ayrıksın = Acayıp (excentrique)
Özgün = Şahsî, mümtaz (Original)

Osmanlıcada excentrique kelimesinin karşılığı yoktu. Şimdi biz onu ayrıksın kelimesi ile pek iyi anlatabiliyoruz.

Üslûbda özgünlük ne kadar yüksek bir vasıfsa, ayrıksınlık o kadar gülünç bir hafifliktir. Yalnız yazıda ve sözde değil, bütün yaşayışta özgün olmak güç olduğu için, başkalarına benzemekten kurtulmak istiyen gençlerimizin, sık sık, ayrıksınlığa saptığını görüyoruz.

***

Tansık = Acayip, harika, (merveille)

Dünyanın yedi tansığı neler olduğunu biliyorsunuz. Eğer size, bu asrın en büyük tansığı ne olduğunu sorarlarsa, hiç düşünmeksizin,

— Türk kurtulusu! diyebilirsiniz.

***

Evgin = Müstacel
Evecen = Acûl
Ira = Seciye
Öngörü = Basiret

Şu çatlak ayınlı iki arab kelimesi karşısında, düz ve keskin Türk kelimelerine bakınız. Arabçaları sanki hamurdan yuğurulmuştur: Evgin ve evecen, Türk ırası gibi, çelikten dökülmüştür.

Türk devriminde her şey birbirinden evgindir: Fakat hiç biri evecenliğe gelmez.

Biz belki tez canlıyız; hiç bir zaman evecen değiliz. Evecenlikte öngörüyü kaybetmek tehlikesi vardır.

İstihsali koruyacak kanunlar

Ekonomi Bakanlığı iki kanun projesi hazırlamıştır. Bu kanunlar kredi ve istihsal kooperatifleri için yapılmıştır. Kanunların bariz hususiyeti müstahsilin elde ettiği malın değerini tamamen muhafaza etmesi ve sattığı takdirde tam değerini bulması için düşünülmüş olmasıdır. Bu suretle mahsulün değeri arttırılmış ve müstahsil mürabahacının elinden kurtarılmış olacaktır.

Kanunlar yakında Kamutay heyeti umumiyesine arzolunacaktır.

Bir düzeltme

Dünkü nüshamızda Kadın Birliğinin feshedildiği havadisini vermiş ve bu arada Manisa Kadın Birliği Başkanı Şükriye Abbasın, Birliğin Halkevine naklile orada bir şube halinde çalışmasını teklif ettiğini yazmıştık.

Dün Şükrüye Abbastan aldığımız bir tezkerede deniliyor ki:

«— Ben Birliğin bir şube halinde Halkevinde çalışması değil, bundan müteessir olmıyarak çalışmak istiyen arkadaşların Halkevinin muhtelif şubelerinde yer almalarını teklif etmiştim.

Lûtfen böyle yazmanızı rica ederim.»

Zonguldakta yapılan büyük tezahürat

Parti Kurultayı çok coşkun bir şekilde kutlulandı, şehir baştan başa süslendi

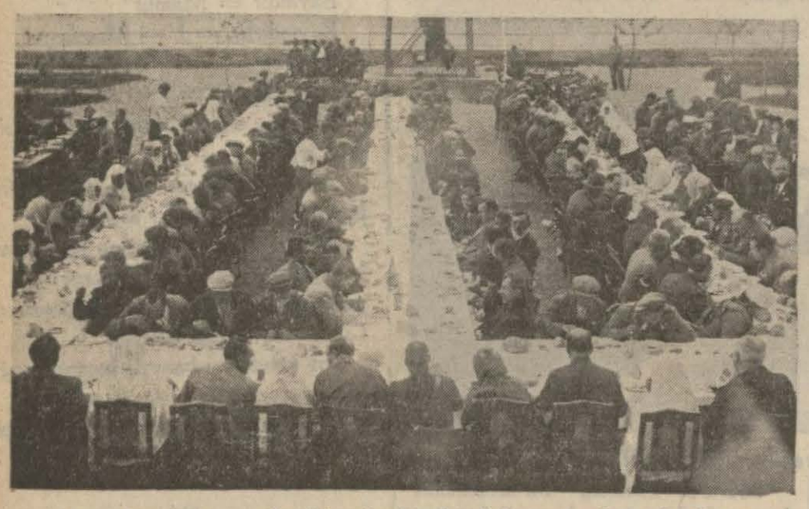

Kurultay münasebetile misafir köylülere verilen ziyafet

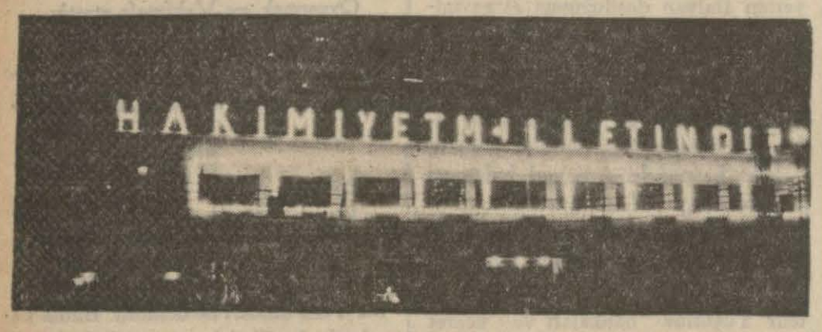

Gece yapılan elektrik tenviratı

Zonguldak (Hususi) — Cumhuriyet Halk Partisinin Büyük Kurultayının açılış günü Zonguldağın kara ve deniz her tarafı bayraklarla süslenmiş ve gece de göz kamaştırıcı bir şekilde elektriklerle tenvir edilmiştir..

Kurultay açılış şenliklerine katılan üç yüzden aşkın kadın ve erkek köylü, Partili ve Halkevliler bu şenliklere taşkın bir coşkunluk ve heyecan vermiştir. Köylü konuklar onuruna Parti ve Halkevi tarafından verilen öğle ve akşam altı yüz kişilik ziyafete Vali, Parti ve Halkevi, Belediye ve bütün devair başkanları ve ulusal kurumlar ve müesseseler mümessilleri ve birçok kadınlarımız da çağırılmıştı.

Öğle ziyafetinden sonra Parti tarihçesi ve ana vasıfları hakkında sürekli alkışlarla kesilen söylev söylendi. Saat on beşte Halkevi salonunun içi ve dışı hıncahınç dolmuştu. Büyük Atatürkün nutukları derin bir alâka ve heyecanla dinlendi. Bundan başka memleketteki bütün radyolar faaliyete getirilmiş ve bunların önlerini dolduran halktan caddeler geçilmiyecek bir hale gelmiştir.

Gece; Halkevince tertib edilen müsamerede salonda 900 den fazla halk olduğu gibi Halkevinin önü de büyük bir halk kütlesile dolmuş ve taşmıştı. Müsamereye İstiklâl marşile başlandı. Halkevi temsil şubesi (Yarım Osman) piyesini muvaffakiyetle temsil etti. Bundan sonra Sadi Yaver sazla halk şarkıları çaldı ve söyledi. Köylülerimiz ulusal oyunlar oynadı. Hulâsa Parti Büyük Kurultayının yüce toplanış günü, Zonguldakta emsalsiz tezahürat ve taşkın heyecanla kutlandı.

B. G.

Halk sokaklara konan radyolarla Atatürkün nutkunu dinliyor

Şehid Kubilây için Bursada dikilen abide

Abidenin açılış merasimi

Bursa (Hususi) — Kubilâyın mezun olduğu Bursa Muallim mektebi bahçesine bir abide dikildiğini bildirmiştim. Abidenin açılma merasimi, C. H. Partisi dördüncü Kurultayının toplandığı gün yapılmıştır. Merasime talebe gruplarının söylediği istiklâl marşile başlanmış, evvelâ Kubilâyın hocası ve şimdi orta mekteb müdürü olan Murad bir nutuk söyliyerek inkılâb ve cumhuriyet şehidi Kubilâyı anlatmıştır. Müteakiben iki talebe, Kubilây için birer nutuk ve şiir söylemişlerdir. Bundan sonra her mektebden gelen murahhas talebeler tarafından abideye çelenkler konmuştur.

Bu abide mekteblerimizde dikilen ilk abidedir. Bu küçük abide yavrularımıza inkılâbı ve cumhuriyeti koruma bakımından çok büyük bir ders ve örnek olmuştur.

M. Laval Varşovada çok soğuk karşılanmış!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

kınlaşmasını, ölçülmesi müşkül bir derecede artırmıştır. Bu yakınlaşma, anî siyasal hâdiselerde kendisini göstermektedir. Fransız - Leh münasebetleri bütün samimiyetlerini kaybetmiştir. Şimdi gazeteler ve elçilikler ancak iş ve diplomasi lisanını kullanmaktadırlar. Yapılan konuşmalar Fransız - Leh münasebetlerinin gergin havasını gidermeğe muvaffak olursa, herkes kendisini bahtiyar bilecektir.»

Eko dö Pari gazetesinde Pertinaks diyor ki:

«M. Laval terbiyeli fakat ayni zamanda soğuk bir şekilde kabul edildi. İstasyonda ve sokaklarda hiç kimse yoktu. Gazeteler, Fransız bakanının geliş saatini ve yerini yazmamışlardır.»

Pöti Pariziyen diyor ki:

«M. Bekin istasyona gelmesi, bu ilk temasta daha müsaid bir hava estiğini ve her iki tarafın ayni duygularla hareket etmek arzusunu göstermiştir. Konuşmalar, müsaid bir esas üzerine başlamış bulunmaktadır.»

Hümanite gazetesi, Mareşal Pilsudskiyi Fransız bakanile bir konuşmadan kaçmakla itham ederek, M. Lavalin, Lehistanı tatmin ederken Fransız - Rus andlaşmasını zâfa düşürmekten korktuğunu yazmaktadır.

İlk gün

Varşova 11 (A.A.) — M. Lavalin Varşovada geçirdiği ilk gün, M. Bek tarafından verilen bir ziyafetten sonra, yapılan parlak bir kabul resmile bitirilmiştir. Başbakan, hükûmet üyeleri ve yüksek memurlarla, ordu yüksek zabitleri ve Fransız gazetecileri bu resimde hazır bulunmuşlardır.

Varşova 11 (A.A.) — Dış İşleri Bakanı M. Bek, sabahleyin M. Laval ile uzun bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmelere öğleden sonra devam edilecektir. Görüşmelerin sonunda bir bildirig çıkarılması ihtimali vardır.

Varşova 11 (A.A.) — M. Laval saat 12,45 te bellisiz (meçhul) askerin mezarına bir çelenk koymuştur. M. Laval saat 13 te Reisicumhur tarafından kabul edilmiş ve yemeğe alıkonulmuştur. Yemekte M. Bek te bulunmuştur.

Varşova 11 (A.A.) — Sağ yan organı olan Kurjer Warzavski gazetesi yazıyor:

«Polonyanın Fransız dostluğu yalnız bir duygu ve kültür değil, fakat müstakil Polonyanın ulusal menfaatlerinin de bir ifadesidir. M. Lavalin gelişi, Fransanın Sovyet - Fransız andlaşmasına rağmen Polonya ile anlaşmayı esaslı bir iş telâkki ettiğini göstermektedir.»

Sağ yan organı Vigzor Warsovski, diyor ki:

«M. Lavalin gelişinin, bir nezaket ziyareti çerçevesinden çıkarak, Fransız - Polonya münasebetlerinde yeni bir bahar açılmasını, ve Polonya ulusunun üzüntü ile baktığı siyah bulutları gidermesini ummaktayız.»

M. Lavalin sözleri

Varşova 11 (A.A.) — Radyo ile yayılan bir söylevinde M. Laval demiştir ki:

«Moskova, Varşova ziyaretlerimizin amacı, uluslar arasında lüzumlu olan yakınlaşmayı ve Avrupada kollektif emniyeti temin içindir. Fransız politikası hiç kimsenin aleyhinde değildir. Bu politika, bir teki bile ayrılmaksızın bütün hükûmetlerin, sulhun berkiştirilmesi işinde elbirliği etmeleri amacını gütmektedir.»

Alman - Leh münasebatındaki samimilik

Berlin 11 (A.A.) — Münihte Polonya güzel sat'atler sergisini açan Polonya elçisi M. Jozef Lipski bir söylev vermiş ve demiştir ik:

«— Almanya ve bütün dünya, Münih şehrinde başlıyan ve bugün bütün Alman ulusunu toplıyan büyük bir hâdisenin şahidi olmuşlardır. Bu hâdise, acunda yeni bir anlayış uyandırmak için yapılan savaştır. Ülkelerimizin mukadderatını ve Alman - Polonya münasebetlerinin samimiyetini vücude getiren iki büyük adama bugün minnetle bağlı bulunuyoruz.

Yeni Almanyayı meydana koymak için yapılan savaşların şahidi oldu ğum Münihte, başbakan Hitlerin şerefine (yaşa) diye haykırmak istiyorum.»

M. Benes te Moskovaya gidiyor

Moskova 11 (Hususi Muhabirimizden, Telsizle) — Sovyet Rusya ile Çekoslovakya arasında muhtelif işler için Pragda cereyan etmekte olan müzakereler bitmek üzeredir. M. Benesin mayısın 20 sinde Moskovada bulunacağı kat'iyetle söylenmektedir.

Çekoslovakyanın Lokarno muahedesine bağlı bulunması dolayısile imzalanacak andlaşmanın Sovyet - Fransız andlaşmasından daha geniş esaslara istinad edeceği anlaşılmaktadır.

Yeni andlaşmaya Romanyanın da iştiraki beklenmektedir.

Moskovada hazırlıklar

Moskova 11 (Hususi Muhabirimizden, Telsizle) — Fransa Dış İşleri Bakanı M. Laval Moskovada üç gün kalacak, Sovyet - Fransız misakının musaddak suretleri teati olunacaktır.

M. Lavali istikbal için büyük hazırlıklar yapılmaktadır.

Dirilen Yahudi diyarı: Filistin

Polisleri, amelesi, çiftçileri, memurları ve profesörlerile yalnız Yahudilerden mürekkep şehirler

Dün salonlarda ipek elbiseler içinde dans eden Yahudi kızları bugün çift sürüyor ve bir cennet hayatı yaşadıklarını söylüyorlar

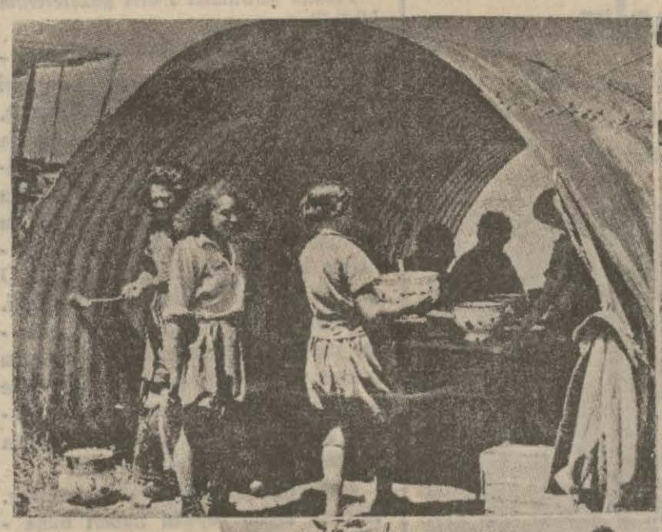

Kudüs civarında açılan sırf kızlara mahsus Ziraat mektebinden intıbalar: Birçokları dışarı memleketlerden gelmiş Yahudi kızlarından mürekkep olan talebeler burada en ağır toprak işlerini hevesle görürler. Öğleyin yemeklerini çinko gölgelikler altında yerler

Umumî Harbden sonra dünyanın dört bucağındaki Yahudilerden bir kısmı ötedenberi kendileri için bir «arzı mevud» olan Filistine gelip yerleşmişler ve orayı imar için var kuvvetlerini bazuya vererek çalışmaya başlamışlardır.

Fransız muharrirlerinden Paul Herfort son günlerde oralara bir seyahat yapmış ve herkesi alâkadar edecek birçok şeyler görmüştür. Fransız muharririnin bu seyahatine aid intıbalarını naklediyoruz:

«Filistine Yafa limanı yolile gelenler iki sürpriz karşısında kalırlar. Birincisi pek hoş bir şey değildir. Fakat ikincisi insanı takdir ve hayrete düşürür.

Kudüsün iskelesi olan Yafa Akdeniz sahillerinde çok geri bir kıyı şehridir. En küçük vapurlar bile kenara yanaşamazlar. Deniz sakin olduğu zamanlar yolcular, yükler, posta hep ya motörlerle, yahud da sandal ve kayıklarla sahile taşınır. Eğer deniz dalgalı ise birçokları vapurun içinde denizin sükûn bulmasını beklerler.

Kıyının sığ olması orada bir rıhtım inşasına imkân bırakmamaktadır. Keneara tamamile ulaşmadan evvel denizde batmış gemilerin, sandalların enkazı, çöpler ve saire insana çok fena bir his verir. Kenara ayak bastınız mı, gümrük binalarının pisliği, berbadlığı derhal gözünüze çarpar. Burada İngilizlerin bulunduğunu ancak gümrük memurlarının üniformalarından anlarsınız. Sahilde çürümüş portakallarla dolu sandıkların husule getirdiği taaffün havayı berbad bir hale getirmektedir.

Yafanın, çok eski bir şehir olduğu ve çehresini hiç değiştirmediği harab evlerinin, küçük dükkânlarının fakirane manzarasından pek güzel anlaşılmaktadır. Fakat şehirden biraz dışarıya çıktınız mı, derhal bahçeler içindeki güzel binalar nazarı dikkatinizi celbeder. Bunları geniş caddeler, güzel mağazalar ve yeşil ağaçlar çerçevelemektedir.

İşte burası Yafanın yeni Yahudi mahallesi, asrî siyonistliğin faal merkezi «Telülâfif» şehridir. «Telülâfif»in İbranice manası «Bahar vadisi» demektir. Bahar vadisi her gün iktisad ve sanayi noktasından büyük tekâmüller göstermektedir.

***

«Telülâfif» i büyük bir cadde baştan başa katetmektedir. Bu caddenin ismi «Allenby street» tir. Büyük Sa-

vaşta oradaki İngiliz ordularına kumanda eden generalin ismi. Yeni siyonist merkezinin en orijinal vasfı sırf Yahudilerle meskûn olmasıdır. İdare adamları, polis memurları, tüccarı, amelesi, memurları, profesörleri, doktorları, avukatları istisnasız Yahudidir. Resmî dili İbranicedir. Muhabereler bu dilde yapılmaktadır. İlk, orta mekteblerle Kudüsteki Yahudi Üniversitesinde ders veren muallim ve profesörlerin İbraniceyi bilmeleri esas şart olarak konmuştur.

Üniversitede dışarıdan gelip ders vereceklerin de sade Yahudi olmaları kâfi değildir. Ayni zamanda İbraniceyi bilmeleri icab etmektedir.

Cumartesi günü bütün mağazalar kapalıdır. Eski kafalılar bugünü ibadete hasrederler ve ailelerile birlikte geçirirler. Eski kafalılar diyorum, çünkü gencler sinagoglarda ibadet edecekleri yerde spor yaparlar ve futbol oynarlar. Motosikletlerle yarış yaparlar. Birçok hahamlar bu fazla ileri ve asrî zihniyete mâni olmak için ellerinden geleni yapmışlarsa da hiçbir şeye muvaffak olamamışlardır.

Maamafih bu spor hevesinin genc Yahudi nesli üzerinde çok açık faydaları görünmektedir. Hepsi kanlı, canlı, faal ve neşeli, top yekûn hayattan memnundurlar.

Her sene ağac bayramında herkeste bir faaliyet görülür. Çünkü yeni Yahudi vatanının ağaca ihtiyacı vardır. Her bayram günü bütün çocuklar ağaç dikmeğe giderler. Sonra Yahudilerin karnaval günleri de burada son derece neşe ve sevinc içinde geçer. Sokaklardaki kalabalık iğne atsan yere düşmez tabirini andırır. Münakalâtı Yahudi polisler tanzim eder. Vaktile Yahudiden polis olacağı kimin aklına gelirdi?

***

Bütün Yahudi diyarında, hususile garbî Filistinde büyük zirai faaliyete tesadüf olunmaktadır. Eskiden hiç te mevcud olmıyan yeni bir rençper ve köylü sınıfı teşekkül etmiştir. Bu sınıfı vücude getirenler Almanya, Rusya, Polonyadan gelen Yahudilerdir. Evvelâ köyler yapılmış, sonra onların etrafında çiftlikler hasıl olmuştur. Zeytin, limon, portakal ağacları her tarafı süslemektedir. Buralarda kadın erkek üniversite talebesi çalışmaktadır. Kimi toprak sürer, kimi ekin eker, öğleyin de zevk ve neşe ile saç ve çinko damlar altında oturup yemek yerler.

Sıcak bastı mı, mekteb talebeleri bahçelerde, açık havalarda ders okurlar.

Filistindeki Yahudi diyarının inkişafı için Amerika, İngiltere ve Fransadaki Yahudi zenginleri birçok paralar vermişlerdir. Orta sınıfın arazi sahibi olabilmesi için büyük krediler açılmıştır. Bu arazi satılamaz, bağışlanamaz.

***

Kudüste yeni bir Yahudi şehri inşa olunmaktadır. «Nazaret» yakininde talebesi Almanyadan, Rusyadan, Polonyadan, Romanyadan, Yunanistandan gelmiş Yahudi kızlarından mürkkeb bir Ziraat mektebi açılmıştır. Buradaki bütün işler kadınlar tarafından yapılmaktadır. Atların, ineklerin bakılması, tarla sürülmesi, ekin ekilmesi, ağaç dikilmesi ve saire... Bunu yapan kızlar bir müddet evvel salonlarda şık elbiselerle dans ediyorlar ve piyano çalıyorlardı. Buna rağmen son işlerinden fevkalâde memnun görünmektedirler. Oradaki iki senelik yaşayış onlara bir cennt hayatı gibi gelmektedir.

Geceleri her çiftliğin, her tarlanın etrafında silâhlı bekçiler bulunmaktadır. Bütün köylüler ve çiftçiler de tüfekler, mitralyözlerle mücehhezdirler. Çünkü bu Yahudi diyarının birçok tarafları ıssız ve tenhadır.

Diğer taraftan erkekler için de daha ziyade teknik esasları ihtiva eden ayrı bir Ziraat mektebi daha vardır.

***

Yahudi diyarının en büyük limanı Hayfadır. Bu liman vapurlar, gemiler ve kayıklarla doludur. Burada kayıkçılığı ve hatta balıkçılığı bizzat Yahudiler yapmaktadırlar. Fakat burada İngiliz polisi her yerden daha faaldir. Çünkü Filistine cebinde bin İngiliz lirası olan her Yahudi girebilir. Fakat diğer milletlere mensub olanlar için iş böyle değildir. Diğer taraftan paraları olmıyan bir kısım Yahudilere de zaman zaman müsaade edilmektedir. Bunlar bilhassa memleketin kültür noktasından ihtiyacını temin için içeri alınmaktadırlar. Her sene gelenlerin adedi 15 bini, 20 bini geçti mi, içeri girme müsaadesine nihayet verilmektedir. Binaenaleyh içeriye gizli girme muamelesi geceleri cereyan etmektedir. Lâkin bu kaçakçılık son günlerde artık icra edilemiyor, çünkü kuvvetli fenerler denizi 40 mil mesafe açıklara kadar aydınlatmaktadır. Denizde tek sandal görünmedi mi, kaçakçılık tehlikesi yok demektir. Motörlü vasıtaların ise güneş doğmadan evvel limana girmeleri yasaktır.

Hayfa sanayi itibarile de siyonistliğin mühim bir merkezidir. Orada inşa edilmekte olan elektrik fabrikası yakında bütün Filistini aydınlatacaktır. Diğer taraftan Hayfa ticarî noktai nazardan da mühim bir faaliyete sahne olmaktadır. Musul petrollarının bir kısmı buradan vapurlara yükletilmektedir. Bir şimendifer yolu onu Bağdad hattile birleştirmektedir.

Hemen hemen denebilir ki Filistinde buhran yoktur. İngiltere hükûmeti Filistin bütçesine bu sene 2 milyon İngiliz liralık bir yardımda bulunmuştur. Her sene açılan Telülâfif panayırı Yahudi diyarını bütün dünyaya iktısaden tanıtmak vazifesini görmektedir.

Şimdilik burada 400 bin Yahudi toplanmıştır. Her ay, her hafta, her gün yenileri de gelmektedir. Kâfi miktarda para da olduğuna göre «siyonizm» inkişaf halindedir. Yalnız bu faaliyetin sonu ne olacak, iyi semereler verecek mi? Orasını Allah bilir.»

Elmas memleketinin tarihi

Cenubî Afrikada ilk elması bir çiftçi çocuğu bulmuş, fakat elmasın ne olduğunu bilen bir adama rastlayabilmek için hayli uğraşmak lâzım gelmişti

En güzel bir kadına hediye edilen en kıymettar şey nedir?.. En kıymettar bir tacı, en göz kamaştırıcı bir sorgucu süsliyen şey nedir? Elmas değil mi?.. Elmas kuyumcuların camekânında koyu renk kadifeler üstünde pırıl, pırıl yanan, her kadının gözünü ve gönlünü çalan bu kıymetli maden.... Dünyada kıymetli taş diye tanılan şeylerin hepsinden en kıymetli, en ehemmiyetli ve en değerlisidir. En nazik kadın parmaklarında en güzel kadın gerdanlarında dolaşan ve en yumuşak, en ince ve en nazik tenlere temas etmek için yontulan ve altınlara, plâtinlere gömülen bu cisme, bütün cisimlerin en sertidir dersem belki bana inanmazsınız.

Elması insanlar ve bilhassa kadınlar yalnız kıymeti için değil ayrıca da güzelliği için severler. Elması ışığa tutarsanız o büyülü bir ayna gibi parlak maviden koyu kırmızıya kadar bin renk aksettirir. İyi yontulmuş bir elmas mor, mavi, pembe, sarı ve ilâh. renklerin en güzel göründüğü bir ışık âlemidir.

Siyah elmaslar da vardır. Bu elmasların kıymeti o kadar büyük ve güzelliği o kadar harikulâdedir ki şairler siyah gözlü maşukalarının gözlerini siyah elmaslara benzetirler. Elmasların asıl en kıymetlileri gayet nadir tesadüf edildikleri için mavileri, kırmızıları ve yeşilleridir.

Güzellikleri ve kıymetleri bu kadar yüksek olan elmasların ele geçirilmesi, çıkarılması ve işlenilmesi çok zahmetlidir. On sekizinci asra kadar elmas yalnız Hindistandan çıkardı.

Fakat daha sonra başka memleketlerde de bulunmağa başlandı. On sekizinci asrın başlarında Brezilyada da elmas bulunmuştu. Ural dağlarında Avustralyanın Sumastra ve Borneo adalarında da elmas çıkarılmıştı. Fakat bu membalardan çok fazla birşey istihsal edilemedi ve uzun zaman dünyanın en büyük elmas istihsal merkezi Brezilyada kurulan Diyamantina şehri oldu.

***

1867 senesinde idi. Transilvalda Oranje nehri yanında oturan Boerler elmas nedir bilmiyorlar, gayet zahmetli olan bir müstemleke hayatı geçiriyorlar, yalnız ziraatle meşgul oluyorlardı.

Bütün hayatları tabiatle ve yerli ahali ile mücadele ederek geçmekte idi. Orada yaşıyanların çiftlikleri ekseriya birbirinden büyük mesafelerle ayrılmış bulunuyordu. Ve burada yaşıyanların yegâne okudukları şey incildi.

Bu çiftçilerin çocukları nehir kenarında oynarlardı. Bu oyun da parmaklarını suya daldırıp suyun dibinden ve çakılların arasından bin renkli güzel taşları toplamaktı. Çocuklar bu taşları alırlar, ceblerine doldururlar. Sonra güneşte nasıl ışıldadıklarını seyrederlerdi.

Günün birinde bir çiftçi çocuğu gene bir kucak taş toplamıştı. Bunu kendi evinin odasına getirmiş bir köşeye dökmüştü. Bu ara içeri giren anası bu taşların içlerinde bir tanesinin beyaz renkte olduğunu ve güneşte gayet kuvvetle ışıldadığını görünce biran dikkatle bakmıştı. Fakat işleri pek fazla olan Madam Yacobs (bu kadının ismi böyle idi.) taşla fazla meşgul olmamış ve gene işine gitmişti. Ancak bir, bir buçuk saat sonra mutfak ve ahır işlerinden biraz baş alan Madam Yacobs komşusu Niekerke ile biraz gevezelik ederken lâkırdı arasında nazarı dikkatini celbetmiş olan bu taştan bahsetmişti. Niekerke meraklı bir adamdı: «Mümkünse bu taşı görmek isterim» demişti. Halbuki ikisi içeri girdikleri zaman çocuklar o taşı yok etmiş bulunuyorlardı. Oynamışlar ve bir tarafa fırlatıp atmışlardı. Taş biraz araştırıldıktan sonra tozların altında bulunmuştu. Süt gibi beyaz ve ışığa tutulduğu zaman kristal gibi ışıldıyordu. İhtiyar komşu genç kadına: «Bu taşı bana satar mısınız?» diye sormuştu. Ve genç kadın «satmak mı?» diye gülmüştü. «O kadar hoşuna gittiyse al, senin olsun» ve işte o zaman Niekerkenin titrek parmakları taşı yelek cebine yerleştirmişti. Zannetmeyiniz ki bu namuslu Boer elmas bulduğunu biliyordu. Hayır, o bir seyyar satıcıya bir baltaya karşılık verilebilecek biraz şeffaf bir (topaz) taşı elde ettiği zannında idi. O akşam tesadüf olarak kendisine bir seyyar satıcı misafir gelmişti. Akşam tam soyunacağı zaman taşı hatırlıyan çiftçi bunu satıcıya göstermişti. Fakat satıcı da taştan hiçbir şey anlamıyordu. Bunumla bir alışveriş yapamıyacağını söyledi. Yalnız bunu eğer isterse başka esnafa göstereceğini söyledi. Niekerke satıcı O'Reillyyi senelerdenberi tanırdı. Esasen bu taşa da kıymet vermiyordu: «Peki al götür de sor» dedi.

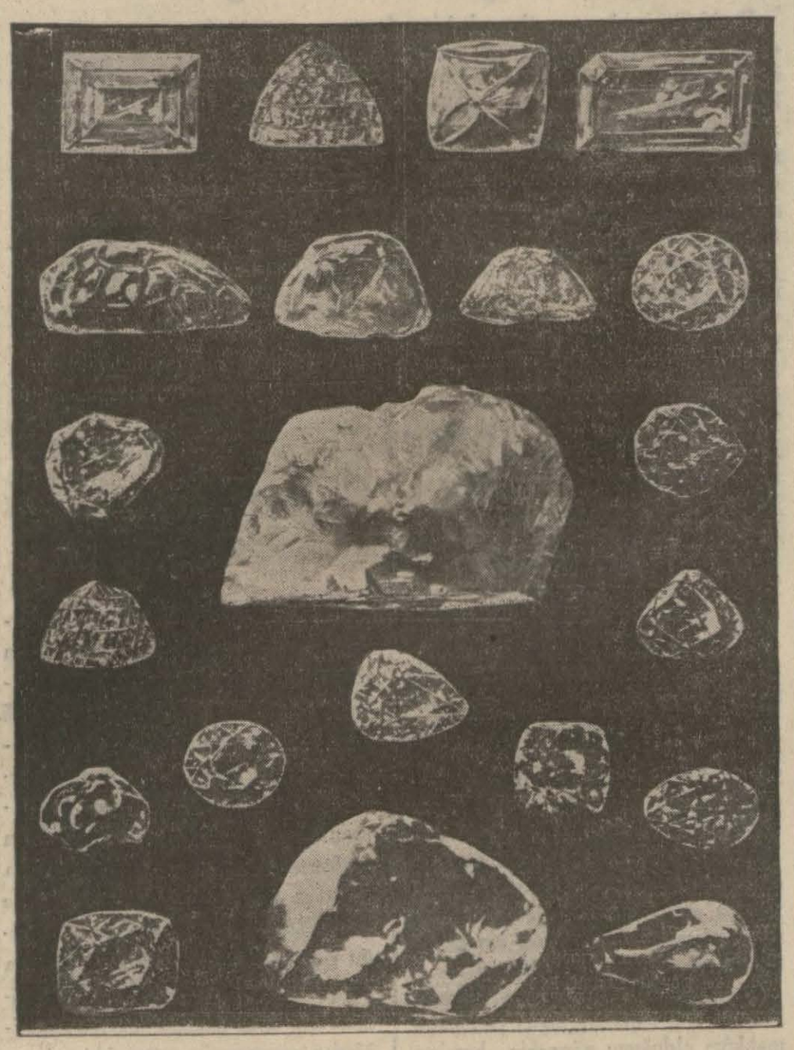

Dünyanın meşhur ve tarihî elmasları.. (Ortada yerde görülen dünyanın en büyük elması Cullinandır. Resim, Cenubî Afrikada bulunan ve elyevm İngiltere Krallığı hazinesinde duran bu elması tıraş edilmezden evvelki halile göstermektedir.)

Ertesi sabah sıcak bir havada tozlu ve tehlikeli yollara düşen O.Reilly nihayet birkaç gün sonra başka bir Boer merkezi olan Hopetonona gelmiş bulunuyordu.

Fakat burada hiçbir tüccar bu taşla alâkadar olmamıştı: «Canım bu yarım kıymetli taşlar Afrikada her derenin kenarında bulunur, diyorlardı. Bu iyi bir topaz, fakat size bunun için kimse beş para vermez.»

Orada bu taşa müşteri bulamıyan satıcı buradan daha küçük bir şehre gitmişti. Burada misafir olduğu bir evde ev sahibine bunu göstermişti. Ve ev sahibi bu taşla oynarken büyük bir hayretle şarab kadehini kestiğini görmüştü. O zaman çehresi ciddileşen ev sahibi «bu galiba elmas» demişti.

Ayni sofrada küçük şehrin eczacısı da bulunuyordu. O bu taşın topaz olduğunu iddia etmişti. Bunun üstüne ev sahibi ile eczacı bahse girişmişlerdi. Bunu doktor Atherstone muayene için yolladılar. Doktor bunu muayene ettikten sonra onlara şu kâğıdı yazmıştı :«Yolladığınız taş elmastır. Sizi tebrik ederim. Kıymeti beş yüz liradır..»

Bu haberi alanları büyük bir sevinc kaplamıştı. Hemen taşı alıp Kaplond valisine götürmüşler, vali bu taşı 500 liraya almış ve onu hemen Paristeki beynelmilel sergiye yollamıştı.

Parise giden bu taş Afrikadan gelen ilk elmas olduğu için epey merak tevlid etmişti. Fakat madenciler ve tabakat mütehassısları bir nehir kenarında bulunan taşın hiçbir şey ifade etmediğini söylemişlerdi. «Su ile çok uzaklardan gelebilir» demişlerdi.

Bu mütaleaların üzerine herkes ümidini kesmişti. Yalnız Niekerke müstesna idi. O taşın nerede bulunduğunu öğrenmiş ve hiç üşenmeden tam on ay orasını araştırmıştı. Bazı zenciler ve bazı çiftçileri de kandırmış olan ve onlarla birlikte sahili tarayan bu adamın on aylık mesaisi hiçbir netice vermemişti. İşte tam bu işe nihayet verileceği zamanda bir küçük zenci çocuğu Oranje nehrinde bulduğu bir elması efendisine getirmişti. Bu ilk bulunan elmastan daha büyüktü. Bunu duyan Niekerke atına binerek hemen o çiftliğe koşmuş 50 koyun, 10 manda ve bir beygir gibi ora yerlilerine ve Boerlere göre çılgın bir fiat mukabilinde bu taşı almıştı.

Niekerke bu taşı Hopetonondaki tüccarlara birkaç gün sonra 11,200 liraya satmıştı. 83,5 kırat olan bu taş sonunda (Cenubî Afrika yıldızı) ismile şöhret kazanmış ve 25,000 liraya satılmıştı. Bu taş şimdi yontulmuş ve temizlenmiş vaziyetinde 47,75 kırattır.

Bu taş ta bulunduktan sonra altı ay daha teşkilâtsız ve plânsız araştırmalar yapılmış, nihayet bir elmas arayıcıları grupu teşekkül etmiş ve plânlı bir araştırma usulü bulunmuştu.

Bütün kuvvetlerile sıcakta, yağmurda, kum fırtınalarında yorulmadan, bıkmadan çalışan ve yıpranan bu elmas arayıcılardan ilk grup kısa bir zamanda 10 kırattan 30 kırat büyüklüğüne kadar tam 3000 parça elmas bulmuşlardı.

***

İşte Transivalda ilk elmas böyle bulunmuştur. Bu mesai inkişaf ettikten sonra şirketler teessüs etmiştir. Eğer piyasada elmaslar bol değil ve fiatleri hâlâ pahalı ise bu kabahat bu şirketlerdedir. Çünkü bu şirketler yalnız elmas çıkarmak için değil, çıkarmamak için de aralarında anlaşma yapmışlardır. Çünkü Cenubî Afrikadaki elmasların hepsinin piyasaya dökülüşü, elmas fiatini müthiş surette kıracaktır.

Rusyaya giden heyetimiz döndü

1 mayıs şenliklerinde hazır bulunmak üzere Rusyaya gitmiş olan heyetimiz dün sabah şehrimize avdet etmiştir.

Heyet reisi Muzaffer dün kendisile görüşen bir muharririmize şunları söylemiştir:

«— Rusyada yüksek misafirperverlik gördük. Bu hususdaki ihtisaslarımı Tas ajansı vasıtasile söylemiş tim. Buna ilâve edilecek bir şey yoktur. Heyetimiz yarın (bugün) Ankaraya dönecektir.

Fransada kalem âmiri muavini olan ilk kadın

Fransa Posta, Telgraf ve Telefon nezareti işletme kalemi âmir muavinliğine, matmazel Labonne isminde bir genç kadın tayin edilmiştir. Böyle mühim bir vazifeye tayin edilen ilk kadın olması itibarile, Fransız gazeteleri bu hâdiseye çok ehemmiyet vermişlerdir.

Gülhane müsamereleri

Gülhane hastanesinin mutad tıbbi müsameresi 12/5/935 pazar günü saat 16,30 ilâ 18,30 arasında yapılacaktır. Arzu eden meslektaşların bulunmaları rica olunur.

Dünya hâdiselerinden akisler

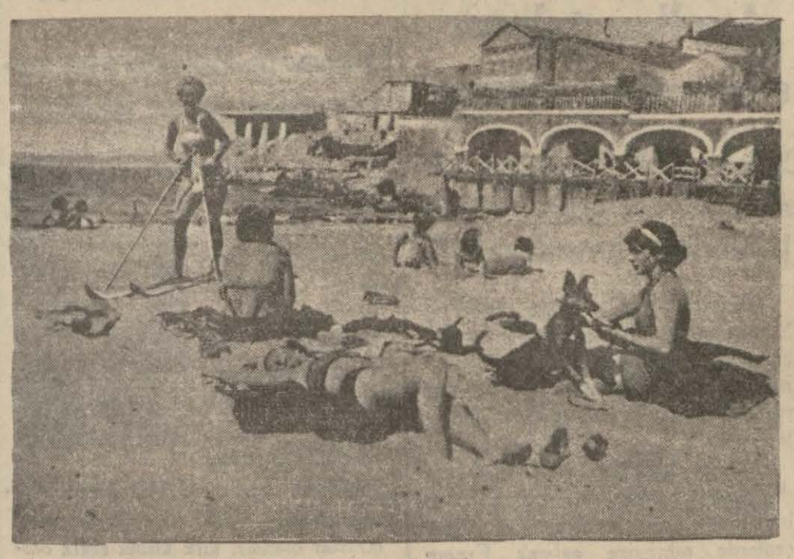

Baharın ilk sıcak günlerinden istifade ederek Marsilya plâjında denize girmeğe başlıyan spor meraklıları içinde hâlâ kış sporuna doyamıyan ve sıcak kumlar üstünde bile kayaklarını yanlarından ayıramıyanlar görünmektedir.

Viyanada yapılan berberler mü - sabakasında 1935 baharı için birinciliği kazanan balo başı.

Bulgaristan Başvekili Toşef torununu çok seven iyi bir büyük babadır.

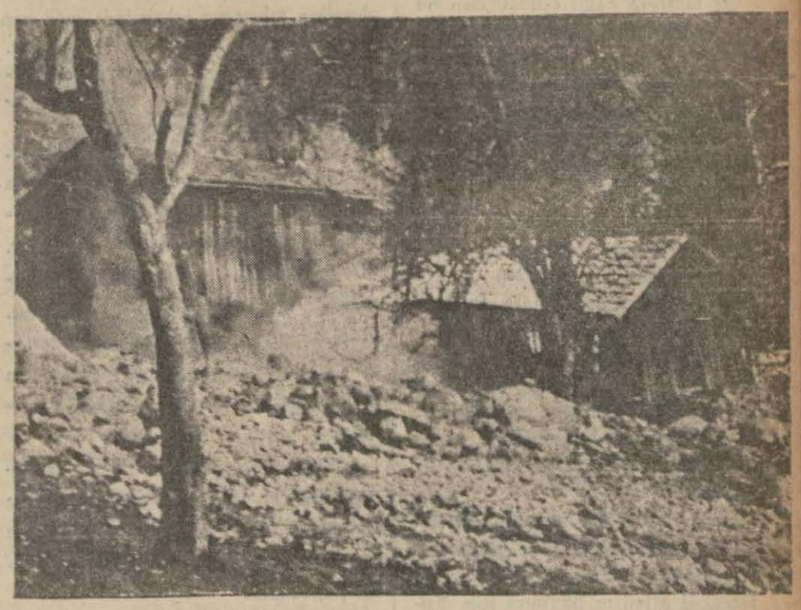

Sonnwendjochta 1000 metro yükseklikten kopan toprak yığınları bir köyü harab etmiştir. Vaktinde kaçabilen köylüler ve hayvanlar tamamile kurtulmuşlardır.

Avrupanın bazı memleketlerinde ana bayramı vardır. Çocuklar analarına hediye alırlar, analarını tebrik ederler. Bu küçükler de bebek - analarını bayramı yapmaktadırlar. Her halde kucaklarındaki yalancı bebeklerin sahihi bebek olacağı gün de olacaktır.

Güzellik kraliçeleri intihabı bazı memleketlerde bir yana atılır gibi oldu. Fakat bazı memleketlerde hâlâ bu mesele eski ehemmiyetini kaybetmemiştir. İspanya da onlardan biridir. Gördüğünüz genç kız, Signorita Julia Rodriguez, profili tam klâsik İspanyol çizgilerine malik olmasından dolayı 1935 Madrid Güzellik Kraliçesi intihab edilmiştir.

Frankfurt Ammayendeki dünya köpek sergisinde en güzel köpeğe mükâfat verilmiştir. Resmimiz dünyanın en güzel köpeği olarak seçilen Speineli sahibile birlikte gösteriyor.

Tıpkı bizde olduğu gibi Danimarkada da Ulusal şarkılar toplanıyor. Mütehassıslar köy köy, yer yer gezip eski millî şarkıları plâklara çekmektedirler. Resmimiz Danimarkaya aid «İzlanda» adasında bestekâr Jon Leissin İzlanda şarkılarını ihtiyar köylülere söyleterek zaptetğini gösteriyor.

— İkiz kocaya varmak istiyen ve bunu gazete ile ilân eden bu iki kız kardeş Avusturyalıdırlar. Dünyanın her tarafındaki ikizlerden ilânlarına cevab alan bu genc kızlar, gene kendi memleketlileri olan bahriyeli ikiz erkek kardeşlerle nişanlanmışlardır.

SPOR

Büyük spor bayramına hazırlık

31 mayısta yapılacak müsabakalara ecnebi etletler de girecek

935 mevsiminin ilk ve büyük atletizm müsabakasının seçmeleri bu cuma Robert Kolej sahasında yapılacaktır.

İstanbul atletizm bayramı namile yapılan bu müsabakaların hemen her sene artan alâkası bu büyük hareketi gittikçe kuvvetlendirmektedir. Kolejin eski muallimlerinden Geytsin himmetile başlanan bu müsabakaların ilk senesinde Oksford Üniversitesinden davet edilen birkaç atletin aramızda müsabaka yapması için çok çalışılmıştı. İngiliz atletlerinin İstanbula gelmesi büyük bir masrafa bağlı olduğundan bu fikrin tahakkukuna imkân bulunamamıştı.

Geçen sene Kadıköyünde yapılan müsabakalara Viyanadan iki, Yunanistandan beş atlet getirilerek, müsabakalara büyük bir ehemmiyet verdirilmişti. 31 mayısta yapılacak İstanbul atletizm bayramı için bu sene ecnebi atletleri davet eden komite, Macaristanın en şöhretli atletlerinden Zalco ile Kovaçı bu müsabakalara getirmeğe muvaffak olmak üzeredir.

Zalco Avrupada büyük yarışlar kazanmış, Amerikada muvaffakiyetli koşular yapmış, 800 metro koşucusudur.

Macar atletinin bu mesafede yaptığı en yüksek derece bir dakika elli iki saniyedir.

Kovaç 110 metro manialı yarışta gene Avrupanın en yüksek derecesine malik bir atlettir.

İstanbul atletizm bayramı için Yunanlıların disk atma rekordmeni Silas gelecektir ki bunun derecesi 48 metrodan fazladır.

800 metro için geçen sene de İstanbula gelen Yorgakoplos gelecek, 110 metro manialı yarışta geçen mevsim İstanbulda büyük bir muvaffakiyet gösteren Yunanlı Mandikas ta bulunacaktır. Macar takımile beraber Macaristan disk atma rekordmeninin bulunması ihtimali de vardır.

Macaristan ve Yunanistanın en kuvvetli atletlerini toplıyacak olan İstanbul atletizm bayramı Balkan oyunlarından evvel yapılacak en büyük bir atletizm hareketi olacaktır. Balkan oyunlarına hazırlanan atletlerimizin bu müsabakalarda alacakları dereceler bu karşılaşma dolayısile şayanı dikkattir.

Apollon takımı şehrimize geliyor

Cuma günü Beşiktaş, pazara da Galatasaray takımlarile karsılaşacak

Galatasaray ve Beşiktaş kulübleri Yunanistanın kuvvetli takımlarından biri olan Apollon takımını 17 ve 19 mayıs cuma ve pazar günleri iki maç yapmak üzere şehrimize davet etmişlerdir.

Apollon takımının Atina ikincisi olduğu, son zamanlarda çok ivi halde bulunduğu haber verilmektedir. Geçenlerde şehrimize gelerek Fenere mağlûb olan Olimpivakos takımının bir kısım halk üzerinde Yunan futbolü hakkında yanlış fikirler veren oyununu telâfi etmek maksadını güden Apollon takımının şehrimizde maç yapmak arzusunu izhar ettiği söyleniyor. Diğer bir tabirle söylemek lâzım gelirse Apollon futbolcuları mağlûbiyet acısını çıkarmak için gelmektedir.

Şimdiye kadar gelen Yunan futbolcuları kendi oyun sistemleri hakkında bir fikir vermiş vaziyettedirler. Komşularımız süratli bir oyun oynuyorlar. Oyunun sonuna kadar ayni sürati muhafaza ettikleri halde yorulmuyorlar.

Karşılarında oynıyacak takımlarımız da ayni sistemi tatbik ettikleri için müsabakalar heyecanlı olacağa benziyor.

Misafirler çarşamba günü Romanya bandıralı Recele Karol vapurile şehrimize geleceklerdir. İlk maçını Taksim stadyomunda Beşiktaş takımile yapacaktır.

Apollon takımının da ne dereceye kadar kuvvetli bir ekib olduğunu ancak burada yaptığı maçları gördükten sonra anlamak mümkün olacaktır.

Mancster City Viyanada

İngiltere profesyonel likinde dördüncü olan geçen seneki kupa birincisi Mancster City lik maçlarının nihayetlenmesi dolayısile Avrupaya seyahate çıkmıştır.

İngiliz takımı Viyanada yaptığı ilk maçta Papit takımını beş üç mağlûb etmiştir. Mancsterin hakimiyeti altında geçen bu maçta 40,000 seyirci hazır bulunmuştur.

Papit takımında dokuz beynelmilel oyuncu oynamıştır.

Eskişehirde yapılan spor bayramı

Eskişehirde yapılan spor bayramındaki geçid resmi

Eskişehir (Hususi) — Cuma günü Halkevi alanında bir spor bayramı yapılmıştır. Bu bayrama bütün sporcular iştirak etmiştir. Merasime bir geçid resmile başlanmış, lise talebesi tarafından piramid hareketleri yapılmış, Hava mektebi ile Liseliler arasında voleybol ve futbol maçları ve atletizm müsabakaları yapılmıştır.

Genç mekteblıler arasında yapılan bu muhtelif müsabakalar çok heyecanlı olmuş, büyük bir alâka ile takib olunmuştur.

Eskişehirliler şehirler arasındaki temasa çok ehemmiyet veriyorlar. Geçenlerde Ankaralıları çağırmışlardı. Yakında Bozöyük futbol takımı da buraya gelerek iki maç yapacaktır.

Mıntıkalar arasında yapılacak müsabakalar sporcularımızın tecrübeleri-

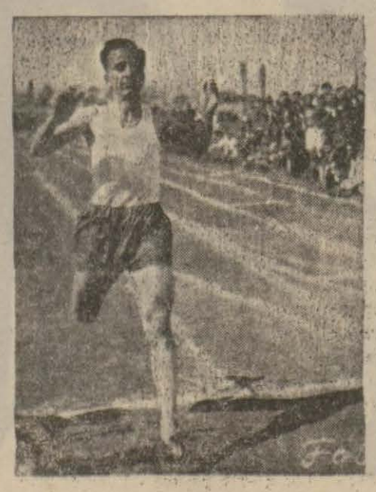

100 metro koşunun finali

ni ve teknik bilgilerini arttıracağından çok mühimdir.

İzmirde çalışan hususî otobüsler

İmtiyazın Belediyeye verilmesine itiraz ediliyor

Otobüsçüler Birliği reisi Berrak

İzmir (Hususi) — Belediye azalarından bazıları, şehir dahilinde otobüs işletmesinin doğrudan doğruya belediye tarafından temin ve idaresine taraftardırlar. Bu noktai nazar, Şehir Meclisinin son toplantısında konuşulmuştur. Buna taraftar olanlar, kırk kişilik sekiz otobüsün Kordon için kâfi geleceğini söylemişler ve bu takdirde belediyenin, yılda (40) bin lira kazanacağını bildirmişlerdir. Fakat meclisin ekseriyeti bunu doğru görmemiş, reddetmiştir.

Şimdiki halde Kordon nakliyatı, eşhasa ve şirketlere aid otobüslerle yapılmaktadır. Fakat (doğrudan doğruya belediye tarafından idare keyfiyeti) otobüsçüleri hâlâ düşündürmektedir. Otobüsçüler, her bakımdan bunun imkânsız ve belediye için zararlı olduğuna kanidirler.

Otobüsçüler Birliği idare heyeti reisi doktor Berrak diyor ki:

— İstanbul belediyesi 4 senedenberi, işletme imtiyazını elinde taşıdığı halde, münakalâtı hususi müesseselere yaptırtıyor. Çünkü bunu başarmak için teşkilât lâzımdır. Bu vesait ise fazla masraf kaldırmaz.

Belediye meclisinde mevzuubahs vesaitle 40 bin lira kâr değil, 40 bin lira ziyan eder. 3 kilometroluk Kordon üzerinde bu arabalar işliyemez.. Masrafları ağırdır. Arabalar dolmak için beklemek lâzımdır. Bu ise halkı sıkar. Bugünkü otobüs sahipleri amortisman ayırmak şöyle dursun, mütemadiyen zarardadırlar, sermayeyi bitiriyorlar. Fakat bir kumar iptilâsı gibi işin içine girmiş bulunuyorlar. Şehirde nakil vasıtalarının bu kadar bolluğuna rağmen vukua gelen kazalar lâyiktir.»

Mekteblerde imtihan vaziyeti sıkıştı

Maarifte bugün de bir toplantı yapılacak

Lise, orta mekteb ve muallim mektebleri imtihanlarının yapılmasına dair talimatnamenin sureti tatbiki hakkında görüşmek üzere dün de hususi liseler müdürleri Kültür müdürü Eminin Başkanlığında toplanmışlardır.

Hususi liselerde vaktile orta tedrisat müfredat programını aynen kabul etmiş bulunduklarından, resmi lise ve orta mekteblere mahsus imtihan talimatnamesini de tatbika mecburdurlar. Bu itibarla mikdarı 7 ye baliğ olan hususi liseler de imtihanlarını, resmi mekteblerle beraber 13 gün zarfında bitirmeğe mecburdurlar.

Talimatnamenin sureti tatbikına aid Kültür Bakanlığından vaki olan sorguya dün akşama kadar bir cevab gelmemiştir. Bunun için lise ve orta mekteb müdürleri yarın da Kültür müdürü Eminin başkanlığında toplanacaklar ve o vakte kadar Kültür Bakanlığından gelmesi ümid edilen cevaba göre imtihan talimatnamesinin tatbiki imkânlarını arıyacaklardır.

Alâkadarların verdiği malûmata göre imtihanların on üç günde ikmal edilebilmesi için ya, imtihanların birer muallimle yapılması ve imtihan heyeti teşkilinden sarfı nazar edilmesi, yahud da şehrimizdeki Yüksek Muallim mektebi talebesi ve azlık mekteblerindeki muallimlerin de imtihan heyetlerine seçilmesile mümkün olabilecektir. Bu lüzum da Kültür Bakanlığına bildirilmiştir.

Kabataşta yeni bir bina

İnhisarlar İdaresi, Kabataştaki Başmüdürlük binasının yanında yeni bir bina yaptırmıştır. Önümüzdeki aydan itibaren buraya İnhisarlar İdaresinin Cibalide bulunan levazım müdürlüğü ile bazı ambarları taşınacaktır.

Tarihin meşhur simaları

"Cumhuriyet,, in müsabakası

Büyük devlet adamları : 8

Reşid Paşa

Reşid Paşayı kısaca anlatmak için: «Güneşin garbden doğduğunu şarkta ilk anlıyan adam» demek yetişir. Bu büyük devlet adamı yalnız o hakikati anlamakla kalmadı, garbden doğan medeniyet güneşinin ışığını kendi yurduna da getirmek istedi ve o uğurda medeni cesaretin en yükseğini gösterdi.

Bugün dile kolay gelen garblileşme, garb harsını benimseme işi yüz yıl evvel ülkeler devirmekten, belki aya çıkmaktan daha güçdü. Çünkü koyu bir taassub, kara bir istibdad, bu mübarek topraklar üzerinde erimez bir bulut gibi yaşayıp gidiyordu. Türkeli cehlin ve zulmün elinde, yıldızsız bir gecenin kucağında yaşıyordu. Reşid Paşa, bu sonsuz geceyi parçalamak, Osmanlı imparatorluğu hududları içine biraz nur, biraz ışık getirmek istiyen hamiyetli, dirayetli ve bilgili adamdır.

Onun böyle bir düşünce ile ortaya atıldığı günlerde imparatorluk çökmek üzere bulunuyordu. Mısır Valisi Mehmed Alinin orduları Nezibde yeni bir zafer kazanmıştı, İstanbula inmek için Avrupalıların göz yummalarını bekliyordu. Osmanlı ordusu mahvolmuştu, donanma ise amiralının ihanetile İskenderiyeye götürülmüştü. Mehmed Aliye teslim edilmişti. Hükümdar genci, bilgisizdi, kime el uzatıp kimden yardım arayacağını bilmiyordu. İdare makinesi tamamile bozuktu, her tarafta dağılma emareleri görülüyordu.

O sırada elçilikle Pariste bulunan Reşid Paşa, imparatorluğun yıkılmağa mahkûm olduğunu görmekle beraber bu yıkılsın önüne geçmek için ne yapılmak lâzım geleceğini de anlamıştı. Kağsamış yapıya payanda vurmak lâzımdı ve vurulacak payandaları garb malzemesile perçinlemek gerekti.

Reşid Paşa işte bu düşünce ile Paristen kalktı, İstanbula geldi, sadrazam Hüsrev Paşa ile görüştü, fikrini bir nebze ona da açarak padişahla görüşmek istediğini söyledi. Ölüm derecesinde hasta olan imparatorluğa ancak Allahtan şifa gelmesini bekliyen sadrazam, Reşid Paşanın düşüncelerini düpedüz küfür saydı, hünkâra bir kâğıd yazdı: «Huzurunuza çıkacak adam, kızıl kâfirdir. Frengistandan müslümanlığa uymaz fikirler alarak gelmiştir. Azçok bir zararı görülmeden giderilmesi icab eder. Katline ferman buyurun.» dedi ve kâğıdı Reşid Paşanın eline verip saray ayolladı.

Genc diplomat bu tavsiye ile huzura çıktı. Avrupanın siyasî vaziyetini, Mısır meselesinden doğacak ağır neticeleri ve imparatorluğun iç siyasetinde yapılması gerekli olan değişiklikleri ateşli bir belâgatle anlattı, önünde bulunulan uçurumu genc padişaha bütün korkunçluğile gösterdiği gibi o uçurumdan nasıl uzaklaşılabileceğini de uzun uzun izah etti ve... Sağ olarak Babıaliye döndü. Yenilik eskiliğe galebeyi çalmış demekti.

Reşid Paşa, imparatorluğu Avrupaya sevdirebilmek için herşeyden evvel medenî bir idare sistemi kurmak lâzım geldiğine kanaat getirmişti. Gülhane hattı iste o kanaatin doğurduğu bir eserdir. Genc vezir, Sultan Abdülmecide imzalattırıp kendi ağzile binlerce halkın önünde okuduğu bu beyannamede Osmanlı bayrağı altında yaşıyan her ferdin malından, canından, ırzından emin olarak yaşıyabileceğini, musadere ve angaryenin kaldırıldığını, muhakemesiz ve hükümsüz kimsenin idam edilemiyeceğini ve sürgüne gönderilemiyeceğini, vergilerin kanunla tayin ve tahsil olunacağını ilân ediyordu. Müslüman ve hıristiyan tebaa arasında hukuk müsaviliğini de vadeden bu beyanname, idare sisteminin temelinden değiştirildiğini, saravla yüksek memur tabakasının istibdadına kısmen nihayet verildiğini göstermek itibarile çok mühimdi ve müslümanların da, hıristiyanların da havsalasına sığmıyan bir değeşikliği ihtiva etmekte idi.

Reşid paşa

Reşid Paşanın umumî idrak seviyesi fevkine çıkarak yaptığı bu hareketin o devre göre ehemmiyeti kendisinin Gülhanede öldürüleceğine inan beslemesile ve beyannameyi okumağa giderken vasiyetnamesini yazıp evinde bırakmasile anlaşılır. Gerçi o, umduğu gibi linç edilmedi. Fakat alkış ta görmedi. Hatta, hıristiyanların müslümanlarla ayni haklara mazhar edildiğinden memnun ve müteşekkir olması lâzım gelen Rum partiği, Reşid Paşanın okuyup bitirdiği kâğıdın torbaya konulması üzerine yavaşça sağına döndü, yanıbaşında duran bir frenk diplomata: «Temenni ederim ki şu kâğıd bu torbadan bir daha çıkmasın» dedi. Çünkü onun ve benzerlerinin ülküleri, imparatorluğun buhran içinde yıkılıp gitmesile tahakkuk edebilirdi. Yenilik ve düzen onların işine gelmezdi. Lâkin softalar ve mutaassıblar da bu yeniliği beğenmemişlerdi, Reşid Paşayı «kâfir» olarak aralarında afaroz etmişlerdi.

Osmanlı imparatorluğu on dokuzuncu asrın ilk yarısı içinde batmadı ise bu, Reşid Paşanın getirdiği yenilikler yüzündendir. Muhite ve zamana uymıyan o kağşak müessese, bu değerli devlet adamının açtığı tanzimat devri sayesinde yüz yıl kadar daha yaşadı ve en sonunda -genc muhite ve zamana uyamamazlıktan dolayı- battı.

Reşid Paşa bir Avrupalı gibi düşündüğü için Avrupalıların sevgisini ve saygısını kazanmıştı. Bu erişten aldığı kuvvet ve cüretle Mısır meselesini en az bir zararla kapattı, imparatorluğa yeni bir ordu ve donanma verdi, mektebler ve mahkemeler açtı, asra uygun kanunlar yaptı, eskilikle usanmadan mücadele ederek birçok yenilikler vücude getirdi, ölüme mahkûm olan devleti haysiyetli bir siyasî unsur haline getirerek Avrupa muvazenesi üzerinde müessir roller oynıyabildi, Mısır ordularına yenilen bu zayıf imparatorluğu, Lehistan ve Macaristan ihtilâllerinde ihtilâlcileri -Rusya ve Avusturyaya karşı- himaye edecek vaziyete yükseltti ve, hatta -o güne kadar işitilmemiş bir iş olmak üzere, İngiltere, Fransa, Sardunya hükûmetlerile- Rusya Çarlığı aleyhine bir ittifak yaparak bu üç hıristiyan devlet ordularını Osmanlı askerile yanyana harbettirdi ve Paris kongresinde imparatorluğun Avrupa devletleri ailesine dahil büyük bir müessese olduğunu kabul ettirmek yolunu buldu.

Can çekişen bir hastayı yüz yıl daha yaşatmak büyük bir iştir ve Reşid Paşa işte bu müşkül işi birçok güçlükleri yenerek başaran adamdır.

M. Turhan TAN

Bu rey varakasını kesib saklayınız

Cumhuriyetin müsabakası

Rey Pusulası

Devlet adamları Serisi

8 inci

isim ve adres

Tarihin meşhur simaları

Büyük müsabakamızın tafsilâtı

1500 lira mükâfatlı büyük müsabakamız devam ediyor. Müsabakamızın esası şudur:

12 — Meşhur kumandan
12 — Meşhur devlet adamı
12 — Meşhur kadın
12 — Meşhur kâşif
12 — Meşhur iş adamının hayat ve muvaffakiyetlerini sırasile ve grup halinde neşrediyoruz. Her makalenin içinde bir de rey varakası vardır. Karilerimiz bu rey varakalarını saklıyacaklar ve 60 büyük adama dair yazıların neşri bitince, her serideki şahıslara birinci, ikinci, ilâh.. diye dolduracak «Cumhuriyet müsabaka memurluğu»na yollayacaklardır.

Beş seri neşrolunup reyler tamamen bize yollandıktan sonra tasnif işine başlanacak ve rey varakalarındaki isimler sıraya konulacaktır. Her grubda en çok numara alan büyük adamlara rey verenler veya bu intihaba yaklaşanlar arasında 500 kartimize 1500 liralık mükâfat verilecektir.

Mükâfat sırası şöyledir:

1 - kişiye 300 gümüş lira
1 - kişiye 200 gümüş lira
1 - kişiya 100 gümüş lira
5 - kişiye birer beşibiyerde Cumhuriyet altını
10 - kişiye birer yarım beşibiyerde cumhuriyet altını
15 - kişiye birer cumhuriyet altını
470 kişiye muhtelif hediyeler

***

Müsabaka neticesine intizaren her günkü rey puslalarını saklayınız. Eksik rey varakalarınız için lâzım olan gazete nüshalarını idarehanemize beş kurusluk pul yollıyarak tedarik edebilirsiniz. Müsabaka nüshalarından kâfi miktarda saklanmıştır.

Sergiler panayır yerine dönmiyecek

Hükûmete verilmek üzere etraflı bir rapor hazırlandı

Memleket dahilinde kurulacak sergilerin tarz, sistem ve gayelerinin nelerden ibaret olması icab edeceği alâkadar bütün makamlarla beraber Ticaret Odalarından da sorulmuştur.

İstanbul Ticaret Odası heyeti yaptığı birkaç toplantıda bu sergiler işini tetkik etmiş, neticede hükûmete gönderilmek üzere bir rapor hazırlanmıştır.

Hayli münakaşalı olan bu tetkikat esnasında konuşmalara hâkim olan ve ekseriyet kazanan bir fikre göre, bugüne kadar gelip geçen yerli sergilerin hazırlanma şekli ve mahiyetleri sakat ve yanlış olduğu gibi mahallî ticarete de zararlı görülmüştür. Hele, sergi dahilinde perakende satışa müsaade edilmesinin sergi tesis etmekteki gayeyi tamamen kaybettirdiği ve birtakım yerli san'at ve ticaret işlerine fena tesir yaptığı görülmüştür.

Bunun için, şimdiden sonra memlekette kurulacak sergilerin, eğlenceli ve hedefsiz bir panayır halinden kurtarılması ve haricin alâkasını celbedecek tarzda umumî sergiler kurulması istenmiştir. Yunanlıların Selânik sergisinde yaptığı ve bizim son İzmir beynelmilel panayırında tatbik ettiğimiz gibi sergilere yerli müesseselerden başka hariçten diğer memleketlerden de ticaret ve sanayi müesseselerinin iştiraki temin olunmalı ve sergilerimizi görmek üzere ecnebi memleketlerden türist getirilmelidir. İktisad Vekâletine gönderilen raporda bu gaye uzun uzadıya izah olunarak sergilerimizin muvaffak olan İzmir panayırında olduğu gibi daha ciddî, şümullü ve yakın, uzak ecnebi memleketler ticaret ve sanayiini alâkader edecek bir tarzda kurulmak lâzım geldiği beyan olunmuştur.

Şair Ziya Paşa için Adanada ihtifal yapılacak

Adana (hususi) — Meşhur şair Ziya Paşanın burada Ulucami bahçesindeki mezarında, her yıl, merhumun ölüm tarihi olan 17 mayısta bütün mekteblerin iştirakile ihtifal yapılır. Bu yıl da ayni suretle Halkevimizin önayak oluşile canlı bir ihtifal daha tertib edilmektedir.

HAFTALIK RADYO PROGRAMI

Bu aksamki program

İSTANBUL:
18 dans musikisi, plâk - 18,30 jim - nastik, Bayan Âzade Tarcan - 18,50 muhtelif plâklar - 19,30 haberler - 19,40 Mayistro Goldenberg idaresinde koro heyeti - 20 Ziraat Bakanlığı namına konferans - 20,30 piyano solo (Ferdi Ştatzer) - 21 viyolonsel solo (plâk) - 21,20 son haberler, borsalar - 21,30 radyo orkestrası - 22 radyo caz ve tango orkestrası ve Çadırcı (Şan).

VİYANA:
17,05 piyano konseri - 18,05 gramofonla dans musikisi - 18,50 spor neşriyatı - 20,50 kadınların zamanı - 22,50 spor neşriyatı - 23,05 haberler - 23,25 spor haberleri - 23,30 eski Viyana musikisi - 24,50 konuşma - 1,05 Çingene musikisi.

BERLİN:
19,05 çocuk neşriyatı - 19,30 annelerin zamanı - 19,50 spor neşriyatı - 20,05 karışık neşriyat - 20,50 spor haberleri - 21,05 askerlerin zamanı - 23,05 haberler - 23,35 Alman merkez istasyonu - 1,05 eğlenceli musiki.

BUDAPEŞTE:
18 Salon orkestrası - 18,50 spor neşriyatı - 19,50 Şan konseri - 21,20 orkestra konseri - 22,50 haberler-23,20 piyano konseri - 24,05 Çingene orkestrası - 1,10 haberler.

BÜKREŞ:
18,05 orkestra konseri - 20,25 gramofonla Rumen musikisi - 21,05 radyo temsili - 22,20 Şan konseri - 22,40 orkestra konseri - 23,05 haberler-23,30 radyo orkestrası.

TULUZ:
20,05 Tirol şarkıları - 20,25 halk musikisi - 21,20 opera parçaları - 21,35 operet orkestrası - 22,05 radyo fantezisi - 22,50 diğer bir radyo fantezisi - 23,25 senfonik konser - 23,50 filim musikisi - 24,05 Viyana orkestrası - 24,20 operet şarkıları - 24,40 şarkılar - 24,50

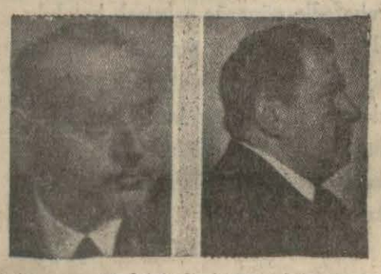

Solda 17 mayısta Viyana radyosunda şarkı söyliyecek şarkıcılardan Herman Viedemann, sağda 16 mayısta orkestra ile kendi eserlerinden mürekkeb bir konser verecek olan Josef Marks

köylü musikisi - 1,05 radyo fantezisi-1,25 askeri bando.

VARŞOVA:
16,40 gramofonla klarnit musikisi - 17,05 hafif musiki - 18,05 dans musikisi - 19,05 Solistlerin konseri-19,15 hafif musiki - 21,05 konser - 21,35 Viyana valsleri - 21,50 haberler - 22,05 eğlenceli neşriyat - 23,20 senfonik konser - 24,10 dans musikisi.

Pazartesi: 13 mayıs

İSTANBUL:
18 fransızca ders - 18,30 dokuzuncu senfoni (Bethoven) - 19,30 haberler - 19,40 Bayan Jale Şan piyano ile birlikte - 20 Gavin kardeşler ve mandolinata orkestrası - 20,30 keman ve viyola konseri düet (Laşinski ve İzzet Nezih) - 21 gitar solo (Maryo) - 21,20 son haberler, borsalar - 21,30 radyo caz ve tango orkestrası ve Bayan Bedriye Tüzün (Şan).

VİYANA:
17,15 filim musikisi - 18,45 Şan konseri - 19,20 karışık neşriyat - 21,20 konser - 22,05 mizah - 22,15 konserin devamı - 23,05 haberler - 23,15 Org konseri - 23,55 konuşma - 24,05 konser: Lisztin eserleri - 24,35 konuşma - 24,50 cazband takımı.

BERLİN:
17,05 mizah - 17,35 genclik ve spor-19,35 hukuki konuşma - 20,45 günün akisleri - 21,05 haberler - 21,15 akşam konseri - 22,15 konuşma - 22,35 konuşma - 22,50 karışık neşriyat - 23,35 oda musikisi - 24,15 hikâye.

BUDAPEŞTE:
17,05 «Kavaleriya Rüstikana» operası - 19,40 almanca ders - 20,25 gramofon - 21,25 radyoya dair konferans - 21,45 askeri bando - 23,05 haberler - 23,25 Çingene musikisi - 1,10 haberler.

BÜKREŞ:
18,05 radyo orkestrası - 19,20 radyo orkestrası - 20,25 gramofonla Verdinin operalarından parçalar - 21,10 piyano ile İspanyol musikisinden parçalar - 21,40 eğlenceli program - 23,05 haberler.

VARŞOVA:
18,05 çocuk musikisi - 19,15 eğlenceli şarkılar - 19,50 gramofonla caz - band - 21,05 Slovakların gecesi - 21,50 haberler - 22,05 İskandinavyalıların konseri - 23,20 hafif musiki ve dans havaları.

TULUZ:
20,05 filim musikisi - 20,25 askeri bando - 21 şarkılar - 21,20 halk musikisi - 21,35 operet şarkıları - 22,05

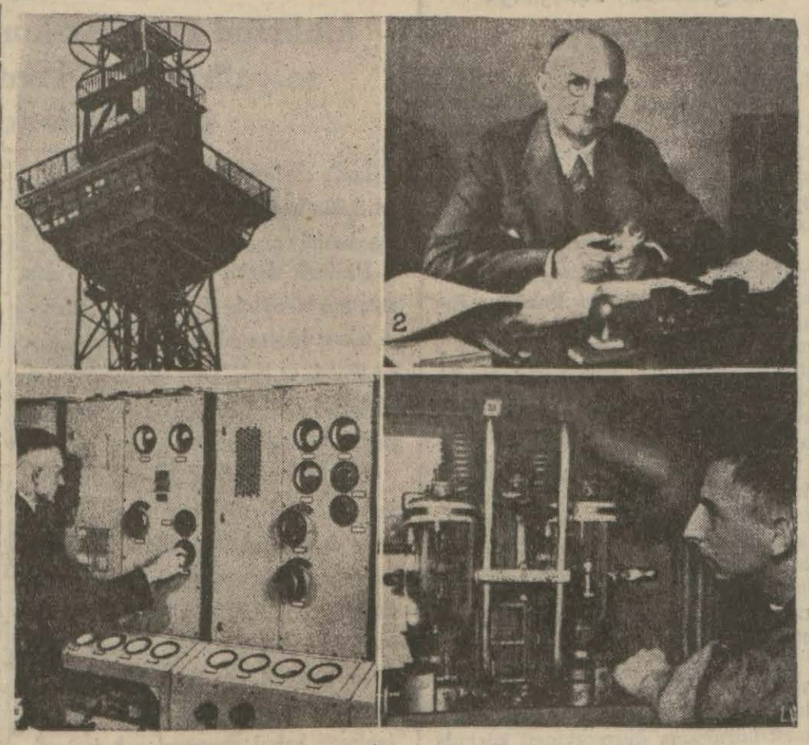

Berlinde geçen aytn yedisinden itibaren yapılmakta olan televizyon yayımının ilk ay zarfındaki neşriyatı pek muvaffakiyetli olmuşsa da günden güne vaziyet iyileşmiştir. Gösterilen kültür filimlerinin küçük komedilerin sırf televiziyon için yapılmış filimlerden olması bu aksaklığın en mühim bir sebebidir. Yukarıdaki resimler: 1 - Berlindeki televiziyon yayımı merkezinin büyük anteni. 2 - Almanyada senelerdenberi televiziyon tetkikatile iştigal eden ve şimdi de televiziyan yayımı merkezini idare eden profesör Schröter. 3 - Televiziyon yayımı yapan kısa dalgaların tanzimi. 4 - Kısa dalgaların tanzimin - den diğer bir safha.

«Beyaz Kadın» operasından parçalar - 22,50 radyo fantezisi - 23,25 Viyana orkestrası - 23,50 cazband - 24,20 filim musikisi - 24,40 operet orkestrası-24,50 askeri bando - 1,05 radyo fantezisi - 1,25 salon orkestrası.

Salı: 14 mayıs

İSTANBUL:
18 dans musikisi, plâk - 18,30 jimnastik, Bayan Âzade Tarcan - 18,50 muhtelif plâklar - 19,30 haberler - 19,40 Cemal Reşid, piyano solo - 20 Maliye Bakanlığı namına konferans - 20,30 demir caz - 21,15 son haberler, borsalar - 21,30 radyo orkestrasile Münir Nureddin (Şan)

VİYANA:
18,20 ikindi konseri - 19,20 konuşma - 20 «Figaronun izdivacı» operası - 23,05 haberler - 23,15 konuşma - 23,25 eğlenceli konser - 24,55 gramofonla eski Avusturya dansları

BERLİN:
17,35 röportaj - 20,05 şan konseri - 20,25 konser: Bethovenin eserleri - 20,45 günün akisleri - 22,05 muhtelif musiki aletlerile konser - 23,05 haberler - 23,25 spor neşriyatı - 23,45 Münihten nakil.

BUDAPEŞTE:
18,35 salon orkestrası - 19 fransızca ders - 19,50 radyo temsili - 20,50 Çingene musikisi - 21,55 haberler - 22,15 piyano konseri - 22,55 gramofon - 23,40 fransızca konferans - 23,55 opera orkestrası - 1,55 haberler.

BÜKREŞ:
18,05 gramofonla hafif musiki - 19,20 gramofon - 20,20 gramofon - 21,10 senfonik konser - 23,05 haberler - 23,30 gece konseri

TULUZ:
20,05 piyano ile operet havaları - 20,25 senfonik orkestra - 20,50 eğlenceli konser - 21,05 operet musikisi - 21,20 hafif musiki - 21,35 filim musikisi - 22,05 radyo fantezisi - 22,50 «Lohengrin» operasından parçalar - 23,25 halk orkestrası - 23,50 halk musikisi-24,05 tangolar - 24,20 Rus şarkıları - 24,40 filim musikisi - 24,50 Viyana orkestrası - 1,05 radyo fantezisi - 1,25 askeri bando.

VARŞOVA:
18,05 piyano konseri - 19,05 opera

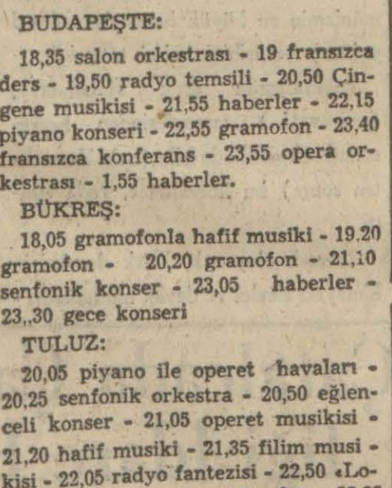

Radyolarda televizyon neşriyatı başladıktan sonra sade ses güzel değil, ayni zamanda yüzleri de sevimli spikerler kullanılmaya başlandı. Resmini koyduğumuz şu iki genc kız Berlinde sırf televizyon yayılması için angaje edilmiş olan iki spikerdir: Anmari Bek Froylayn ve Ursula Paçke

havaları ve şarkılar - 19,20 radyo temsili - 19,50 gramofon - 20,40 org musikisi - 21,05 meşhur bestekârların meşhur olmamış eserleri - 21,50 haberler - 22,05 «Büyük ikramiye» opereti - 23,50 dans musikisi.

Carsamba: 15 mayıs

VİYANA:
17,10 gramofonla konser: Şumanın eserleri - 17,40 iki kısa konuşma - 18,15 zamanımızın Avusturya bestekârlarından parçalar - 20,15 ulusal neşriyat - 20,35 haftanın makalesi - 21,05 askeri bando - 22,20 radyo eğlenceleri - 23,15 konser - 24,05 kitablara dair - 24,20 esperanto neşriyatı - 24,45 gramofonla dans havaları - 1,15 Viyana havaları.

BERLİN:
19,05 Bachın muasırları - 20,05 asri mücadeleler - 20,25 konser - 20,45 günün akisleri - 21,05 haberler - 21,20 Alman merkez istasyonu - 21,50 konser: Lisztin eserleri - 23,05 haberler.

BUDAPEŞTE:
18,25 Çingene orkestrası - 19,35 İtalyanca ders - 20,05 konser - 20,20 radyo temsili - 23,05 haberler - 23,25 Çingene musikisi - 24,25 cazband takımı - 1,10 haberler.

BÜKREŞ::
18,05 radyo orkestrası - 19,20 orkestra konseri - 20,20 gramofon - 21,05 konser - 21,40 Rumen şarkıları - 22 20 orkestra konseri- 23,05 haberler- 23,30 radyo orkestrası.

LONDRA:
19,35 İtalyan musikisi - 20,20 çifte piyano ile konser - 21,20 karışık program - 22,05 orkestra konseri - 23,15 dans orkestrası - 23,50 gramofonla dans musikisi

TULUZ:
20,05 filim musikisi - 20,25 hafif musiki - 21,20 halk musikisi - 22,05 «Şen dul»» operetinden parçalar - 22,50 radyo fantezisi - 23,35 askeri bando - 24,20 opera parçaları - 24,40 Çingene orkestrası - 24,50 askeri bando - 1,05 radyo fantezisi - 1,20 caz - band takımı.

VARŞOVA:
18,20 asri musiki - 19,05 şarkılar - 19,20 eğlenceli skeç - 19,50 gramofon - 20,40 gramofonla saksofon musikisi - 21,05 opera parçaları - 21,20 edebi neşriyat - 21,50 haberler - 22,05 konser: Şopenin eserleri - 22,35 ingilizce konferans - 22,45 keman konseri - 23.20 eski şarkılar - 23.40 salon orkestrası.

Persembe: 16 mayıs

VİYANA:
17,15 gramofon - 18,35 kılarinet musiki - 19,05 üç kısa konuşma - 20,15 ulusal neşriyat - 20,25 konuşma - 21,05 konser - 23,05 haberler, hava raporu-23,15 şan ve triyo konseri - 23,20 konser - 24,45 cazband takımı.

BERLİN:
17,05 yeni şarkılar - 17,35 piyano ile halk musikisi - 19,35 Alman tarihinden sahifeler - 20,05 şan müsabakası-20,25 Şumanın çocuk şarkıları - 20,45 günün akisleri - 21.05 haberler - 21,15 dans orkestrası - 22,05 muhtelif Avrupa istasyonlarından nakil.

BUDAPEŞTE:
18,40 konser - 19,15 konferans - 20.05 gramofon - 20,35 Glokonda operasının nakli - 23,25 haberler - 24,20 Çingene orkestrası - 1,10 haberler.

LONDRA:
19,35 org musikisi - 20,05 orkestra konseri - 21,20 bir opera temsilinin nakli - 22,35 piyano konseri - 23,15 dans orkestrası - 24,05 gramofonla dans musikisi - 24,20 dans orkestrası - nın devamı.

PRAG:
17,55 genclere mahsus musiki - 18,20 şan konseri - 18,50 almanca neşriyat - 21,20 koro konseri - 22,05 radyo orkestrası - 23,05 haberler - 23,20 konser.

TULUZ:
20,05 radyo temsili - 20,25 opera musikisi - 20,50 opera şarkıları - 21,20 hafif musiki - 22,05 «Beni kaçır!» operetinden parçalar - 22,50 konser: Şumanın eserleri - 23,25 şarkılar - 23,50 cazband - 24,05 filim musikisi - 24,20 askeri bando - 24,40 operet şarkıları - 24,50 Çingene orkestrası - 1,05 radyo fantezisi.

VARŞOVA:
17,50 gramofon - 18,05 spor neşriyatı - 18,20 piyano konseri - 19,05 gitare konseri - 19,50 gramofon - 20,40 koro konseri - 21,50 haberler - 22,05 radyo temsili - 22,35 konser - 23.20 gramofon - 23,45 dans musikisi - 24,35 ingilizce konferans.

Cuma: 17 mayıs

VİYANA:
17,15 gramofon - 18 çocuklara el işi-18,25 konser: Debussynin eserleri - 18,40 şarkılar - 19 spor neşriyatı- 19,10 konuşma - 19,25 felsefi konuşma - 19,50 hukuki konuşma - 20.15 ulusal neşriyat - 20,45 şarkılar - 21,15 Şekspirin efsaneleri - 23,05 haberler - 23.15 piyano konseri - 23,55 iki kısa konuşma - 24,25 orkestra konseri.

BERLİN:
17,35 radyo temsili - 19,35 kitablara dair - 20,45 günün akisleri - 21,05 haberler - 22,10 150 sene evvelki musiki parçaları - 23,05 haberler - 23,35 söze ve susmaya dair.

BUDAPEŞTE:
18,35 gramofon - 19,05 stenografi -

Solda: 18 mayısta Viyana radyosunda şarkı söyliyecek olan maruf opera şarkıcısı A. Pikaver, sağda 16 mayısta Viyana radyosunda Josef Marks ile birlikte şarkı söyliyecek olan Hans Duhan

19,50 gitare konseri - 20,55 salon orkestrası - 22,40 haberler - 22,55 piyano konseri - 23,40 opera orkestrası - 1,10 haberler.

LONDRA:
19,35 musiki - 20.20 eğlenceli orkestra konseri - 21,05 röportaj - 21,50 orkestra konseri - 22,20 gramofonla dans musikisi - 23,35 cazband takımı.

PRAG:
18,05 konser - 19,15 almanca neşriyat - 20,10 almanca haberler - 20,55 etnografi sergisinin açılması - 21.30 Norvecin milli bayramı - 21,35 Brünodan nakil - 22,35 keman konseri - 23,05 haberler - 23,20 gramofon - 23,35 rusça haberler.

TULUZ:
20,05 piyano ile «Kont dö Lüksemburg» operetinden parçalar - 20,25 filim musikisi - 20,55 musiki eğlenceleri - 21,35 musiki - 22,05 «Mimi» Penson» operetinden parçalar - 22,45 hafif musiki - 23,05 armonik konseri - 23,25 opera havaları - 23,50 askeri bando - 24,05 operet parçaları - 24,20 salon orkestrası - 24,40 tangolar - 24,50 filarmonik orkestra - 1,05 radyo fantezisi.

VARŞOVA:
17,50 gramofon - 18,20 Solistlerin konseri - 19,15 radyo temsili - 19,50 koro konseri - 20,40 mandolin konseri-21,20 senfonik konser - 23,35 konuşma-24,10 dans havaları.

Cumartesi: 18 mayıs

VİYANA:
17,15 koro konseri - 17,55 italyanca ders - 18,45 ağızdan üfleme âletler orkestrası - 19,40 halk şarkılarını öğrenelim - 20,40 ulusal neşriyat - 21 flüt musikisi - 21,40 büyük konser - 22,35 Şan konseri - 23,40 cazband takımı - 1,05 gramofon.

BERLİN:
19,05 spor neşriyatı - 19,20 karışık program - 20,05 konuşma - 20,30 serenadlar - 20,45 haberler - 22,05 karışık program - 23,05 haberler - 23,35 radyo orkestrası

BELGRAD:
17,25 gramofon - 17,55 radyo orkestrası - 19,35 şarkılar - 20,05 gramofon - 20,20 haberler - 20,35 ulusların zamanı - 21,05 çocuk korosu - 21,25 musikili piyes - 23.20 haberler - 23,35 gece konseri - 24,05 gramofonla dans musikisi.

BUDAPEŞTE:
18,35 piyano konseri - 19,20 Çingene orkestrası - 20,20 eğlenceli program - 22,15 haberler - 22,40 Viyanadan nakil - 23,45 Çingene orkestrası - 24,25 cazband takımı - 1,10 haberler.

LONDRA:
19,35 Şan konseri - 20,05 orkestra konseri - 21,05 Amerikalıların zamanı - 21,35 karışık program - 22,35 piyano konseri - 23,15 dans orkestrası - 23,45 gramofonla dans havaları.

TULUZ:
20,05 şarkılar - 20,50 hafif musiki - 21,20 komik sahneler - 21,35 köylü musiki - 22,05 Fraskita operetinden parçalar - 23 radyo fantezisi - 23,25 operet musikisi - 23,50 Arjantin tangoları - 24,20 halk orkestrası - 24,40 şarkılar - 24,50 Viyana orkestrası - 1,05 radyo fantezisi - 1,25 askeri bando.

VARŞOVA:
16,50 hafif musiki - 17,50 oda musikisi - 19,05 çocuk piyesi - 19,50 gramofon - 20,40 piyano konseri - 21,30 gramofon - 21,50 haberler - 22,05 dı - şarıdaki Polonyalıların zamanı - 22,35 senfonik konser - 23,35 eğlenceli program.

Memleketteki nüfus azlığını nasıl artırabiliriz?

Doğumları çoğaltmak, doğanları yaşatmak, çok çocuklu aileleri korumak en başta gelen tedbirlerdir

Bir memleketteki nüfus azlığı, o memleketi, çok vakit, felâketlere sürükler. Nüfusu az olan memleketlerde ekonomik genlik (refah) ne kurulabilir, ne de artırılabilir. Bu memleketlerin arsıulusal çevredeki yerleri, bu yüzden, silik ve sönüktür. Bunlar dışarıdan gelen hücumlara dayanamazlar; çabuk çözülüp dağılırlar; ergeç nüfusu çok olan uluslara lokma olurlar. Tıpkı cılız hayvanların kuvvetlilerine lokma oldukları gibi.

Nüfus çokluğu ise, bir memlekette ekonomik genliğin varlandırılması, o memleketin erklendirilmesi ve arsıulusal alanda sözü dinlenir bir varlık haline getirilmesi için bellibaşlı şartlardandır.

Nüfusu az olan memleketler nüfuslarını arttırmağı, işte bundan ötürü, yapmağa uğraştıkları işlerin bellibaşlıları arasına koyarlar. Bu memleketlerde nüfusun artırılması için her çareye baş vurulur. Her tedbir alınır. Bu tedbirler, bazan, büyük fedakârlıklar yapılmasına bağlı olsalar bile.

Türkiyemiz - niçin saklıyalım? - nüfusu az olan memleketlerden biridir. Toprağımızın kilometro kare tutarına göre, üstünde yaşıyanların sayısı çok azdır. Son sayımda 14 milyona zorla varabilirdik. O günden beri nüfusumuzda bir artış olduğu sanılıyor. Bu görüş, hiç şüphesiz, isabetlidir. Fakat, bu artış bizi nüfusu az olan memleketler listesinden daha çıkarmamıştır.

Her çareye baş vurarak, imkânlı bütün tedbirleri alarak nüfusumuzu, en kısa bir zamanda, şimdikinin, şimdilik iki sonraları da üç beş misline çıkarmağı kendimize amaç edinmeliyiz. Yoksa ne ekonomik bir genlik kurabilir, ne de dışarıdan gelecek hücumlara karşı koyabiliriz.

Nüfus, iki yoldan ayni zamanda yürümek suretile artırılır.

1 — Doğumları çoğaltmak.

2 — Doğanları yaşatmak.

Bark (aile) başına yalnız üç çocuk yetiştirilen bir memlekette nüfus yerinde sayar. Çocuklardan ikisi ana ve babanın, üçüncüsü de evlenmiyenlerin bırakacakları boşlukları doldururlar; yalnız bu kadar. Başka bir değişle, nüfusun artması istenilen bir memlekette her bark 5-6, hiç olmazsa 4 çocukla bezendirilmelidir.

Bu, ancak birçok didinmeler yapmakla imkânlaştırılır. Bu didinmelerin, omuzlara alınmasını lüzumlaştırdığı bir sıra yükler bütün yurddaşlar arasında, her yurddaşın yetenğine göre, paylaşılır. Tıpkı bir harbde eli silâh tutan herkesin memleketi korumağa koştuğu gibi. Nüfus artırılmasında, eli silâh tutan yurddaşlar, herkesten önce, varlıklı barklardır. Bunların dörtten az çocuk yetiştirmeleri, memlekete olan en kutsal ödevlerini yerine getirmemeleri demektir. Kendi rahatlarını sosyetenin menfaatleri üstünde tutan bu bencil-ler karşısında sosyete kolları bağlı kalamaz. Bunlar ödevlerini yapmağa çağırılmalı, yanaşmıyanlarından, çocuk sayısı dörtten uzaklaştıkça artan, ağırlaşan bir vergi alınmalıdır. Sosyete, bence, bu gibilerin, ayni formül içinde, mirasına bile girmelidir.

Bu suretle toplanacak paralarla, nüfus arttırılması yönünden, büyük işler yapılabilir. Çok çocuk yetiştiren yoksul barkların, yiyeceksizlikten, bakımsızlıktan yok olan yavrucukların yardımına koşulur.

Bu yardım bizde sabırsızlıkla bekleniyor. Bu paralarla yoksulları sahiden koruyacak (Çocuk Koruma Kurumu) muza benzer soysal kurumlar meydana getirilir. Bizim bu tek kurumumuz büyük ihtiyac önünde çok küçük ve yetersiz kalmaktadır.

Nüfusumuzun arttırılması için bizde şimdiye kadar hiçbir tedbir alınmamıştır, denilebilir.

Vergilerden, barkta beraber yaşayanların artan sayılarına göre, uygun indirmeler yapılması, kalabalık bark geçindiren memurlara kalabalıksızlardan daha dolgun maaşlar verilmesi, nüfusun arttırılması için alınacak ilk kolay tedbirler arasındadır. Biz de bunların ne biri, ne de ötekisi yapılmıştır. Altı çocuklu bir barkın sefi, 4 - 5 liralık yol vergisinden beri tutulmaktadır. Bu berilikten varlıklı da yoksul gibi istifade eder.

Bu, kalabalık barklar için gösterdiğimiz tek kolaylıktır. Buna bir kolaylık denilebilirse.

Halbuki nüfus azlığının, arkasından sürüklediği tehlikeler, bu küçük yazımızda göstermeğe uğraştığımız üzere, büyük ve korkunçtur. Bu işle köknel ve özenli uğraşmamız gerekdir.

Cemal Hakkı SELEK

Teeyyüd etmiyen iki haber

Ankara 11 (Telefonla) — Yugoslavya Başbakanı Yevtiçin yakında Ankaraya geleceği yazılmıştı. Hariciye Vekâletinde salâhiyettar bir zat çok şayanı arzu olmakla beraber böyle bir seyahatin vuku bulup bulmıyacağının henüz belli olmadığını söyledi. Gene ayni gazete büyük elçiliğimiz nezdinde mali ataşelikler ihdas olunacağını yazmıştı. Eskiden böyle bir tasavvur varsa da mali sebebler dolayısile bu işin bu yıl da tahakkuk sahasına çıkamıyacağı anlaşılmaktadır. Hariciye Müsteşarı Ağâoğlu bu yıl için böyle bir tasavvur olmadığını söyledi.

Parti Kurultayı için İzmirde yapılan merasim

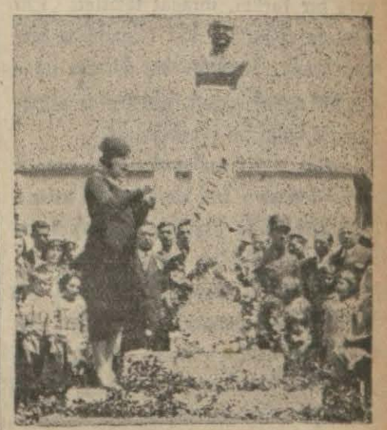

Narlıdere köyündeki andacın açılış merasimi

İzmir (Hususi) — Büyük Parti Kurultayı şenlikleri çok parlak olmuş, şehirde, kaza ve köylerde canlı hareketler görülmüştür. Bu meyanda köylerde birçok yeni eserlerin, andaç, spor sahası, spor kulübü, yol ve sairenin küşad resmi yapılmıştır. Vali General Kâzım Dirik te Ödemiş civarındaki şenliklere iştirak etmiştir.

Bundan başka vaktile Maristanı Mısr ismile anılan eski ve büyük Türk hekimi Hızır Babanın namına Birgide yapılan andac da şenlikle açılmış ve merasimde İzmirden giden bir hekimler kafilesi hazır bulunmuştur.

Yeni bir tank

Moböj - Fransa - 11 (A.A.) — Fransız Sü Bakanlığı tarafından gönderilen bir heyet, hususi bir madde sayesinde, bir metro kırk santim derinliğindeki bir nehri, ıslanmadan geçebilecek bir tankın denemelerini yapmıştır.

Malatyada yer sarsıntısı

Malatya 11 (A.A.) — Dün gece saat 23 te doğudan batıya beş altı saniye süren bir deprem olmuştur.

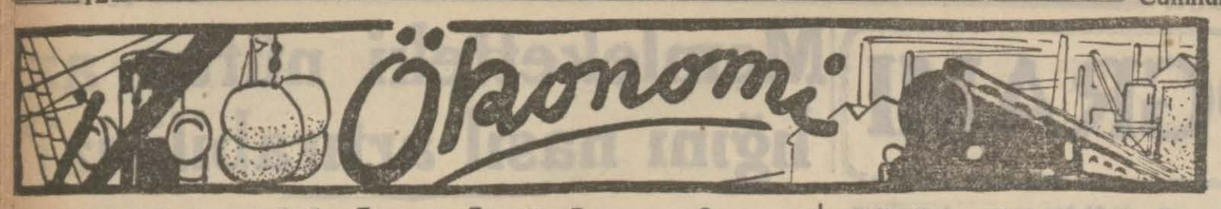

Altın bloku dağılıyor!

İngiliz lirasının sukutu bu esası aşındırdı

Fransada da telâş başladı

Yazan:
Londrada çıkan Ekonomist gazetesi Müdürü
Gilbert G. Layton

Türkiyede neşri hakkı «Cumhuriyet» e aiddir.

İngiliz lirasının geçen sene içinde ve son mart ayı başında uğradığı düşüklükler, sadece geçici sebeblere atfedilemiyecek derecede göze çarpan bir ehemmiyet arzetmektedir.

Londra piyasasında bu sukutun âmilleri hakkında yürütülen mütalea - lar başka başkadır. Bazı kimseler hesab muvazenesinin gitgide daha gayrimüsaid şekiller almağa başladığını ileri sürüyorlar. Fakat ticaret müdürlüğü, bu muvazene açığının takribî olarak bir milyon lirayı geçmediğini ve hatta bir çok noksanlıkları da hesaba katmak şartile gene ortada sukutu icab ettirecek ciddi bir sebeb bulunmadığını iddia etmiştir.

Ancak, İngiliz lirasına bağlı olan memleketler mecmuunun ticaret muvazenelerinin sterlin piyasasına tesir yapmakta olduğu da unutulmamalıdır. Meselâ Dominyonlarda ve bilhassa Avustralyada hasıl olan bir düşüklük istidadı, büyük Britanyada mevcud cüz'î gayrimüsaid vaziyetin inzima - mile yeni bir sukut âmili teşkil etmektedir.

İtimad meselesinin de bunda çok büyük bir rol oynadığına şüphe yok - tur. Bu yıl, İngilteredeki umumi se - çim neticesinde sosyalistlerin iktidar mevkiine geçmesi ihtimalinin uyandırdığı endişe ve tereddüdün bıraktığı tesir ortadan kalkıncıya kadar biraz daha zaman ister. Hükûmetin, baştan başa artan masraf tahminlerinin, bütçe vaziyetinin pek parlak olmadığı ve memlekette itimad uyandıracak başka âmiller bulunmadığı bir sırada ilân edilmesi de çok fena bir tesir yapacak mahiyettedir.

Bununla beraber, en çok ehemmiyet verilmesi lâzım gelen şey, sırf e - konomik bir âmil olan ve Reisicumhur Ruzveltin, Amerikan eşyası fiatleri - ni yükseltmek için kullandığı başlıca manivelâlardan birini teşkil eden dolar kıymetinin düşürülmesi mesele - sidir.

Ruzvelt gerek bu vasıta ile, gerek başka çarelere baş vurarak, İngiliz lirası ile Amerika arasında fiat farkını azaltmağa muvaffak olmuştur. Bu fark, bundan bir sene evvelkine bakılırsa, bugün çok azdır. Bununla beraber, İngiliz lirasının, haddi zatında dolara nazaran pek fazla pahalı olduğu meydandadır ve İngiltere hükûmeti de, lira başına 4,50 den biraz fazla bir farkın, ihracat tacirleri için zahmete değer bir kâr olmadığını hissetmektedir. İngilterenin, doların hareketine engel olmak için tedbir almaması da belki bu sebebdendir.

İngiliz resmî makamlarının zararlı hareketlerinden biri de, umumî menfaati gözetmek bahanesile piyasayı, kambiyo karşılıkları mevcudundan haberdar etmemiş olmasıdır. Sterlinin, son defaki sukut esnasında, pek zayıf bir şekilde korunmuş olması, hükûmetin, bu sukutu karşılıyacak vesaite malik olmadığı zehabını, tabiatile uyandırmıştır. Banka faiz nisbetlerinin yükseltilmesi ve piyasaya altın ihracı suretile tatbik edilen eski düzeltme metodları da, gene umumî menfaat namına, artık caiz görülmemektedir. Gerçi, panik, yabancı muamele sahiblerine inhisar ettiği bir sırada faiz nisbetlerini artırmanın efkârı umumiyede aksülâmel yapacağı ve 1932, 1933 yıllarında biriktirilmiş olan altın stoklarından bir kısmının, bir sene evvel hasıl olan ağır zararlardan sonra piyasaya çıkarılması, gerek memleket içinde, gerek dışarıda gülünç tefsirlere yol açacağı mütaleası çok doğrudur.

Fakat, diğer taraftan, muvazeneyi düzeltmek için tatbikı lâzım gelen bütün tedbirlerin «umumî menfaate mugayir» sayıldığına göre, hükûmetin, Londrada ecnebi piyasasının mevcud bulunduğunu nazara alması ve bu tarzda bir kontrol mekanizmasına ihtiyac olduğunu itiraf etmesi lâzım gelir. Londranın, nakid merkezi olmak itibarile arzettiği istikrarın artık maziye karıştığı anlaşılıyor.

İngiliz lirasının sukutunda daha fazla ehemmiyeti haiz ve doğrudan doğruya müessir olan büyük bir âmil de, sterlinin, altın esasına bağlı nakidler üzerinde yaptığı hemen hemen tahammül edilmez derecede fazla gergin - liktir.

Bu nakidler, dolara nazaran, bilkuvve tesbit edilmiş oldukları için, doların kıymet noksanlığının tesirleri - ni, ancak kendi kıymetlerinde noksanlık vücude gelmek suretile gösterebilirler. Şu hale göre, dolar üzerinde yapılan tazyik İngiliz lirasına tevcih edilmiş demektir Fakat diğer taraftan, İngiliz lirasının sukutu da, doların kudretine inzimam ederek altın esası vaziyetini aşındırıyor. Dolar İngiliz lirasına nazaran noksan kıymette olduğu gibi, İngiliz lirasının kıymeti de altın nakidlere nazaran noksandır ve bu suretle altın nakidler, cihan piyasasile daimî surette ebedî bir müvazenesizlik içindedir.

Belçikada, parlamento vaziyetinde, nakid kıymetinin düşürülmesi meselesine karşı hasıl olan değişiklik üzerine çıkan müşkülât neticesinde, M. Theunisin yerine gelen hükûmet, ifrata vardırılmış bir siyasanın pek zararlı âkıbetlerini gören bu memlekette, %28 nisbetinde bir kıymet noksanlığı tatbik etti. Doğru haber alan membalardan öğrenildiğine göre, Fransada da muhtelif kıymet noksanlığı derecelerinin yapabileceği muhtemel tesirleri mufassal bir surette tetkik ve mütalea etmek hususunda, Devlet Bankasına talimat verilmiştir.

Altın bloku artık dağılıyor!

Gilbert C. Layton

Türkiye Ziraat Bankası Çanakkale Şubesinden:

Gayrimenkullerin cinsi	Mevkii	Miktarı	Hududu
Tarla	Kilitbahir havuzlar	6894 M2	Bedel Hasan Rauf çiftliği tarlaları
»	»	2757 M2	Çay Rauf tarlaları Kirte yolu.
Tarla	Sığırtmaç	83656 M2	Kocadonlu Ahmedden Raufa geçen tarla Aliden Raufa geçen tarla, Topçubaşı Ahmedden Raufa geçen tarla, Kadriden Raufa geçen tarla.
Tarla	»	45965 M2	Halidden Raufa geçen çiftlik Poyrazlı burnu dere

Kilitbahir köyünün en verimli bir yerinde mütekaid ölmüş kaymakam Raufa aid olup bankamıza 500 lira borcundan dolayı birinci derece birinci sırada ipotekli yukarıda vasıfları yazılı dört tane tarla 6/5/935 gününde başlıyarak 45 gün için açık arttırmaya konulmuştur. Sürülen pey lâyık haddini bulursa 20/6/935 perşembe günü ilk ihalesi yapılacaktır. Satın almak istiyenlere kolaylık gösterilecektir. Fazla malûmat ve pey sürmek istiyenlerin % 10 depozito akçesile Çanakkale Ziraat Bankasına müracaatleri. (2542)

Odalar kongresine gidecek raporlar

Oda Meclisi dün yaptığı içtimada hepsini kabul etti

Ticaret Odası meclisi dün fevkalâde bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıya ikinci başkan vekili Said Ömer başkanlık ediyordu.

Toplantıda 21 mayısta Ankarada toplanacak olan Odalar kongresine gidecek raporlar müzakere edildi. Bu raporlar evvelce azaya dağıtılmış olduğundan hepsinin bir hulâsası yapılması kabul edildi ve Oda tetkikat şubesi müdür vekili Tevfik Alanay her rapor üzerinde birer birer izahat vermeğe başladı.

Evvelâ umumî mağazalar hakkındaki rapor üzerinde izahat verildi ve kabul edildi. Denizaltı servetlerimizin istismarı hakkındaki rapor üzerinde izahat hayli uzun sürdü. Konserve, balıkçılık, balıkunu ve yağı, süngercilik, deniz kaplumbağası ve diğer deniz mahsulleri ticaretinin ihtiyacları üzerinde verilen izahat tasvib edildi.

Ticaret ve Sanayi Odalarının ve borsaların kanun ve nizamnamelerinde yapılması istenilen tadilât raporu üzerinde verilen izahattan sonra münakaşalar başladı. Bu raporda ticaret odalarının daha geniş bir salâhiyete sahib olması bilhassa ihracat işlerinde ticaret ahlâkına uymıyan hareketler yapan tüccarın tecziyesi için oda ve borsalar kanununa maddeler konulması isteniyordu.

Bu madde üzerinde söz alanların istekleri bilhassa ihracat tacirlerinin muayyen bir sermaye sahibi olmaları ve bunların defterlerinin İktısad Vekâleti komisrerleri tarafından daima tetkik edilmesini istedi. Fakat bir kısım aza da buna itiraz ettiler, böyle bir kaide konulamıyacağını ileri sürdüler. Fakat sonunda iki tarafın da talebi kabul edilmedi ve raporun aynen gönderilmesine karar verildi.

Raporda liman işlerile uğraşan müesseselerin ticaret odalarile yakından teması ve odaya verilen hakemlik hakkının şümullendirilmesi için maddeler bulunmaktadır.

Meclis diğer raporlar üzerinde izahat verilmesine lüzum görmediğinden standardizasyon, rasyonalizasyon, sergi ve panayırlara iştirak raporları üzerinde kısa izahat verilerek bütün raporların kongreye gönderilmesi kabul edildi.

Bundan sonra mütercimlerden deresen çalıştıkları takdirde gazeteciler gibi, resen çalışmadıkları takdirde hiç vergi alınmamasına karar verilerek meclis dağıldı.

Yunanistanda kuraklık tehlikesi

Yunanistanın Mora yarımadasında havaların yağmursuz ve kurak gitmesi mezruatı büyük bir tehlikeye maruz bırakmıştır. Şimdiye kadar birçok yerlerde ekili hububatın %50 sinin telef olduğu haber verilmektedir.

Yunan üzümcüleri yardım istiyorlar

Yunan Üzümcüler Cemiyeti hükûmete müracaat ederek Ziraat Bankasından dönüm başına 200 drahmi ödünç para verilmesini istemişlerdir.

Cemiyetin hükûmete verdiği raporda üzüm müstahsillerinin ellerindeki sermayeleri tamamile sarfetmiş bulunduklarını ve eğer böyle bir yardım olmazsa işlerine devam edemiyerek bu sene mahsul alamıyacakları zikredilmektedir.

Ticaret Odaları azaltılıyor

Ankarada Ticaret Odaları kongresi için yapılan hazırlıklar bir hayli ilerlemiştir. Kongre için bir büro ve bir de komite çalışmaktadır.

Kongre etrafındaki kanaatlere göre memleketimizde mevcud Ticaret Odalarının bu kongre neticesinde 150 den yirmiye kadar indirilmesi muhtemeldir. Bu arada Odaların ıslah edilerek seri şekilde muamele gören modern müesseseler haline getirilmesi mukarrerdir.

Kongre ruznamesinde bulunan umumî mağazalar açılması meselesine ehemmiyet verilmektedir. Bilhassa İstanbulda bir umumî mağaza açılması lüzumlu görülmektedir.

Evvelce İstanbul Ticaret Odası bir umumî mağaza tesis etmiş fakat devam ettirememişti.

İtalyan - Habeş ihtilâfı

İngilizler İtalyayı tenkid ediyorlar

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Söylendiğine göre bu karar, Habeşistana silâh kaçakçılığını yasak etmekte, fakat bu memleketin kendini korumak için silâh satın almasını serbest bırakmaktadır.

Londra 11 (A.A.) — Eko dö Pari muharriri, İtalya - Habeşistan anlaşmazlığının halli için bir Fransız - İngiliz teşebbüsü yapılacağını bildirmektedir. İtalyanın, Eritreyi Somaliye bağlamak için Harar ve Ogadeni elde etmek maksadile, icabında kuvvet kullanacağı muhakkak bilinmektedir.

İngiliz hükûmeti, Mançuko işinin öneği olan bu işten Uluslar Kurumunun ağır surette müteessir olmasından korkmakta, ve Avrupanın siyasal vaziyetinin gergin olduğu bir zamanda İtalyanın, sonu şüpheli bir Afrika macerası için kuvvetlerini israf etmesini tenkid etmektedir.

Koloni işlerile meşgul olan İtalyanın Alman taarruzu karşısında kalabilecek, Avusturyayı koruyamamak durumuna düşmesinden korkulmaktadır.

İngiltere, İtalyan - Habeş meselesinin hallinin Uluslar Kurumuna değil, fakat bizzat İtalyaya düştüğüne dair olan İtalya iddiasını kabul etmemektedir.

Habeşistanın Almanyadan aldığı silâhlar

Roma 11 (A.A.) — Giornale d'İtalyanın yazdığına göre, kânunusaniden bugüne değin, Avrupadan Habeşistana 10,000 mavzer, 2,000,000 fişek, 200 tane de mitralyöz gönderilmiştir.

Ayni gazete, Almanyanın, gaz ve patlayıcı maddeler yapılmak üzere, Habeşistana kimyevî maddeler satmış olduğunu da ilâve etmektedir.

Daha birçok mitralyözler, tayyare topu, Yunkers tayyaresi ve tanklar, yolda bulunuyormuş.

Habeşistan, satın aldığı bu eşyanın karşılığını beş senede ve mal ile, bilhassa kahve ile ödiyecekmiş.

Journal d'İtalya, Avrupa bankalarından birinin Habeşistan hesabına iş görmekte olduğunu zannediyor.

Habeşistanın protestosu

Adisababa 9 — İtalyan müstemlekât Bakanlığı müstesarının İtalyan meb'usan meclisinde Habeşistan aleyhinde vâki olan hakaretâmiz beyanatını nakleden 7 mayıs tarihli bir telgrafa cevaben Habeş hükûmeti, Adisababadaki İtalya sefirine bir protesto notası göndermiştir.

Bu notada, 1928 tarihli andlaşmaya muhalif hareketle itham olunan Habeşistanın bilâkis bu andlaşmada mevzuu bahsolduğu halde, İtalya tarafından red ile karşılanan hakem usulüne riayet olunması için Uluslar Kurumuna müracaate mecbur kaldığı yazılıdır.

Müsteşar tarafından, anarşik diye tavsif edilen Habeşistan son ihtilâf esnasında gayet dürüst ve müsliha - ne davranmış ve İtalyanın muharebe hazırlıklarına rağmen, hakem usulüne müracaat ve davayı hakkaniyet esaslarına göre halletmek hususunda ısrar etmekle anarşik bir devlet olmadığını ispat eylemiştir.

Gene Dessi ile Asab arasındaki yolu yaptırmamış olmakla itham edilen Habeşistan, bu hususta, eksperler arasındaki anlaşamamazlıktan mes'ul tutulamaz.

Kezalik, Gallas, Somali ve Sidamo eyaletlerini barbarca istismar eylediği iddia olunan Habeşistan, bu yerleri birer müstemleke gibi değil, fakat imparatorluğun diğer kısımları gibi, şefkatle idare etmektedir.

Habeş hükûmeti, nota mündericatına hitam verirken, 1928 tarihli andlaşmayı imza etmiş olan ve Uluslar Kurumunun da bir üyesi olan İtalyanın, Habeşistanın siyasal istiklâlini ve tamamiyeti mülkiyesini kale almadığını da kaydetmektedir.

Edirne - İstanbul yolu

Edirne - İstanbul şosesinin İstanbul Vilâyeti hududlarına düşen kısmı Silivri ve Dudulluya kadar olan (35) kilometroluk parçasındaki inşaata faaliyetle devam olunmaktadır. Edirne - İstanbul yolunun 936 senesi sonuna biteceği zannolunmaktadır.

Kartal yolunda da hummalı bir faaliyet göze çarpmaktadır. Seyyahların Yedikule, Topkapı surlerini iyice görmeleri için 4,800 metro kadar asfalt bir yol inşasına başlanmıştır.

Takas komisyonu içtimaı

Takas komisyonu dün de toplanmış ve takasa tâbi tutularak ihrac edilmek istenilen eşya hakkında kararlar vermiştir.

Bu senenin son inkılâb dersi dün verildi

Mahmud Esad Bozkurt, Türk millî rejimile sosyalizm ve komünizm arasındaki büyük farkları anlattı

İzmir saylavı Mahmud Esad Bozkurd dün Üniversite İnkılâb kürsüsünde son dersini vermiştir.

Profesör dünkü dersinde, geçen ders anlatmış olduğu komünizm prensiplerini tekrar hülâsa ederek Türk devrimine geçmiş ve yeni Türk devletinin niçin himayeci olduğunu anlatarak ezcümle şunları söylemiştir:

«— İlmî sosyalizm ile yeni Türk rejiminin kabul ettiği esas arasında yegâne fark Türk devriminin sosyalizm teşkilâtını kabul etmemesinden ibarettir. Sosyalizmde ferd yok, devlet vardır, komün vardır. Türk devriminin devlet müdahaleciliği prensibi tatbikatta bunu kabul etmiyor. Türk devriminin bu tarz faaliyeti kabul etmemesi çok isabetlidir. Çünkü bu tarzın iyi olmadığını iki bin yıllık sosyalizm tarihi bize göstermektedir. Her şeyi devlet eline bırakmanın mümkün olmadığını Rusyadaki son ve yakın tecrübeler de bize gösterirler. Samimî komünistler bile sistemin icab ettirdiği siyasî teşkilâttan bilhassa son zamanlarda geri gelmeğe başladılar. Mahdud bir çerçeve içinde olsa bile mirası kabul ettiler. Ferd için - küçük sahada da olsa - hususî faaliyeti kabul ettiler. Keza siyasette demokratik sisteme doğru gelmektedirler. Molotofun en son beyanatından da bu mana çıkmaktadır.

İngiliz tarihçilerinden Vels komünizm hakkında şunları söylüyor:

«— İlk bakışta komünizmin vadettiği şeyleri kabul etmemek mümkün değildir. Fakat tatbikata girişince bunun ne kadar imkânsız olduğu meydana çıkar.

Meselâ liberal demokrasilerde bile suiistimal ve hırsızlıkların önüne geçilemezken, koskocaman büyük komünist teşkilâtında nasıl olur da korkunç suiistimallerin önüne geçilebilir.»

Türk devrimi (ferd) i alelâde bir unsur kabul etmemekle de çok isabet etmiştir. Türk devrimi hem (ferd) var, hem (cemiyet) var demiştir. İşte komünizmin en büyük hatası bu (ferd yoktur) prensibini kabul etmesidir.

Liberalizmin artık (hürriyet!), (müsavat!..) teranelerinden herkes usandı. Amerikada bile (hele Rozveltten sonra) bu liberalizme, veda edildi.

Demek oluyor ki Türk devriminin himayeci devlet ve devlet müdahaleciliği sistemini kabul etmesi 20 inci asra yakışan ekonomsal bir sistemdir ve bu insanlığın yürüyüşüne en uygun bir meslektir.

Bir de anarşizm var ki bu komünizme de taş çıkartıyor ve devletin kaldırılmasını, yokedilmesini insanlığın saadeti için şart koşuyor.

Devletin yokedilmesi ve beşeriyetin devletsiz yaşıyabilmesi ve insanların bu seviyeye gelebilmesi elbette temenniye şayandır. Fakat şimdi arada karlı dağlar var. Anarşistlik nasıl bir hayal ise komünizm de bilhassa organizasyon bakımından bir hayaldir.

Burada bir noktaya ilişmek isterim. Bizde birçok âlim şahsiyetler liberalizm ile demokrasiyi karıştırırlar ve liberalizmi demokrasi için şart sayarlar. Halbuki iktısadî sahada liberalizmi demokrasi için şart saymak çok yanlıştır. Demokrasi ile iktısadçı ferdciliğin hiç bir münasebeti yoktur. Bunun üzerinde bir misal vereyim:

Abdülhamid sistemi alabildiğine müstebid olduğu, demokrasile alâkası olmadığı halde ekonomik sistemi alabildiğine liberaldi. Demek liberalizm istibdadla da anlaşabilir.

Yeni Türk rejimini, Marksizimle ölçerek izah etmek veya 18 inci asır felsefesile görmeğe çalışmak hatalıdır. Türk sistemi son Amerika Rozvelt sistemine benzer. Ona çok yakınız ve en doğru yoldur. Yani hem demokratız, hem de müdahaleciyiz. Bizim Amerika ile farkımız onların tefriki kuvayı kabul etmesidir.

Türk devriminin tefriki kuvayi kabul etmemesinin çok isabetli olduğunu bizzat Amerika âlimleri ve bizzat Rozvelt ileri sürdü.

Bizce bir tek kuvvet vardır. Bu kuvvet milletin elindedir. İşte bizim teşkilâtı esasiyemizin bütün sistemlerden üstün olduğu bir nokta varsa o da «hakimiyet prensipi» dir.

Demokrasinin babası Ruso bile tefriki kuvanın ancak tacidarları memnun edebileceğini söylüyor.

Son söz olarak şunu da kaydedelim ki Türk rejiminin belli başlı istinatgâhı ilim oldukça ve onun müdafileri de Türk gençleri bulundukça rejimin ve devrimin yaşıyacağına hiç şüphem yoktur!»

İnkılâb kürsüsünde bu senenin dersleri bitmiştir. İmtihanlar için henüz bir karar verilmemiştir.

Çatalcada Çadırtepe Çiftliği İdare Heyetinden:

Çatalcanın Çadırtepe çiftliğine aid çayırların parça parça bu seneki ot mahsulü 17 mayıs 935 tarihine musadif cuma günü ihale edilmek üzere müzayedeye konulmuştur. İhaleyi müteakib yüzde on beşe iblâğ edilmek şartile talibler yüzde yedi buçuk pey akçesi verecektir. Şeraiti saire hakkında malûmat almak istiyenlerin Çatalcada çiftlik idare heyetine müracaat etmeleri ilân olunur.

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu Reisliğinden:

Tahmin edilen bedeli 100,000 lira olan 2,000 ton mazut 29 mayıs 935 çarşamba günü saat 15 te Kasımpaşada Komisyon binasında kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Şartnamesi 5 lira mukabilinde hergün Komisyondan alınabilir. Muvakkat teminat 6,250 liradan ibarettir. İsteklilerin muvakkat teminat makbuzu veya mektublarile kanunî belgelerini havi teklif mektublarını belli saatten bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine vermeleri. (2534)

UĞUR Gişesi

Karaköye UĞUR getirdi!

15000 lira kazanan 20853 No.lu bilet gişemizden satıldı.

Uğur gişesi: Omer R. Uğur

Memleket tetkikleri

Bir aşiret köyünde düğün

Uğur almak için at koşturan elli beşlik delikanlı dik yamaçtan uçuvermişti!

Hasan Basrinin türbesi bulunan köy...

Hasan Basri, çok eski - müslüman - lığın ikinci asrında yaşamış - bir âlim olduğuna göre, Anadolunun bu sapa köşesinde ne arıyormuş?

Ben Anadolunun doğu tarafların - da da (Abdurrahman Gazi) türbeleri görmüştüm. Abdurrahman Gazi böyle ayrı yerlerde beş kere ölmüş değildi ya.

Bunlar, bir yerde yerleşmek, ora - da bir kutsiyet yaratarak bu kutsiyetin gölgesinde barınmak, geçin - mek, mühimsenmek istiyen açık göz şarlatanların oyunlarıdır. Bu şüphesiz...

Afyondan Seydilere otuz kilometro çeken yol, asırlarca çiynenmiş, sellerin bastığı bir patikadır ki yazın yatağı üzerinden serbestçe geçilen bir yol halini aldığı halde kışın geçilmez kar körtüklerile, ilkbaharda çıkılmaz çamurlarla doludur.

Şehirden 12 kilometro ayrıldıktan sonra başlıyan dağlar gittikçe birbirine yaklaşır, ve takib olunan vadi darlaşır.

Sağ tarafımızdaki yamaçlarda, bir gazinin vüdücünde yeri kalan kılıç yarası gibi, baştan başa açılmış uzun siperlerin manzarası düşmanın burralarda hatırasını hâlâ yaşatır..

Bu siperler aylarca karşısında tutturduğu Türklük için hiçbir hatırada bulunmıyan acılıklarla, senelerdenberi gelip geçenlere bağırıp durmaktadır...

Daha sonra üç bin senelik mabudlara ten olan beyaz mermerlerile Romaları, Atinaları, teb ve memfesleri... Ve bütün Bizansı süsliyen taş ocaklarının mermer yongalarile hâsıl olmuş tepecikleri, kumsallarda rüzgârın vücude getirdiği, dünleri andıran (Mermerlik) gelir...

Burada otuz asırlık deyip geçiverdiğimiz hayatın eskiliğini mermer yongalarının hayret verecek çokluğu ile ölçmek kabildir.

Buradan sonra dağlar daha ziyade darlaşır, sel yatağı daha çok bozulur. Ve nihayet - şistten mürekkeb - büyük bir dağ kayanın etrafında amfiteartr halinde yapılmış evleri görünen köy meydana çıkar ki, dayandığı kayanın yüksekliklerinde - insanlar tarafından yapıldıklarına şüphe edilmiyen - mağaraların, inlerin ağızlarından bir siyah duman halinde karanlık çıkar...

***

Burada artık yol bitmiştir. Dağlar, dağlar, gene dağlar birbirinin sırtısıra yığılmıştır... Sanki bir duvar çekilmiş te arkasındaki başka âlemden burasını ayırmıştır... Artık köylerin yolu dik değil, yandır... Bir sel yatağı değil, yamaçların yılankavî giden kenarlarıdır...

Bunun öbür tarafı Emir dağları - dır ki düzelerek Haymana ovasını yapar. İnsanlara uzak kalan el yetişmez tepelerde çam ormanları görünür..

Seksen hane - toprağı hasis, lâkin ormanları cömerd ve değirmen taşı yapılan ocakları tükenmez olan bu köyde - asırların üstüste yığdığı kemiklerile daha kalabalık bir âlem olan kabristanla yanyana durulmaktadır.

Burada Frikya ve Romalılığın döküntü ve bozuntuları çoktur. Hasan Basrinin türbesinde köylülere namaz kıldıran Ahısahalı hoca, mağaralardan birinde define bulup şu ihtiyarlığında rahat yüzü göreceğine o kadar inanç bağlamıştır ki onu bu tatlı rüyadan uyandırmağa insan kıyamıyor. Hocanın kırarmış sakalının kapladığı çenesi, defineye değen bir söz olurken aşağı sarkıyor... Burada çobanlar arasıra gümüş sikkeler bulmaktadırlar.. Bir kere de hoca bulmuş ve ondan sonra define rüyasile dolu hulya uykusuna dalmıştır...

***

Anadolu köylüsünde analık ve babalık evlâdların düğünile biter.. Düğünle beraber analık, babalık tükenir demek istemiyorum; onda analık ve babalık mezara kadar - bağlılık ve ağırlıkları artarak - sürer. Düğün gençlik çağında evlâdların isteklerinin birincisi ve ana, babadan dileklerinin sonuncusudur. Düğünden sonra dilek ana ile babadan evlâda karşı başlar..

Köylünün üzenimi, arzusunun en büyüğü evlâdı başgöz etmektir. O bunu yapmakla en büyük vazifesini bitirdiğine inanır; yavrusunu evlendirmek köyde pek büyük vazife tanınmıştır.

Seydiler köyüne gittiğimiz zaman bir arada dört düğüne çattık.. Gelen misafirleri haber vermek için kalenin tepesine çıkarılmış bir gözcü, biz uzakta iken geldiğimizi haber vermiş..

Arabamız bozuk yolun üzerinde çalkana çalkana ilerlerken köyden bize karşı sürü halinde fışkıran delikanlıların iyi bakılmış güzel atlarını çılgınca bir hızla sürdüklerini gördük...

Bunların pek gerisinde sesi gelen davulun etrafını sarmış olan bir kümenin de yaklaştığını anladık ki bunlar çıplak ayaklı çocuklarla allı, mavili entariler giyinmiş büyücek kızlar, genc ve ihtiyarlardan mürekkep bir karşıcı alayı idi.

Biniciler, birbirinin arkasından bize kavuşuyor, arabamızın etrafında - süratli bir çark çeçvirirken - hoş geldiniz ağalar... diyorlardı. Bunların atlarını sürüşlerinde delice bir cesurluk ve atlarının üzerinde oturuş - larında delice bir neş'elik vardı. Bu hali görüp te düsüp parçalanacaklarına hükmederek heyecanlanmamak mümkün değildi.

Buralardaki köylerde bir (uğur almak) âdeti varmış... Bu âdet başka köyden gelen misafirlerin önünde yürümek ve köye onu önde sokmamakmış. Bazı inadcı misafirler karşıcıları arkada bırakıp köye önden girmek istiyorlar, karşıcılar da bunların yolunu keserek öne geçirmiyorlar. Biz, bu (uğur alma) âdetinin - orada - pek fena bir kazaya sebeb olduğunu gördük...

Karakaya köylüleri Seydilerin batı alanında karşıcıları yararak ileri geçmek istediklerinden adeta bir savaş başladı...

Gelenler, ekilmiş tarlalar, sel yatakları, bahçe duvarları, yalçın kaya dere, hendek, çalı hiçbir şey dinlemiyerek köye önden girmek için sinirli atlarını boş buldukları her yere sürüyorlar, karşıcılar da tehlike saymaksızın bunların önüne atılıyor, çeviriyorlardı...

Bu, bir tazı - tavşan koşuşmasını, boğuşmasını andırdı.

Uzaktan seyrettiğimiz bu savaşta atlıların yaptıkları hakikaten kor - kunç, hakikaten tehlikeli manevrada ürküttüğümüz sonunc nihayet oldu.. Bir duvar kadar dik yamaçtan yıldırım gibi inmek istiyen bir misafirin altındaki at tükezdi; orada bir alt-üstlük belirdi.. Ben gözlerimi başka tarafa çevirdim. Yanımda benimle beraber (uğur savaşını) seyredenler gözlerini ayırmadılarsa da gerildiler, kaskatı kesildiler... Onlarda çeneler sıkışmış, nefes kesilmişti..

— Hay canına... (Eynihan) lı Eyüb..

Ben bu adamı bir sene evvel görmüştüm.. Pek enteresan bir tip olduğundan unutmamıştım. Eti az, kemikleri kalın, yaşı elli beşten fazla sarışın iriyarı bir adamdı...

Ulusal savaşta, buralarda dolaşan çetelerle beraber ve belki o çetelerin çetinlikte birinci tayfası olarak düşmana saldırışlar, akınlar yapmıştır... Köylüler onu sevmedikleri halde gösterdiği yiğitlikleri söylemekle bitiremezler... Fakat Eyüb zaptolunmaz cesaretinin, ilim ve terbiye ile gemlenmemiş zekâsının - dağlık yerlerde inkişaf eden sert karakterin en sertine sahib olmanın - tesirile lâkin filiyatta itidal iltizam edecek kadar insaflı bir ruhla eşkiyalık eder, adi hırsızlıktan da çekinmez bir adamdı.

Onunla görüştüğüm zaman karşımda köylülerin en uslusunu, çiftçilerin en dincini, Türklerin en misafirperverini - cana yakın, sözü tatlı, kalbi açık, vefası geniş - bir köylü kahramanı bulmuştum.

Yeni hapisten çıkmıştı... Lâkin o, amcasının öldürülmesinden dolayı çektiği bu cezaya müstahak olmadığını söylüyordu... Merdane haline bakınca insanın ona inanacağı geliyordu... Diyordu ki:

(Amcamın evinden doğru bir silâh sesi geldi... Uyumamıştım... Yatak halimle oraya gittim... Mavzerimi almıştım... Amcamın evine yaklaştım, alçak pencereden içeri baktım... Vurulmuş yatıyordu... Beni gördüler... Sen vurdun diye mahkûm ettiler...)

Eyübün attan yıkılınca omuzu sivri bir kayaya gelmiş, köprücük kemiği kırılmıştı. Uğur yolunda uğursuzluğa çatan bu biçareyi - söğüd dallarından yapılan bir sedye ile - köye getirirken iki atlıdan birisi - dolu dizgin - bir kırıkçının üç saatlik köyüne, diğeri karısını duyuklamak için Eyübün köyüne seğirtmişti...

Elli beş yaşına geldiği halde genc - likten vazgeçemiyen Eyüb - iki gün sonra kendisine geldiği zaman - ilk itiraf olarak: «Bizden delikanlılık geçmiş!..» demiştir.

***

Kızların gelin gidecekleri evler köyün içindedirler. Onlar bunları çocukluklarındanberi tanırlar.. Vardıkları kocalar komşularıdır... Çocukluklarında köyün gübreliklerinde beraber oynamış, yavukluluklarından sonra [*] hergün karşılaşmış - ve tenha yerlerde belki gecelerin sır saklıyan karanlıklarında - görüşmüşlerdir...

Kızlar bugün değiştirecekleri yuvanın eskisinden yenisine geçerken muradlarına ereceklerdir... Bilir misiniz (muradına ermek) nedir?

Kız köylünün kırmızı duvakla ata binmek muradıdır...

Analar evi ıssız bırakan kızlarına çekişmek için (muradına erdin) ve bir nedameti telmih için de (muradına erdin mi?.) derler... Bunları manasını bilmiyerek hepimiz kullanıyoruz...

Düğünlerde çalgı çalınması kesnekes yasak edildiği devirde gelin olmuş kadınlar analarile küçük bacılarının düğünlerini düşünerek diyorlarmış ki: «Bizim erdiğimiz mürad dilsizdi...» Bunlar nikâhlarını sakat sanıyorlar. Köylü kızın müradı davul zurna ile ata binmek ise köylü kadının ölünceye kadar sakladığı en tatlı hatıra da davul zurna ile ata bindiği - dir... O bunu unutmaz... Hayatının nurlu ve zaferli günü olarak hatırlar durur.

(Arkası yarın)

Yusuf Mazhar AREN

(*) «Yav» la başlıyan kelimelerin manasına lisan işlerile meşgul olanların dikkat nazarlarını çekmek isterim. (Yaver), (yav - ru), (yav - oklu) trotter manasına olan eşmekten (yav - eş), (yav - man), (yav - uz), yamak (yav - mak) gibi... Bunun, hüsnü kıymet ve rüçhan ifadesi için kullanıldığına hükmedilebilir.

Madrit görüşmeleri

Müzakereler ivi bir safhada ilerliyor

Ankara 11 (Telefonla) — Türk - İspanya ticaret anlaşmasını müzakere etmek üzere Madride giden murahhaslarımızın İspanyada daha bir müddet kalacakları anlaşılıyor.

Buraya gelen malûmata göre iyi bir safhada cereyan eden müzakereler anlaşmağa doğru gitmektedir. İspanyalıların son defa Türkiyeye ayırdıkları yumurta kontenjanı da bunun müsbet bir delili addolunuyor.

Bulgar mümessilleri ile Ankarada yapılmakta olan ticaret anlaşmaları müzakerelerinin bir müddet daha devam edeceği görülmektedir.

Türkiye - Bulgaristan ticaret anlaşmasının müddeti yarın bitmektedir. Eğer müzakere uzarsa eski muahede hükümlerinin bir müddet daha uzatılması düşünülecektir.

Zayi — İstanbul İthalât gümrüğünün 16282 numara 3/2/935 tarihli ithalât beyannamesile muamelesini ifa eylediğimiz KEPECO marka 30 vazo vernike aid 242837 numara 3/2/935 tarihli gümrük irad makbuzunu zayi eyledik. Yenisini alacağımızdan eskisinin hükmü olmadığı ilân olunur.

Şark Deri Türk Limited Ş.

Zayi — İstanbul İthalât gümrüğünün 67 numaralı ayniyat ve 239896 numaralı irad makbuzları zayidir. Yenisini alacağız. Hükmü yoktur.

Antalya Nakliyatı Umumiye şirketi Ziya

Kayseride halıcılığın düştüğü elim vaziyet

Başlı başına san'at olan halıcılığı kurtarmak için Ekonomi Bakanlığına mühim vazifeler düşüyor

Halı tezgâhlarımızdan biri

Kayseri (Hususî muhabirimizden) — Dünya piyasasında mühim bir yer tutan şark halıları arasında Kayseri halılarının kendine mahsus ve başlıbaşına bir mevkii vardır.

Halıcık Kayseride başlıbaşına bir san'attir. Hem öyle bir san'at ki her yıl memlekete milyonlarca lira çekiyor ve bu yüzden Kayseri ve civarında para kazanan çoluk ve çocuk gecindiren 6000 - 7000 kadar kalabalık bir aile ocağı vardır. Bu kadar nüfusun maişetini temin eden bu san'at mütemadi harbler ve felâketlerin ve bunun üzerine inzimam eden krizlerin tesirile ve halıların yapılış tarzındaki bazı suiistimalâtın aleyhimize tecelli eden netayicile eski şeref ve mevkiini kaybetmiş, maliyet ve satış itibarile önceki rağbet ve kıymetini bulamamıştır.

Umumî Harbden evvel 327 ve 328 senelerinde yalnız Kayseride mevcud halı tezgâhları 22 bine ve senelik imalâtı da 60 - 70 bine ulaşmıştı. Bu miktar 933 yılında (2500) adedine kadar düşmüş ve bu sukut memleketin ekonomi vaziyetini altüst etmiş, memlekette pek çok aile issiz kalmıştı.

Nihayet bu işle yakından alâkadar olan Ekonomi Bakanlığı buna bir tedbir olmak ve halıcılığı düştüğü buhrandan kurtarmak maksadile halı takasa tâbi tutulmuş ve bunun derhal tesiri görülerek tezgâh adedi (2500) den (5500) e fırlamıştır. Ticaret Odası bu san'atin ıslah ve nevakısının ikmali için bazı tedbirler almış ve bunların da pek çok tesirleri görülmüştür.

Yalnız bu tedbirler arasında Odanın yapamıyacağı bazı işler vardır ki bunun da Bakanlıkca düşünülmesi lâzımdır. Odanın bu tedbirlerile, Bakanlığın yapabileceği işleri ve bu san'at erbabının temenniyatının neden ibaret olduğunu izah edeyim:

1 — Halının ibtidaî mevaddının tercihan yerli malı olması üzerinde durulacak en mühim bir meseledir. Ticaret Odası, bu meseleyi hemen hemen halletmiş gibidir. Çünkü bugün halıların muhtac olduğu ibtidaî mevad içinde en mühimleri boya ile direzinidir. Direzin işleri birkaç yıl önceye kadar Avrupadan geliyor ve bu işlerle halılar dokunuyordu. Halbuki bugün Kayserinin bir kazası bulunan (Bünyan) da Sümer Banka aid büyük mensucat ve kumaş fabrikasının çıkardığı ipeklerle Adana işleri bu ihtiyacı temin etmiş gibidir. Boyaya gelince, kirli beyaz, samanî, sarı, cevizî gibi bazı tabiî renk boyalar burada yapılmakta ve kullanılmaktadır. Diğer renkler ise şimdilik Avrupadan getirtilmektedir.

2 — İpliklerin sureti kat'iyede fennî bir boyahanede nebatî veya (alizarin) boyalarile boyanması meslesi halıcılık san'atinde en mühim bir istir. Kayseri Ticaret Odası bu iş için burada yetisen genclerden Mustafa isminde birisini fennî bovacılık tahsil etmek üzere İstanbuldaki Hereke fabrikasına göndermis, bu genc orada tahsilini ikmal ettikten sonra İzmirdeki Sark Halıcılık fabrikasında da staj görmüş ve memleketine dönmüştür. Bu genc, burada açtığı bir boyahanede çalisiyor ve Kayserinin yüz yıllardanberi muhtac olduğu boya işini de temin etmis bulunuyor.

3 — Bovacılık bu şekilde ivi bir yola girdikten sonra yapılacak bir iş kalıyor. O da (anelin) denilen ve sabit olmıyan bovaların Türkiyeye girmesine mâni olmak suretile halıları sahte ve pis boyacılıktan kurtarmaktır. Memleketin ekonomi durumu için cok mühim olan bu meselenin hükûmetce de lâyık olduğu ehemmiyette görüleceği şüphesizdir.

4 — Kayseride dokunan halılar ya İstanbulda ve yahut ta İzmirede hususî havuzlarda yıkanmak surteile hâsiyeti anlaşılmakta ve boyalarına bir parlaklıkla beraber etüv yapılmaktadır.

Burada havuzun olmaması Kayseri için cidden bir noksandır. Bundan başka yıkanmıyan ve boyasının mahiyeti anlaşılmamış olan halıların satışa çıkarılmaması gene halıcılık san'ati için mühim bir keyfiyettir. Hükûmetin bu cihetleri gözönüne alarak icab eden tedbirleri alması lâzımdır.

5 — Her ecnebi memleketin modeller itibarile bir halı rağbeti var. Türkiye halıları için en kuvvetli bir pazar olan Almanya en çok hangi model halılardan istiyorsa burası bu şekli kabul etmeli ve ancak bu model üzerine halı dokunmasını temin etmelidir. Bunu yapacak ancak Ekonomi Bakanlığıdır. Bakanlık Almanyadaki Ofis şubeleri ve ticaret mümessilleri vasıtasile bu işi tetkik ettirip oraca istenilen halıların resmini ve modelini hazırlatıp halıcılar üzerinde müessir olmalı ve hatta bunun kuvvei müeyyidesi olan şeyler ne ise bunları temin ve bir mecburiyete tâbi tutmalıdır.

6 — Halının tarzı imal ve mesaisi hakkında başlıbaşına ve mes'ul bir teşkilât ve kooperatif kurmak lâzımdır. Kayseri halıcılığının en mühim noksanı işte bu teşkilâtın olmaması - dır. Burada bu işlerle uğraşan bellibaşlı ve sermayesi nisbeten geniş 10 - 15 tüccar var.

Bunlar birbirlerinden ve ayni zamanda iç ve dış halı piyasasının geçirdiği vaziyetlerden habersiz olarak kendi başlarına çalışmaktadırlar. Bunların programsız ve hedefsiz yürümek yüzünden senelik bilânçoları da belli değildir. Bunun tabiî olarak pek çok zararları vardır. Halbuki bunlar bir kooperatif halinde ve bir idareye bağlı olarak toplanmış olsalar halı satışı ve ihracı sağlam esaslara göre kurulmuş olur. Ayni zamanda bu teşekkül hem harici piyasadan günü gününe haberdar olur, hem de yeni yeni pazarlar bulmak için çalısır. Bu teşekkül Kayseri için çok lâzımdır. Ekonomi Bakanlığı bu dağınık iş adamlarının bir araya gelmesini temin etmek yolunu düşünmelidir.

7 — Halıcılığı ve onun ihraç işini sigortalamak ve memleket gelirini fazlalaştırmak için mallarımızın ıslahı basta gelir. Bunun için de Ekonomi Bakanlığının yardımile birkaç muktedir Türk gencini tahsil için Avrupaya göndermek zarureti var. Hereke fabrikalarında bovacılık tahsil eden gencin yaptığı müspet isler buna en güzel bir misaldir. Buradaki halıcıların bu isi yapabilmelerine ve bunların masraflarını yüklenmeleri - ne asla imkân yoktur. Bu olsa olsa masrafı hükûmet bütcesinden temin edilmek suretile tahakkuk edebilir. Bu mühim noksanın Bakanlıkca her vakit gözönünde bulundurulması lâzımdır.

8 — İhracat mallarımızdan olan halının gümrük resmile mahallî vergi ve resimlerinde tanzilât icrası gerektir. Bu, halı maliyet fiatinin aşağı düşürülerek satısın artmasını temin eder. Suna emin olmak gerek ki, bu hal devlet hazinesine bugün için biraz zarar verecek olsa bile, bu tenzilât istikbalde temin edeceği büvük favdalar ve getireceği gelirlerle kabili kıvas olmıyacak derecede farklı olacaktır.

Bu tedbirlerin hemen alınmasına bugün Kayseri halıcılığı çok muhtaçtır. Çünkü bugün için Kayseri halılarının elde yalnız bir dış pazarı kalmıştır. O da Almanyadır. Önceden Avusturya, Cekoslovakya, Amerika, Japonya, İngiltere dahi halılarımız için mühim bir ihraç mahalli idi. Fakat bu memleketlerin yüksek gümrük tarifeleri tatbik etmeleri dolayısile bu pazarlar elimizden çıkmıştır. Buralara tek bir mal gönderilemiyor. Almanya ise evvelce halının her kilosundan 19 mark gümrük alıyordu. Ekonomi Bakanlığının Almanya nezdinde yaptığı tesebbüs ve anlasma neticesinde (19) mark gümrük (7) marka indirilmistir. Bu münasebetle Almanyaya cok ihracat yapılacağı kuvvetle ümid edilmektedir. Hükûmetin Almanya nezdinde yaptığı bu müspet teşebbüs gibi diğer hükûmetlerle de bu alışverişi ihya etmesi ve bize kapanan bu pazarların tekrar açılmasını temin etmesi çok ehemmiyetli bir vazifedir. Bunların biran evvel yapılması Kayseri halıcılığını bugünkü düştüğü elim vaziyetten kurtaracaktır. Halıcılığın 927 denberi geçirdiği tahavvülâtı mukayese edersek vaziyetin vahameti gözönünde tecelli eder:

Senesi	Tezgâh adedi	Bir halının maliyet fiatı
927	12.000	45-47 lira idi
928	9.000	40-42
929	8.000	38-40
930	5.000	34-35
931	2.500	32-33
932	4.000	31-32
933	5.500	29-30

Bu cetveldede görüleceği vechile nazari dikkate alınacak en mühim mesele halı maliyet fiatinin her yıl gittikçe düşüşüdür. Buna gösterilecek sebeb, başka memleketlerin halı imal ve ihracını fennî ve asrî bir şekle ifrağ ederek bize rakib olmaları ve bizim de hâlâ eski vaziyet ve usullerimizde mıhlanıp kalmamızdır.

932 yılındanberi tezgâh adedinde görülen fazlalığa sebeb, halının takasa tâbi tutulması olmuştur. Bu canlanış dolayısiledir ki tezgâh adedi bugün (5500) e kadar yükselmiştir. Bu san'atin terakkisi ve dünya piyasasındaki mevkiini muhafaza için Ekonomi Bakanlığının bu meseleler üzerinde durması zamanı çoktan gelmiştir ve hatta geçmek üzeredir bile.

Sahir ÜZEL

Günün bulmacası

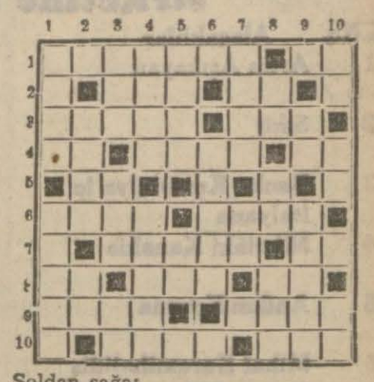

Soldan sağa:

1 — Monopol, içmekten emir. 2 - Tatlının aksi, öz türkçe şeref. 3 - Düşündükten sonra verilen şey, sokak. 4 - İnmekten emir, mahkemede görülen iş, erkek. 5 - Bir sıfat edatı. 6 - İçki veren, bizde en çok içilen içki. 7 - Şüphe, en fazla içtiğimiz şey. 8 - Fransızca «zevk», ilişik, olmaktan emir. 9 - Cesaretli, adanmış olan şey. 10 - Çünkü, eski Yunanistanda yaşamış Türklerden bir kişi.

Yukarıdan aşağı:

1 — Müskirat, yaprak sigara. 2 - Anlamaktan emir, nihayet. 3 - Hararetli, iki defa bir, çok değil. 4 - Bir şey meydana çıkarma, işarete aid. 5 - Mektebde talebe onun üzerine oturur, bir bağlama edatı. 6 - Arabca damar. 7 - Uykuda görülen şey, almaktan emir. 8 - Fransızca «hayır», beyaz, evin parçalarından biri. 9 - «İle» nin küçülmüşü, suya batmış. 10 - Ermenilerin en çok kullandıkları kelime, nota, Ermenilerin en fazla kullandıkları diğer bir kelime.

Dünkü bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	G	A	Z	E	T	E	■	S	Ö	Z
2	Ö	Z	■	S	A	Y	F	A	■	E
3	Z	■	Ö	K	K	A	■	Ç	O	K
4	■	■	S	İ	S	L	İ	■	K	İ
5	K	U	M	■	İ	A	D	E	■	■
6	U	F	A	K	■	T	E	M	E	L
7	L	U	N	A	■	■	■	İ	L	E
8	A	K	■	A	N	B	A	R	■	Ğ
9	K	■	İ	N	■	A	B	■	N	E
10	■	İ	Z	■	A	Y	A	L	■	N

İLÂN

Bursa Vilâyeti dahilinde Çatak namı diğer Osmaniye karyesinde şimalen Tezgâhbaşı tepesinden bed ile hattı müstakim, şarkan sarıalan tepesinden bed ile Çoban kaldırım tepesinden bilmürur Terce tepesine hattı münkesir, cenuben buradan bed ile Çoban kaldırım ve Terce derelerinin telâki noktalarından bilmürur Kozan Kayası tepesine hattı münkesir, garben buradan bed ile mebdei hudud olan Tezgâhbaşı tepesine hattı müstakimle mahdud ve mesahai sathiyesi 228,5 hektar arazide taharri olunarak meydana çıkarılan Krom maâdeni Ahmed Muhtar, Halil Refet ve İbrahim Beyler uhdesine 60 sene müddetle ihalesi icra olunacağından maadin nizamnamesinin 36 ve 37 nci maddeleri mucibince bu babda bir gûna itirazları olanların ilân tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankarada İktısad Vekâletine ve mahallinde makamı vilâyete baistida müracaat eylemeleri ilân olunur.

Müflis Hiristaki hacı Yusif ve ilya makroplo kollektif şirketine ait alacaklılar sıra cetvelidir:

K.No.	Alacaklılar	T. olunan	K. olunan	Sırası		Ret olunan	Esbabıret
1	Artin Aşıkayan	1187 86	1187 86	(537 93	Mümtazen		
				(537 93	6 cı sıra		
2	Sıktı	43300	39239 86	(17969 93	Mümtazen	4060	Verildiğinden
				(21269 93	6 cı sıra		
3	Banka Komerçiya le İtalyana	18328 60	17278 60	(8114 30	Mümtazen	1050	Verildiğinden
				(9164 30	6 cı sıra		
4	Nikolâki Kanakis	317 90	317 90	(158 05	Mümtazen		
				(158 05	6 cı sıra		
5	Andon Koruna	181 25	126 25	(35 62	Mümtazen	55	Verildiğinden
				(90 62	6 cı sıra		
6	Mihal Karamihalidis	1900 32	00			1900 32	Verildiğinden
7	Hiristo Milyanidis	2267 83	1681 33	(547 41	Mümtazen	856 50	Verildiğinden
				(1133 91	6 cı sıra		
8	Filipos Yuvan oğlu	18300	18300	(8775	Mümtazen		
				(9525	6 cı sıra		
9	Ananya Panayot oğlu	4600	4600	(2100	Mümtazen		
				(2500	6 cı sıra		
10	Koço Paskalidis	4550	4430	(2005	Mümtazen	120	Verildiğinden
				(2425	6 cı sıra		
11	Avram Avramidis	2857 81	2857 81	(1378 90	Mümtazen		
				(1478 90	6 cı sıra		
12	Hariton Harisanto	739	728	(329	Mümtazen	11	Verildiğinden
				(399	6 cı sıra		
13	Yorgi Tüysüz oğlu	1287	1287	(593 05	Mümtazen		
				(693 05	6 cı sıra		
14	Memaliki Şarkiye Fransız Bankası	3147 78	2895 98	(1322 09	Mümtazen	(521 80)	Verildiğinden
				(1573 89	6 cı sıra		
15	Dovce Orvant Bank	2671 31	985 60	(449 95	Mümtazen	1685 71	havaleten
				(535 65	6 cı sıra		tediye edildiğinden
16	Holantse Bank Uni	4450 20	3603	(1648	Mümtazen	847	tediye ve ücret
				(1955	6 cı sıra		olduğundan
17	Anastas Yuvanidi	920	920	(420	Mümtazen		
				(500	6 cı sıra		
18	Mihal Kozmidis	377	377	(188 05	Mümtazen		
				(188 05	6 cı sıra		
19	Bodos Hacı İftim oğlu	1840	1840	(840	Mümtazen		
				(1000	6 cı sıra		
20	Adapazarı Emniyet Bankası	6536 97	5491 04	(2222 56	Mümtazen	1045 92	Verildiğinden
				(3268 48	6 cı sıra		
21	Adapazarı Türk Ticaret Bankası	2508 87	2107 43	(853	Mümtazen	401 44	Verildiğinden
				(1254 43	6 cı sıra		
25	İş B. Adapazarı Ş.	2008				2008	Verildiğinden
27	İstavro Mihal Liminidis	110 10	110 10	(55 05	Mümtazen		
				(55 05	6 cı sıra		
28	Dimitri Madenli oğlu	331 20	331 20	(136 80	Mümtazen		
				(165 60	6 cı sıra		
29	Madam Efrusini	2311 60	2311 60	(1055 32	Mümtazen		
				(1256 36	6 cı sıra		
30	Fatma	2500				2500	vesikası olmadığından
31	Yorgi Hiristidis	713 62	713 62	(256 81	Mümtazen	100	Verildiğinden
				(356 81	6 cı sıra		
32	Halid ve Şsi.	2642	2425 64	(1104 64	Mümtazen	216 36	Verildiğinden
				1321	6 cı sıra		
33	Vasil Keşiş oğlu	400	368	(168	Mümtazen	32	Verildiğinden
				(200	6 cı sıra		
34	Madam Fotika	800	736	(336	Mümtazen	64	Verildiğinden
				(400	6 cı sıra		
35	Madam Elef	11000	10000	(5000	Mümtazen	1000	faiz olduğundan
				(5000	6 cı sıra		
36	Yuvanaki	1504 80	504 80	(252 40	Mümtazen	1000	senedlerin iade
				(252 40	6 cı sıra		edilmesinden
37	Yorgi	2000				2000	»
38	Vasil Kostantinidis	2620	2570	(1210	Mümtazen	50	verildiğinden
				(1360	6 cı sıra		
39	Yorgi İftimidi	645 8(	645 86	(322 93	Mümtazen		
				(322 93	6 cı sıra		
40	Yorgi Kalın oğlu	2496 75	2296 75	(1048 38	Mümtazen	200	Verildiğinden
				(1248 38	6 cı sıra		
41	Yorgi Meletiyadis	17688 77	16338 77	(7494 38	Mümtazen	1350	Verildiğinden
				(8844 38	6 cı sıra		
42	Aristidi Kasab oğlu	183	183	(91 05	Mümtazen		
				(91 05	6 cı sıra		
43	İstelyanos Kömürcü oğlu	40000	33085		Mümtazen	6915	ipotek kaydine müstenid olmakla merhun üzerinden mümtazen kaydine
Mükerrer		25000	20489 41	(8542 20	Mümtazen	4510	borç olmadığından
				(11947 20	6 cı sıra		
44	Şarkı Karip Ticaret Ban.	11117	10232	(4673 05	Mümtazen	885	Verildiğinden
				(5558 05	6 cı sıra		
45	Kostantin Zono	1320	1320	(660	Mümtazen		
				(660	6 cı sıra		
46	Kadri	1567				1567	tediye ve temlik edildiğinden
47	İş Bankası	4200	4200	(2100	Mümtazen		
				(2100	6 cı sıra		
48	Arhangelos	2827	2777	(1227	Mümtazen	50	Verildiğinden
				(1550	6 cı sıra		
49	Eytam ve Emlâk Bankası	17645	8375		Maafaiz mümtazen ipotekli gayrimenkul bedelinden	9270 07	Verildiğinden
»	» » »	35995	28552	(13526	Mümtazen	7443 50	Verildiğinden
				(15026	6 cı sıra		
50	Yakof Yerkan oğlu	350	350	(175	Mümtazen		
				(175	6 cı sıra		
51	İzzet Fettah	2590 69	2590 69	(1182 70	Mümtazen		
				(1407 98	6 cı sıra		
52	Tonoğlu Mustafa Vehbi	554 36	554 36	(253 04	Mümtazen		
				(301 32	6 cı sıra		
53	İspasya	787 70	787 70	(293 85	Mümtazen		
				(293 85	6 cı sıra		
54	Ethem zade Mustafa	2629	2629	(1202 05	Mümtazen		
				(1426 05	6 cı sıra		
55	Mehmed Nuri	544 36	544 36	(272 18	Mümtazen		
				(272 18	6 cı sıra		
56	Despina	519 80	519 80	(237 30	Mümtazen		
				(282 50	6 cı sıra		
57	Elbesyo Sarraf oğlu	858 75	858 75	(319 37	Mümtazen		
				(539 37	6 cı sıra		
58	Koço Pandeli	544 52	544 52	(272 26	Mümtazen		
				(272 26	6 cı sıra		
59	Mehmed Durmus	450	450	(225	Mümtazen		
				(225	6 cı sıra		
60	Marko Sıvacı oğlu	494 64	454 64	(207 32	Mümtazen	4	Verildiğinden
				(247 32	6 cı sıra		
61	Yakof Papadoplo	20600	13500	(6150	Mümtazen	7100	İngiliz farkı olmakla beraber verildiğinden
					6 cı sıra		
62	Ziraat Bankası	23 01	23 01		6 cı sıra		
63	Yakov S. Köse oğlu	300	300		6 cı sıra		
64	Avram Papadoplos	800	800	(400	Mümtazen		
				(400	6 cı sıra		
65	Osmanlı Ban.	35096 16	31297 16	(13748 08	Mümtazen	3799	Verildiğinden
				(17548 07	6 cı sıra		
66	Viktorya Döberlin sigorta Sirketi	864 68				864 68	Kefalet olmadığından
67	Küçükpazar Maliye şubesi	1698 46	1016 17	Beşinci sıraya		682 29	Borç sebebi malûm olmadığından
		381593 89	315931 57			65662 32	

İstanbul 1 nci iflâs memurluğundan :

Müflis Hıristaki Hacı Yusif ve İlya Makroplo kollektif şirketinin açılan iflâsından sonra masaya altmış yedi kişi müracaat etmiş ise de bunlardan dördü taleblerini geri almış olduğundan diğer altmış üç kişi cem'an (381593) lira (89) kuruşun kayid ve kabulünü istemişlerdir. Masayı teşkil eden iflâs idare heyetince bu istekler müstenidatı tetkik olunarak bundan (315931) lira (57) kuruşu kabul edilmiş ve dört alacaklının tamamen ve bazılarının kısmen olmak üzere (65662) lira (32) kuruşu red edilmiştir.

Kabul edilen paradan (41460) lirası birinci derecede mümtaz (1016) lira (17) kuruşu beşinci derecede Hazine alacağı olup baki (272455) lira (40) kuruşu her birinin hizalarında gösterildiği gibi evvelce aktedilen kongudato şartına tevfikan Banka Komerçiyale İtalyana üzerine ikinci derecede ipotek edilen buz hane müştemilâtı bedeli üzerinde mümtaz ve kısmen altıncı dereceyi teşkil etmişlerdir.

Yukarıda tetkikat neticesini gösteren sıra cetveli Birinci iflâs memurluğundan bırakılmış ve alâkadarlara birer nüsha gönderilmiştir.

İflâs idare heyeti tasfiyenin cereyanı şekline ve alacaklarla borçların vaziyetine dair vereceği raporu dinlemek ve bu idareyi tebdil veya ipka etmek ve masanın menfaati için zaruri görülecek kararları vermek üzere 10 haziran 935 saat 14 te ikinci toplanma yapılacaktır.

Bu toplanmaya alacakları tamamen veya kısmen kabul edilen alacaklılar gelecektir. Alacakları tamamen veya kısmen reddedilenlerin ve yahud istediği sıraya kaydedilmediğini görenlerin veya başkalarının kabul edilen alacağına itiraz edenlerin tarihi ilândan itibaren beş gün içinde iflâsa karar veren mahkemeye müracaate mecbur olduğu ilân olunur. (11398)

Kanzuk eczanesi müstahzaratından

Balsamin Eksiri

Cildin daimi yumuşaklığını ve tazeliğini artırır. Yüzdeki çilleri ve lekeleri alır. Sivilceleri tamamen yok eder. Tıraştan sonra cilde lâtif bir tazelik ve serinlik verir. Eczanelerle ıtriyat mağazalarında bulunur.

Emrazı dahilive

Verem, göğüs

Mütehassıs Muallim doktor

ŞEKİB HABİB

Avrupadan dönmüştür. Ayasofya Yeredtan, Hacı Süleyman apartımanı Cumartesi, pazartesi çarşamba, perşembe öğleden sonra. Tel. 24035

ARANIYOR

Taşrada çalışmak üzere bir eczacı Kalfası isteniyor. Bahçekapıda Zaman eczа deposuna müracaat

Akşehir asliye mahkemesinden:

Akşehirin Veledicelâl mahallesinden Karabağlı oğullarından Hakkı oğlu Ahmed tarafına:

Akşehirin Hacıhamza mahallesinden Molla Veli oğlu Şeker kızı Ana Kadın tarafından Akşehirin Veledicelâl mahallesinden Karabağlı Hakkı oğlu Ahmed aleyhine acılmış olan bşoanma davasının yapılan açık duruşması sırasında dava olunan Ahmedin ikametgâhı mechul bulunduğundan ilânen tebligat icrasına ve bu sebebden duruşmanın 29 mayıs 935 çarşamba günu saat dokuza talikine karar verilmiş olduğundan mezkûr gün ve saatte kavıb Ahmedin Akşehir asliye hukuk mahkemesinde hazır bulunması, aksi takdirde giyabetinde duruşmaya devam olunacağı tebliğ olunur.

İstanbul birinci iflâs memurluğundan:

Müflis, Hiristaki Haci Yusif ve İlya Makroplo kollektif şirketi alacaklılarına kongurdato teklif edeceği arzuhalle memuriyetimize bildirilmekle ikinci toplnamanın yapılacağı 10/6/935 pazartesi günü saat 14 te bu teklifin de müzakere edileceği alacaklılarca malûm olmak üzere ilân olunur. (11394)

Ayvalık Belediye Riyasetinden:

Ayvalık Belediyesi için satın alınacak Osram veya Filips markalı 100 tanesi 75 ve 900 tanesi 40 voltluk 1,000 tane elektrik lâmbası kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuş ve mayısın yirmi altıncı pazar günü saat on altıda ihalesi mukarrer bulunmuş olduğundan satmak istiyenler yüzde yedi buçuk nisbetinde teminatı muvakkate akçelerini Ayvalık Belediye veznesine depozito ederek makbuzunu teklif kâğıdlarına rapt ile mayısın yirmi altıncı pazar günü saat on altıya kadar Belediye Encümenine vermeleri ve bildirilen gün ve saatten sonra verilecek teklif kâğıdlarının kabul edilmiyeceği ilân olunur.

İstanbul Belediyesi ilânları

Temizlik işleri için lüzumu olan 1040 tane sarı balıkçı muşambası açık eksiltme ile alınacaktır. Bir muşambanın tahmin kıymeti 425 kuruştur. Şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülür. Eksiltmeye girmek istiyenler 2490 numaralı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 332,5 liralık muvakkat teminat makbuz veya mektubile ihale günü olan 27/5/935 pazartesi günü saat 15 te Daimi Encümende bulunmalıdırlar. «B.» (2571)

Temizlik işleri için nümunesine göre yaptırılacak 1400 çift çizme kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Nümunesi Levazım Müdürlüğünde görülür. Bir çift çizmenin tahmin bedeli 530 kuruştur. Parasız şartname almak üzere Levazım Müdürlüğüne müracaat etmeli, arttırmaya girmek için de 2490 numaralı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 556,5 liralık muvakkat teminat makbuz veya mektubile teklif mektublarını ihale günü olan 27/5/935 pazartesi günü saat 15 te Daimî Encümenine vermelidirler. «B.» (2572)

Keşif bedeli 16,642 lira 82 kuruş olan Heybeliada Büyüktur yolunun parke kaldırım yapılması işi kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Şartname 83 kuruşla alınır. Keşif evrakını görmek için Levazım Müdürlüğüne müracaat etmelidir. Eksiltmeye girmek için de 2490 numaralı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 1248,5 liralık muvakkat teminat makbuz veya mektubile teklif mektublarını ihale günü olan 1/6/935 cumartesi günü saat 15 e kadar Daimî Encümene vermelidirler. «B» (2569)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden

Almancadan türkçeye ve türkçeden almancaya bihakkın tercümeye muktedir bir mütercime ihtiyac vardır. «100» lira ücretle talib olanların 16/5/935 perşembe gününe kadar Memurin şubemize müracaatleri. Diğer bir ecnebi lisanı bilenler tercih olunacaktır. (2539)

Büyük Tenzilât

Şilte, yorgan, yastık hepsi kuştüyü yüzlerile 25 lira, yastık 75 kuruş. Bir kilo kuştüyü 75 kuruş. Kuştüyü kumaşlarının her rengi vardır. Ucuz fiat'a satılır. Hediyelik salon yastıkları 4 liradır.

Bu takım 25 liradır.

İstanbul. Çakmakçılar Bali zade Kuştüyü fabrikası. Tel. 23027

Akşehir Belediye Başkanlığından:

1122 lira 4 kuruş bedeli keşifli olan Akşehirin Çimenli mahallesindeki Belediyeye aid hamam esaslı surette tamir ettirileceğinden ve ihalesi 25/5/935 tarihine tesadüf eden cumartesi günü açık eksiltme ile ihale yapılacağından taliblerin ve tafsilât almak istiyenlerin Akşehir Belediyesi Başkanlığına müracaat eylemeleri. (2537)

Bayanlar için

PERMANANT ONDULASYON

Avrupanın en mükemmel ve en son sistem makineleriile

8 AY SURER

PERBAZIL

Yeni saç makinesi ile beş dakikalık bir cereyan

250 kuruş

Adrese dikkat: İstiklâl cad. Parmakkapı, Rumeli Han karşısında No. 133. Hasanbey apartıman 1. nci kat.

İhtar: Permanant için sekiz ay taahhüd ve aksi halde, verilen paranın iadesi vadolunur.

Nafıa Bakanlığından:

Afyon - Antalya hattının Burdur - Antalya kısmı etüdü kapalı zarf usulile ve aşağıdaki şartlarla eksiltmeye konulmuştur.

1 — Bu işin muhammen bedeli «55,000» liradır.

2 — Muvakat teminatı «4,000» liradır.

3 — Eksiltmesi, 16/5/935 perşembe günü saat 15 te Bakanlık binasında Demiryollar İnşaat Dairesinde İnşaat Arttırma, Eksiltme ve İhale Komisyonunda yapılacaktır.

4 — Bu eksiltmeye girecekler teklif mektublarını ve eksiltme şartnamesinde yazılı olan diğer avrak ve vesikaları eksiltme saatinden bir saat evveline kadar numaralı makbuz mukabilinde mezkûr daireye vermiş olmalıdırlar.

5 — Bu işe girmek istiyenlerin münakasa gününden en az bir hafta evvel istida ile Bakanlığa müracaat ederek alacakları fennî ehliyet vesikasını teklif mektublarına koymaları lâzımdır.

6 — Talibler, bu etüd işi için hazırlanan eksiltme şartnamesile mukavele projesi ve merbutatından mürekkeb bir takım münakasa evrakını «275» kuruş bedel mukabilinde Demiryolları İnşaat Reisliğinden tedarik edebilirler. (2193)

Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum Idaresi ilânları

Devlet Demiryollarının bitişik hatları üzerinde «Haydarpaşa - Samsun, Eskişehir - Elâziz, Alayunt - Balıkesir, Afyon - İzmir - Bandırma, Ulukışla - Kayseri, Mersin, Çankırı, Adapazarı» kullanılmakta olan vakti hareket tarifeleri 14/15 mayıs 935 gece yarısından başlıyarak değiştirilecektir.

Bu tarifeler muhterem yolculara aşağıdaki yenilik ve kolaylıkları temin etmektedir.

1 — Şimdiye kadar Eskişehir-Konya yolu üzerinde işlemekte olan Toros sürat katarları, bundan sonra Haydarpaşa-Ankara-Boğazköprü-Ulukışla - Adana - Fevzipaşa yolundan gidip geleceklerdir.

Adi katarla 24 saatte katedilen Ankara - Adana mesafesi, Toros sürat katarile 15 saatte katedilecektir.

2 — Toros sürat katarile seyahat dolayısile Haydarpaşa - Adana arasında mesafesi uzıyacak her hangi iki istasyon arasında yolcular, gideceksleri hakiki mesafe ne olursa olsun, bu iki istasyon arasındaki en kısa yol ücretini ödiyeceklerdir.

3 — Ankara - Samsun - Ankara, Ankara - İzmir - Ankara arasında haftada iki defa seri birer yolcu katarı yapılmıştır. Bu katarlarda birer yataklı vagon ve yolculara bulundukları kompartimanlarda ucuz tarife üzerinden sıcak yemek verecek yemekli - furgon bulunacaktır.

Şimdiye kadar 32 saatte yapılan İzmir - Ankara yolculuğu haftada iki defa işliyecek seri yolcu katarlarile 25 saate indirilmiştir.

Adi katarla 34 saatte yapılan Samsun - Ankara yolculuğu yolcu katarile 30 saate indirilmiştir.

Şimdiye kadar Samsun - İzmir münasebatında yolculuk, Ankara da bir gece kalmak suretile inkıtaa uğramakta idi. Yeni ihdas olunan seri İzmir katarile Samsun tarafından gelen ve Samsun tarafına giden Eskişehir - Afyon - İzmir istikameti yolcuları inkıtasız yollarına devam edebileceklerdir.

4 — Haftada iki gün Bandırma tarikile İstanbul - İzmir seri seferlerinden başka haftada iki gün Haydarpaşa - Eskişehir - İzmir arasında kara tarikile de iki seri münasebat tesis edilmiştir. Adi trenlerle 34 saat tutan bu yolculuk haftada iki gün 25 saatte yapılabilecektir.

5 — Haftada bir defa işlemekte olan Haydarpaşa - Elâziz yataklı vagon servisi iki defaya çıkarılmış ve bu hatta ucuz tarifeli bir yemekli vagon servisi de ilâve edilmiştir.

6 — Toros katarlarının Ankaradan geçirilmesile haftada bir defa Adanada aktarma suretile Ankara - Elâziz - Ankara arasında yataklı vagon servisi temin olunmuştur ve şimdiye kadar 57 saatte yapılan Elâziz - Ankara yolculuğu Toros katarlarile 44 saate indirilmiştir.

Bütün şebeke üzerindeki yolcu servisini gösterir ilânlar istasyonlarımıza asılmıştır. Fazla izahat almak istiyen yolcuların istasyonlarımıza baş vurmalarını dileriz. (2498)

~~~

Muhammen bedeli 747 lira 35 kuruş olan 8,506 Kg. muhtelif ebatta yuvarlak demir, 500 Kg. lama demirile bir aded demir levha için 4/5/935 tarihinde yapılan açık eksiltmeye iştirak eden olmadığından tekrar eksiltmesi 14/5/935 salı günü saat 10 da Haydarpaşa gar binası dahilindeki komisyonda yapılmak üzere on gün uzatılmıştır.

Bu işe girmek istiyenlerin 56 liralık muvakkat teminatı vermeleri ve kanunun tayin ettiği vesikalarla kanunun dördüncü maddesi mucibince bu işe girmeğe manii kanuni bulunmadığına dair beyanname ile eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Haydarpaşa gar binası dahilindeki Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (2518)

Satılık Sinema Filimleri

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:

5, 10, 15, 20 nisan 935 tarihli gazetelerle yapılan ilânda yazılı Sinema filimlerini transit olarak harice çıkarmak şartile 200 liraya talib vardır.

Bu bedelden fazlaya almak istiyenler 26/5/935 pazar günü saat 15 te yapılacak müzayedeye iştirak için Başmüdürlükte toplanan Komisyona müracaat etmelidirler. (2547)

Tokat Valiliğinden:

Tokad Vilâyeti ve mülhakatında yapılacak yedi mektebin inşası kapalı zarf usulile aşağıdaki şerait dahilinde eksiltmeye konulmuştur.

1 — Yapılacak mekteblerin ikisi Tokad merkezinde beheri 39846 lira 24 kuruş ve birisi 23000 liradır. Ve dördü Zile, Erbaa, Niksar, Reşadiye kazalarında, beheri 20542 lira birer kuruş keşif bedellidir.

2 — Bu işlere aid şartname, plân ve keşifnameler Tokad Vilâyetinden istenildiği takdirde derhal namlarına posta ile gönderilir.

3 — Eksiltme 935 senesi mayısının 22 nci çarşamba günü saat 14 te Tokad Vilâyeti Daimî Encümeninde yapılacaktır.

4 — Eksiltme kapalı zarf usuliledir.

5 — Talibler bu inşaat için toptan teklif yapabilecekleri gibi her mekteb için ayrı ayrı teklifatta bulunabilirler ve ayrı ayrı da ihale edilebilir.

6 — Eksiltmeye girebilmek üzere keşif bedelinin 0.7.5 nisbetinde 13864 liralık muvakkat teminat ibraz edilmesi mecburidir.

7 — Talibler Nafıa Başmühendisliğinden tasdikli ehliyet vesikasile Ticaret Odasından içinde bulunduğumuz seneye aid kayid vesikası ve bu gibi inşaatını yaptığına dair vesikaları göstermeleri lâzımdır.

8 — Teklif mektubları 3 üncü maddede yazılı saatten bir saat önüne kadar Vilâyet Daimî Encümeni Reisliğine tediye edilmelidir.

Posta ile gönderilecek mektublar mezkûr saate kadar gelmiş olması ve gelen zarfın mühür mumu ile kapatılmış olması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (2505)

İstanbul Maarif Müdürlüğünden:

Dairemizde açılan 40 lira ücretli bir daktilo için 15 mayıs 935 tarihinde müsabaka yapılacaktır.

Ortamekteb mezunlarından olup makine ile iyi ve doğru yazmak kabiliyetini haiz olanların mekteb şehadetnamesi ve şimdiye kadar nerelerde çalıştıklarına ve iyi hallerine dair fotoğraflı vesikalarile 14 mayısa kadar İdareye müracaatleri ilân olunur. (2546)

Kiralık Gazino

Kızkulesi park gazinosu, bütün sandelye ve masalarile birlikte müsait şeraitle kiraya verilecektir. Talip olanların mezkûr park itfaiyesinde 31 No. lu hanede sahibine serian müracaatleri. Tel. No. 60524

Deniz Levazım Satınalma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli 25600 lira olan 16,000 metro kirpas kumaş 19 mayıs 935 pazar günü saat 15 te Kasımpaşada Komisyon binasında kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Şartnamesi 128 kuruş mukabilinde Komisyondan hergün alınabilir. İsteklilerin 1920 liradan ibaret olan muvakkat teminat makbuz veya mektublarile kanunî belgeleri havi teklif mektublarını belli saatten bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine vermeleri. (2253)

ALMANCA DERSLERİ

Viyana Üniversitesi hukuk doktoru bir Alman genci tarafından müptedilere ve bilip te ilerletmek istiyenlere gayet kolay ve modern bir metodla almanca dersleri veriyor. Beyoğlunda Meşrutiyet caddesinde 52 numaralı Kordova apartımanının 11 numaralı dairesine müracaat.

1935 in Harikası

SUPLEKS beyaz çelikten imanılmıyacak kadar mükemmel yeni bir tıraş bıçağı çıkardı, mutlaka tecrübe ediniz. Her yerde satılır.

Denizyolları İŞLETMESİ

Acentaları Karaköy Köprübaşı Tel 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han Tel 22740

İSKENDERİYE YOLU

İZMİR vapuru 14 mayıs SALI günü saat 11 de İskenderiyeye kadar. (2564)

İstanbul Üçüncü İcra Memurluğundan:

Emniyet Sandığına

6000 lira mukabilinde birinci derecede ipotekli olup paraya çevrilmesine karar verilen ve tamamına 20,500 lira kıymet takdir edilen Kadıköyde Zühtüpaşa mahallesinde Fener Cad. sokağında eski 13 M. yeni 55, 57 numaralarla murakkam maabahçe ve bağ bir hanenin tamamı açık arttırmaya vazedilmiştir.

Arttırma peşindir. Arttırmaya iştirak edecek müşterilerin kıymeti muhammenenin % 7,5 nisbetinde pey akçesi veya millî bir bankanın teminat mektubunu hamil olmaları icab eder. Müterakim vergi, tanzifat, tenviriye ve vakıf borçları borçluya aiddir. Arttırma şartnamesi 15/5/935 tarihine musadif çarşamba günü dairede mahalli mahsusuna talik edilecektir. Birinci arttırması 12/6/935 tarihine musadif çarşamba günü dairemizde saat 14 ten 16 ya kadar icra edilecek, birinci arttırmada bedel, kıymeti muhammenenin % 75 ini bulduğu takdirde üstte bırakılır. Aksi takdirde son arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere arttırma on beş gün daha temdid edilerek 27/6/935 tarihine musadif perşembe günü saat 14 ten 16 ya kadar Dairede yapılacak ikinci arttırma neticesinde en çok arttıranın üstünde bırakılacaktır. 2004 numaralı icra ve iflâs kanunun 126 ıncı maddesine tevfikan hakları tapu sicillerile sabit olmıyan ipotekli alacaklılarla diğer alâkadaranın ve irtifak hakkı sahiblerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair olan iddialarını ilân tarihinden itibaren yirmi gün zarfında evrakı müsbitelerile birlikte dairemize bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hakları tapu sicillerile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. Müterakim vergi, tenviriye ve tanzifiyeden ibaret olan Belediye rüsumu ve vakıf icaresi bedeli müzayededen tenzil olunur. Daha fazla malûmat almak istiyenlerin 34/531 numaralı dosyada mevcud evrak ve mahallen haciz ve takdiri kıymet raporunu görüp anlıyacakları ilân olunur. (2551)

Akay İşletmesi Müdürlüğünden:

Büyükada iskelesindeki 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11 numaralı dükkânlar hepsi birden ve ayrı ayrı arttırma ile kiraya verilecektir. Taliblerin şartnameyi görmek üzere hergün saat 9 dan 11 on bire kadar Akay Levazımına, arttırmaya girecceklerin güvenme akçelerile 20 mayıs 935 tarihinde saat on dörtte Şefler Encümenine gelmeleri.

~~~

RADYOLİN

En büyük sergilerde 18 diploma 48 madalya kazanmıştır.
Böyle güzel dişler yalnız
RADYOLİN
kullananların dişleridir.

Diş tabibleri diyor ki:
"Dişlerin ve ağzın sıhhati sabah ve akşam günde 2 defa dişleri temizlemekle kabildir. „
RADYOLİN, bilkimya saf kalaylı tüplerdedir.

UROLOG - DOKTOR
Celâl SONAT
İdrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu imam sokak No. 5

BASURDAN AMELİYATSIZ YALNIZ HEDENSA
ile kurtulursunuz. Memeleri kurutur, mahveder. Kanı, ağrıları, keser. Dünyada milyonlarca insanı kurtarmıştır.

Ayvalık Belediye Riyasetinden:

1 — Mazot: Yanıp koklaşmış bakiyenin azamî haddi % 1,5
2 — Külün nisbeti % 0,5
3 — Su miktarı % 0,5
4 — Kesafeti izafiyesi 0,93
5 — Manzarası açık kahve renginden koyu kahve rengine doğru bir renk kesbedecektir.
6 — Teşekkülâtı: Seyyal
7 — Kalori miktarı asgarî 10000

Bu evsafta alınacak asgarî altmış ton mazot ilk partisi 1 haziran 935 te on beş ton olmak üzere teslim olunacak ve mütebakisi üçer ay aralıkla ve fakat makinalar faaliyetten kalmıyacak surette üç partide teslim edilecektir.

Her teslim edilen parti mazotun zahirî muayenesi ve makinede kullanılma suretile tecrübesi yapıldıktan sonra kabul edilerek bedeli ödenecek ve muayenede fennî vasıflara uygunsuzluk sezilecek olursa o parti kabul edilmiyerek geri verilecek ve bu hususta itilâf çıktığı takdirde İstanbul Belediyesi kimyahanesi tahlil raporu her iki tarafça da muta olacaktır, tahlil ücreti müteahhide aiddir.

Makine yağı: Vakum Oil kumpanyasının 1068 numaralı traktör yağı olup kapalı tenekede bulunacaktır.

Yukarıda evsafı yazılı mazot ile asgarî beş ton Vakum Oil kumpanyasının kapalı tenekelerde bulunan 1068 numaralı traktör yağı yirmi gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulduğu ve teklif olunacak fiat haddi lâyık görüldüğü takdirde mayısın yirmi altıncı pazar günü saat on beş buçukta Ayvalık Belediye Encümenince ihalesi mukarrer bulunduğu ve taliblerin yüzde yedi buçuk nisbetinde teminat akçelerini Belediye veznesine depozito ederek makbuzunu teklif kâğıdına rapt eylemeleri ve teklif zarflarını mayısın yirmi altıncı pazar günü saat on beş buçuğa kadar Ayvalık Belediyesine vermeleri ve bildirilen gün ve saatten sonra verilecek teklif zarflarının kabul edilmiyeceği ilân olunur.

Denizyolları işletmesi
KOOPERATİFİ
Tophane — Telefon : 44893
Temiz ve karışıksız erzak almak istiyenlerin emniyetle müracaat edecekleri yerdir. Topluca alış, veriş edenlerin eşyası evlerine kadar gönderilir.

Açık eksiltme suretile bez hortum ve makaralı hortum arabası satın alınma ilânı
Akşehir Belediye Reisliğinden:

1 — Belediyemizce 600 metro tulünde ve 50 milimetre kutru dahilisinde bez hortum ve makaralı hortum taşıyacak bir araba satın alınacaktır. Bunlar aşağıdaki şartlara uygun olacaktır.

A — Muzayyak şehir şebekesinde yangın musluklarına bağlanacak bez hortumlar halis keten ipliğinden yumuşak ve suyu bağlandıktan sonra sertleşmez ve küf tutmaz nev'inden olacaktır.

B — 1 santimetro murabbaında 8 × 8 düğüm bulunacaktır.

C — Beher düğümü teşkil eden rotada 24 tel bulunacaktır.

D — 30 atmosfer tazyika mütehammil bulunacaktır.

2 — Yukarıda hususî evsafı yazılı bez hortumların bu şartları haiz bulunduklarına dair İstanbul Belediye İtfaiye dairesinin tecrübe tasdiknamesinin ibrazı mecburidir.

3 — İşbu 600 metro bez hortumunun muhammen bedeli «1,500» ve hortum arabasının 200 liradır.

4 — İşbu açık eksiltme 10 mayıs 935 tarihinden başlamak üzere 25 mayıs 935 salı günü saat 15 e kadar olmak üzere «15» gündür.

5 — 2490 numaralı kanunun 3 ve 17, 18 inci maddelerindeki evsafı haiz olan taliblerin bu hususta daha fazla tafsilât almak arzu ettikleri takdirde Belediye Riyasetine müracaatleri. (2538)

Selimiye Askerî Satın Alma Komisyonundan:

1 — Haydarpaşa Hastanesi ihtiyacı için 4,000 tavuk ve 2,000 pilicin açık eksiltme usulile ihalesi Selimiye Satınalma Komisyonunda 22 mayıs 935 çarşamba günü saat 14 te yapılacaktır.

2 — Tavuğun tahmin bedeli 2,720 lira, pilicin 660 liradır. Her ikisinin teminatı 253,5 liradır.

3 — Teminat ihaleden önce Selimiyede Fırka Muhasebeciliğinde yaptırılacaktır. Başka Malsandıklarına yatırılacak teminat makbuzları eksiltme saatinde Komisyona verilebilir.

4 — Şartnameler Komisyonda hergün görülebilir. (2446)

Darbhane ve Damga Matbaası Müdürlüğünden:

İdaremiz için kapalı zarf usulile 100 ton saf bakır alınacaktır. Şartname 13/5/935 tarihinden itibaren hergün 14 - 16 arasında muhasebemizden alınabilir.

Talibler ihale tarihi olan 29/5/935 saat 16 ya kadar zarflarını Müdiriyete vermelidirler. (2523)

İnhisarlar İstanbul Basmüdürlüğünden:

İçki satıcılığı tezkerelerinin hükmü bu mayıs nihayetinde bitiyor. Yenilemek gerektir. Haziranın birine kadar tezkeresini yenilemiyerek içki satanlar kanunen ceza görürler.

Kolaylık olmak için Beyoğlu satıcılarına mayısın onundan yirmi ikisine ve İstanbul ve diğer mahaller satıcılarına da mayısın yirmi ikisinden sonuna kadar gün tayin edilmiştir. Son günlere bırakılmıyarak vaktinde müracaat etmelerini rica ederiz.

Gelecek bayiler nüfus tezkerelerile eski tezkerelerini ve ikişer aded fotoğrafını beraber getirmlidir. (2228)

Ankarada yeniden yapılacak Siyasal Bilgiler Okula binası eksiltmesi
Maarif Bakanlığından:

1 — Ankarada Cebeci yolunda Yüksek mektebler için ayrılan arsaya hazırlanan projeler, şartnameler ve lâhikasına uygun olarak yaptırılacak okula binası kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Bu yapının keşif bedeli 330.184 lira 60 kuruştur.
3 — Bu işlere aid evrak şunlardır:
A — Eksiltme şartnamesi
B — Projeler ve detaylar «Yapı kalörifer, sıhhî tesisat,
C — Fennî şartnameler elektrik, gaz»
İstekliler bu proje ve evrakı 16 lira 50 kuruş karşılığında Bakanlık İnşaat dairesinden alabilirler.
4 — Eksiltme 21 mayıs 1935 tarihine gelen salı günü saat 16 da Ankarada Maarif Bakanlığı İnşaat dairesinde toplanacak Arttırma ve Eksiltme Komisyonunda olacaktır.
5 — Eksiltmeye girebilmek için:
A — 2490 numaralı arttırma ve eksiltme ve ihale kanununun 17 inci maddesine uygun 16957 lira 38 kuruşluk muvakkat vermeleri,
B — Ticaret Odasına kayidli bulunması,
C — Maarif Bakanlığı İnşaat Dairesi Müdürlüğünden ehliyet vesikası alan diplomalı mimar veya inşaat mühendisi olması.
6 — Teklif mektubları ihale günü saat 15 e kadar Komisyon Reisine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların nihayet saat 15 e kadar Komisyona gelmiş olması lâzımdır.

Nafıa Bakanlığından:

Afyan - Antalya hattının Afyon - Karakuyu kısmile Afyondaki iltisak hattının ray ferşiyatı kapalı zarf usulile ve aşağıdaki şartlarla eksiltmeye konulmuştur.

1 — Bu işin muhammen bedeli «175,000» liradır.
2 — Muvakkat teminatı «10,000» liradır.
3 — Eksiltmesi, 15/5/935 çarşamba günü saat 15 te Bakanlık binasında Demiryollar İnşaat Dairesi Arttırma, Eksiltme ve İhale Komisyonunda yapılacaktır.
4 — Bu eksiltmeye girecekler, teklif mektublarını ve eksiltme şartnamesinde yazılı olan diğer evrak ve vesikaları eksiltme saatinden bir saat evveline kadar numaralı makbuz mukabilinde mezkûr daireye vermiş olmalıdırlar.
5 — Bu eksiltmeye girmek istiyenlerin münakasa gününden en az bir hafta evvel istida ile Bakanlığa müracaat ederek alacakları fennî ehliyet vesikasını teklif mektublarına koymaları lâzımdır.
6 — Talibler, bu ferşiyat işi için hazırlanan eksiltme şartnamesile mukavele projesi ve merbuatından mürekkeb bir takım münakasa evrakını «875» kuruş bedel mukabilinde Demiryollar İnşaat Reisliğinden tedarik edebilirler. (2194)

Akşehir Belediye Başkanlığından:

1237 lira bedeli keşifli Akşehirin ana caddesi olan Hükûmet konağı üstünden Sığırönü mahalline kadar «9,075» metro murabbaı kaldırım 25 mayıs 935 tarihine tesadüf eden cumartesi günü açık eksiltme ile ihalesi yaptırılacağından talib olanlarla tafsilât almak istiyenlerin Akşehir Belediyesi Başkanlığına müracaat eylemeleri ilân olunur. (2536)

FLIT Bayıltmaz *ÖLDÜRÜR!*

Haşaratı ÖLDÜRÜNÜZ

Niçin tesiri şüpheli (Haşarat öldürücü mayi) ler tecrübe etmeli ?. Bu kıymetsiz ve taklit mayiler ne haşaratı öldürüp sizi onları iz'acatından kurtarırlar, ne de tehlikelerine karşı himaye ederler. Bu tesiri şüpheli mayileri kullanmak bayhude bir israftır. Huzur ve emniyetiniz için müsirren FLİT isteyiniz. FLİT, bütün haşaratı hakikaten ve ebediyen öldürür. Leke yapmaz, taze ve latif kokuludur. Siyah kuşaklı ve asker resimli sarı tenekelere dikkat ediniz. *Fiatlar tenzilâtlı.*

Umumi Deposu : I. CRESPIN, İst. Galata, Voyvoda Han 2

Akşehir Belediye Başkanlığından:

Akşehir Belediyesi elektrik motörleri için bedeli muhammeni olan 2,700 lira kıymetinde 27 bin kilo motörin ile 567 lira kıymetinde 2,700 kilo teraktör yağının 25/5/935 tarihine tesadüf eden cumartesi günü saat 14 te açık eksiltme ile alınacağından talib olanlarla tafsilât almak istiyenlerin Akşehir Belediyesi Başkanlığına müracaat eylemeleri ilân olunur. (2535)

ROTBART - LUXUOSA Zevki selim sahibinin tıraş bıçağıdır
ROTBART - LUXUOSA yüksek tabakanın tıraş bıçağıdır.
ROTBART - LUXUOSA Dünyanın en birinci tıraş bıçağıdır
ROTBART - LUXUOSA Dünyanın en pahalı tıraş bıçağıdır
Fakat ROTBART - LUXUOSA dünyanın en ucuz tıraş bıçağıdır

Bütün ecza depolarında ve büyük ıtrıyat ve tuhafiye mağazalarında bulunur
10 Adedi 150 kuruştur.

Doktor
HORHORONİ
Eminönü Valde kıraathanesi yanında
Telefon:24131

Sahip ve Başmuharriri **Yunus Nadi**
Umumi neşriyatı idare eden Yazı işleri Müdürü: **Hikmet Münif**

Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi - İstanbul

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden:

1 Haziran 935 tarihinden 31 mayıs 936 tarihine kadar bir sene müddetle Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünün 375 - 425 talebe ile 100 - 120 müstahdeminin sabah, öğle ve akşam yemekleri kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. 25 mayıs 935 tarihine raslıyan cumartesi günü saat 15 te ihalesi icra edilecektir. Fazla izahat almak ve şartnamesini görmek istiyenlerin Yüksek Enstitü İdare Müdürlüğüne ve ihale günü de 5750 liralık teminatlarile Enstitü veznesine teslim eden isteklilerin Enstitüde İdare ve İhale Komisyonuna müracaatleri. (2127)

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu Reisliğinden:

Tahmin edilen bedeli 75,000 lira olan 5,000 ton Rekompoze kömür 28 mayıs 935 salı günü saat 15 te Kasımpaşada Komisyon binasında kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Şartnamesi 375 kuruş bedel mukabilinde hergün Komisyondan alınabilir. Muvakkat teminat 5,000 liradır. İsteklilerin muvakkat teminat makbuzu veya mektubunu ve kanunî belgeleri havi teklif mektublarını belli saatten bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine vermeleri.

Herkesin evinde Her şeyden evvel bir şişe **MAZON** MEYVA TUZU bulunmalıdır. İçilmesi kolay ve zevklidir. Müferrih, müleyyindir. Mide ve barsaklara zarar vermez ve alıştırmaz. Güç hazimleri kolaylaştırır. Kabızlığı def eder. Mide şişkinlik ve yanmalarını giderir. Fazla bir yemek ve içmeden sonra hissedilen yorgunluk ve şişkinliği hafifletir. Ağızdaki tatsızlık ve kokuyu izale eder. MAZON isim ve markasına dikkat.
Deposu Mazon ve Botton ecza deposu, Bahçekapı İş Bankası arkasında No. 12